

ZAŁACZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR _____
RADY GMINY BATORZ Z DNIA 20 CZERWCA 2013 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY BATORZ**

TEKST

SPORZĄDZIŁ:

WÓJT GMINY BATORZ

BATORZ 52A

23-320 BATORZ

OPRACOWANIE:

PRACOWNIA URBANISTYKI I ARCHITEKTURY

KANON Grzegorz Chojnacki

UL. NADARZYŃSKA 56

05-805 OTRĘBUSY

mgr inż. arch. Grzegorz Chojnacki

członek Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie nr WA - 026

- kierownik zespołu

mgr inż. arch. Małgorzata Dziendziel

mgr inż. arch. Zbigniew Kaiser – WOIU nr WA – 325

mgr Agnieszka Samsel

mgr inż. Mateusz Wielgat

SPIS TREŚCI:

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM I UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	4
POŁOŻENIE GMINY	5

CZEŚĆ 1 UWARUNKOWANIA

Rozdział 1 DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU.....	7
---	----------

Rozdział 2 STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	11
---	-----------

Rozdział 3 STAN ŚRODOWISKA W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	16
---	-----------

Rozdział 4 STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	29
---	-----------

Rozdział 5 WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	41
--	-----------

Rozdział 6 ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	46
--	-----------

Rozdział 7 POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	47
--	-----------

Rozdział 8 STAN PRAWNY GRUNTÓW	48
--	-----------

Rozdział 9 WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	49
--	-----------

Rozdział 10 WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	52
---	-----------

Rozdział 11 WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ŹŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	52
---	-----------

Rozdział 12 WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH..	53
---	-----------

Rozdział 13 STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STAN STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	53
--	-----------

Rozdział 14 ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	56
---	-----------

Rozdział 15 WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	57
--	-----------

CZEŚĆ 2 KIERUNKI

Rozdział 1 KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	58
---	-----------

Rozdział 2 KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.....	61
--	-----------

Rozdział 3	
OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK.....	63
Rozdział 4	
OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	68
Rozdział 5	
KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	69
Rozdział 6	
OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	73
Rozdział 7	
OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM Z DNIA 27 MARCA 2003R. (DZ. U. NR 80, POZN. 717 Z PÓŻ. ZM.)	73
Rozdział 8	
OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 400 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.....	74
Rozdział 9	
OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	74
Rozdział 10	
KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	75
Rozdział 11	
OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH ...	75
Rozdział 12	
OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	76
Rozdział 13	
OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412 ORAZ Z 2002R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271).....	76
Rozdział 14	
OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	76
Rozdział 15	
GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	76

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM I UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Zgodnie z art. 18, ust.2, pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz zgodnie z art. 9, ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także na podstawie uchwały Nr VI/26/11 Rady Gminy Batorz z dnia 14 czerwca 2011r., Wójt Gminy Batorz przystąpił do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Batorz przyjętego uchwałą Nr III/26/02 Rady Gminy Batorz z dnia 28 grudnia 2002r.

Szczególnie istotnym powodem zmiany studium jest, zgodnie z uchwałą nr VI/26/11, wprowadzenie obszarów lokalizacji instalacji do wytwarzania energii wykorzystujących siłę wiatru (tzw. elektrowni wiatrowych), a także innych funkcji wynikających ze złożonych wniosków. Poza wprowadzeniem obszarów, na których dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, nie uległy zmianie zasadnicze kierunki polityki przestrzennej gminy. Zasięg terenów przeznaczonych na poszczególne funkcje, został zaktualizowany przede wszystkim w dostosowaniu do obowiązujących planów miejscowych z 2003 i 2007 roku.

Kompleksowej zmiany wymagał za to sposób zapisu tekstowego i graficznego „Studium”. Od czasu przyjęcia dotychczas obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uległy zmianie wszystkie najważniejsze akty prawne mające wpływ na zakres i sposób zapisu tego dokumentu. Z najważniejszych przyjętych po 2002 roku, należy wymienić:

- ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.,
- ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.,
- ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.,
- rozporządzenie ministra infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 r.,

Znacznym zmianom uległy także inne ustawy i rozporządzenia. Na przeważającej części obszaru gminy obowiązuje nowe Rozporządzenie Wojewody Lubelskiego w sprawie Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z dnia 17 lutego 2006 roku.

Zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w części I studium „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, przeprowadzono analizę dotychczasowego zagospodarowania, stanu ładu przestrzennego, środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Dane charakteryzujące przedstawione zagadnienia pozyskano z urzędu gminy, oficjalnej strony internetowej gminy z internetowego serwisu Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego dla obszaru gminy Batorz w 2012 roku przez Pracownię urbanistyki i architektury KANON oraz własnych wizji terenowych przeprowadzonych w 2012 roku.

Zgodnie z art. 10 ust.2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w części II studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” określono najkorzystniejsze kierunki przekształceń przestrzennych obszaru miasta, preferowane z uwagi na ich walory ekonomiczne – społeczne, poprawę warunków życia mieszkańców, ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz wymogów ładu przestrzennego, z uwzględnieniem polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa lubelskiego. Wyznaczono następujące „strefy rozwoju funkcji”:

- strefy zabudowy zagrodowej z udziałem funkcji agroturystycznej (MR);
- strefy zabudowy usługowej i mieszkaniowej (UM);
- strefy zabudowy produkcyjnej i usługowej (PU);
- strefy zabudowy usługowej o funkcjach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych (UTS);
- strefy obiektów sportowo-rekreacyjnych (US);
- strefa lokalizacji zbiornika wodnego (W);
- strefa lokalizacji oczyszczalni ścieków (IK);
- strefa lokalizacji stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej oraz biogazowni (IG);
- strefa lokalizacji powierzchniowej eksploatacji kopalni (PE);

Przyjęto zasadę, że budynki powinny być lokalizowane jedynie w „strefach rozwoju funkcji”.

Jako tereny otwarte powinny pozostać zachowany obszar zajmujący około 90% powierzchni gminy zajęty przez tereny:

- lasów i zwartych zadrzewień;
- upraw polowych i użytków zielonych, przy czym na części terenów wyznaczono obszary sugerowanych zalesień;
- wód powierzchniowych – rzeka Por, istniejące zbiorniki wodne;
- cmentarzy;
- parków podworskich.

Jako teren do rekultywacji został wyznaczony na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”, teren nieczynnego składowiska odpadów, który powinien zostać zalesiony.

W studium uwzględniono zarówno istniejące formy ochrony przyrody (Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu i pomniki przyrody) jak i projektowane formy ochrony przyrody (utworzenie Gorajskiego Parku Krajobrazowego i powiększenie Roztoczańskiego obszaru Chronionego Krajobrazu). Ochrona doliny Poru powinna być priorytetowa z uwagi na unikalność, związanych z nią ekosystemów, w skali gminy. Dopuszcza się i sugeruje zalesianie terenów rolnych, o ile nie będzie to w sprzeczności z innymi funkcjami; w szczególności zaleca się powiększanie istniejących kompleksów leśnych i tworzenie powiązań pomiędzy nimi, co umożliwi wytworzenie na obszarze gminy sieci powiązań ekologicznych.

W granicach gminy znajdują się 2 zabytki nieruchome wpisane do rejestru obwieszczeniem Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wojewódzką Ewidencją Zabytków (WEZ) objętych jest 259 obiektów, w tym przede wszystkim liczne stanowiska archeologiczne i mogiły wojenne, częściowo nie oznakowane w terenie, dla których lokalizacja jest określona na podstawie ustnych informacji mieszkańców i wskazana jest ich weryfikacja. Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ) jest w trakcie opracowywania. Będzie ona zawierać zabytki objęte Wojewódzką Ewidencją Zabytków, w tym zabytki wpisane do rejestru. Na etapie tworzenia GEZ-u nie przewiduje się włączenia do tej ewidencji innych zabytków z terenu gminy.

Niewielkie obecnie natężenie ruchu samochodowego na terenie gminy nie stwarza przesłanek konieczności budowy nowych odcinków dróg układu podstawowego, a wręcz wskazana jest redukcja klas części dróg powiatowych. W studium zaproponowano rozbudowę układu dróg dojazdowych, sieci ścieżek rowerowych oraz rozszerzenie sieci regularnych połączeń autobusowych pomiędzy miejscowościami znajdującymi się na terenie gminy i okolicznymi miastami.

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej wskazano przede wszystkim konieczność skanalizowania terenu gminy z dopuszczeniem stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków, przedstawiono plany doprowadzenia sieci gazowej oraz rozwoju energetyki odnawialnej. Wyznaczono obszary, na których dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko równoległe z opracowaniem niniejszej zmiany studium przeprowadzana jest strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w ramach, której sporządzona jest dla potrzeb niniejszej zmiany studium prognoza oddziaływania na środowisko.

POŁOŻENIE GMINY

Gmina Batorz leży w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie janowskim, na skraju Roztocza Zachodniego, jest znacznie oddalona od większych ośrodków miejskich. Odległość do Lublina wynosi 50 km, do Janowa Lubelskiego 20 km. Przez gminę nie przebiegają istotne szlaki komunikacyjne, z kolei duże znaczenie mają tu uwarunkowania przyrodnicze, w tym ukształtowanie terenu. Jej południowo-wschodnia część jest objęta Roztoczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Gminę zamieszkuje około 3,5 tysiąca osób. Powierzchnia gminy wynosi 71 km², z czego zdecydowaną większość stanowią grunty rolne. Rolnictwo i usługi związane z obsługą rolnictwa są podstawą gospodarki.

W gminie znajdują się miejscowości i sołectwa: Aleksandrówka, Batorz Pierwszy, Batorz Drugi, Batorz Kolonia, Błażek, Moczydła Nowe, Samary, Stawce, Stawce Kolonia, Węglinek, Wólka Batorska, Wola Studzińska, Wola Studzińska Kolonia.

Rys. Gmina Batorz na tle południowo-wschodniej części kraju (<http://mapa.ump.waw.pl>).

Rys. Gmina Batorz na tle powiatu janowskiego (<http://powiatjanowski.pl>)

CZĘŚĆ 1

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Rozdział 1

DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

Strukturę zagospodarowania gminy przedstawiono na planszy „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”. Na terenie gminy można wyróżnić:

- tereny upraw polowych i użytków zielonych
- tereny wód powierzchniowych
- tereny lasów i zwartych zadrzewień
- tereny parków podworskich
- tereny cmentarzy
- tereny zainwestowane – przeważnie tereny zabudowy zagrodowej
- teren stoku narciarskiego
- teren zamkniętego wysypiska odpadów

Wg danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii z 1.01.2007 roku z 7084 ha obszaru gminy, poszczególnego rodzaju użytki zajmują powierzchnię:

– użytki rolne – 5512 ha (77,8 %), w tym:

- grunty orne 5158 ha,
- sady 96 ha,
- łąki 11 ha,
- pastwiska 65 ha,
- grunty rolne zabudowane 175 ha,
- rowy 7 ha;

– Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzaczenia –1361 ha (19,2 %), w tym:

- grunty leśne 1354 ha,
- grunty zadrzewione i zakrzaczenia 7 ha;

– Tereny zabudowane i zurbanizowane –180 ha (2,5 %), w tym:

- tereny mieszkaniowe 1 ha,
- tereny przemysłowe 1 ha,
- inne tereny zabudowane 18 ha,
- zurbanizowane tereny niezabudowane 3 ha,
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 4 ha,
- drogi 153 ha;

– Grunty pod wodami –6 ha (0,1 %), w tym:

- płynącymi 5 ha,
- stojącymi 1 ha,

– Nieużytki –25 ha (0,4 %).

W gminie Batorz dominuje użytkowanie rolnicze. Sprzyja temu występowanie tu gleb bardzo dobrej i dobrej jakości oraz korzystne warunki agroklimatyczne. Gospodarstwa mają charakter rozdrobniony. Rolnicze wykorzystanie terenów jest często zbyt intensywne, i nie uwzględnia uwarunkowań związanych z terenami lessowymi, co powoduje procesy erozji.

Mniejsze obszary leśne są rozproszone głównie w centrum, zaś większe kompleksy znajdują się na obrzeżach gminy. Występują tu lasy grądowe i buczyna typu karpackiego, jednak część z nich wyróżnia dominujący udział sosny, czyli skład gatunkowy niedostosowany do siedliska. Obok funkcji produkcyjnej lasy pełnią istotną funkcję w zapobieganiu erozji gleb, co ma szczególne znaczenie na stromych stokach.

Osadnictwo w gminie rozwinęło się przede wszystkim wzdłuż istniejących dolin, a wyraźna koncentracja zabudowy zaznacza się w dolinie Poru. Należy zauważyć, iż na większości terenów zabudowa ma charakter ekstensywnej zabudowy wiejskiej – wsie ulicówki. Przeważającą funkcją zabudowy jest funkcja zabudowy zagrodowej. Usługi zlokalizowane w samodzielnych budynkach lub wbudowane w inne obiekty mają charakter przede wszystkim wspomagający, dominującą w gminie produkcją rolną. Poszczególne działki charakteryzują się przeważnie dość wysokim udziałem powierzchni biologicznie aktywnej, w tym zieleni wysokiej. Obiekty produkcyjne skupione są przede wszystkim w miejscowościach Batorz i Błażek. W innych rejonach gminy zwracają uwagę liczne opuszczone i zrujnowane dawne budynki produkcyjne (w tym tartaki, młyn).

W zakresie struktury usług i przestrzeni publicznych należy wyróżnić:

- obszary przestrzeni publicznej – w centrum gminy w Batorzu (urząd gminy, muzeum, Gminny Ośrodek Kultury, ośrodek zdrowia) i w ważniejszych ośrodkach lokalnych (Aleksandrówce, Błażku i Stawcach), obejmujące ważniejsze obiekty usługowe, odcinki dróg, parki i skwery w ich sąsiedztwie stopniowo modernizowane, wyposażane i odnawiane;
- obiekty usług oświaty – obecnie funkcjonują szkoła w Aleksandrówce i Zespoły Szkół w Batorzu i Błażku. Nie funkcjonują drewniane szkoły w Wólce Batorskiej i Woli Studzieńskiej oraz szkoła w Stawcach znajdująca się w dawnym dworze – obecnie będącym własnością prywatną.
- istniejące kościoły w Batorzu, Błażku, Aleksandrówce i Stawcach
- rejon lokalizacji istniejących obiektów handlowych – we wszystkich miejscowościach znajdują się: pawilon handlowy lub pomieszczenie wbudowane w budynek mieszkalny lub remizę, przy czym nie zawsze obiekt handlowy funkcjonuje.

Na strukturę zagospodarowania przestrzennego mają również wpływ **lokalne uwarunkowania** takie jak:

- granice stref ochronnych od cmentarza, ustanowione w oparciu o przepisy odrębne, mają duży wpływ na kształt otaczających je terenów - w strefie pierwszej (50 m) nie mogą pojawiać się funkcje mieszkaniowe, w strefie drugiej (150 m) nie mogą pojawiać się funkcje mieszkaniowe, jeśli niema odpowiedniej infrastruktury wodociągowej;
- zasięgi obszarów szczególnego zagrożenia powodzią – dla których obowiązuje zakaz zabudowy
- tereny zagrożone osuwaniem mas ziemnych;

Elementy struktury usług i przestrzeni publicznych oraz lokalne uwarunkowania związane z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenów oznaczono na planszy „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Do dnia uchwalenia niniejszego studium na terenie gminy obowiązywało Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Batorz przyjętego uchwałą Nr III/26/02 Rady Gminy Batorz z dnia 28 grudnia 2002r.

W obowiązującym obecnie dokumencie z 2001 roku, określono trzy czynniki, które należy uwzględnić w zagospodarowaniu gminy. Są to:

- stosunkowo wysoka jakość przestrzeni przyrodniczej – trzeba ją chronić w jak największym stopniu,
- konieczność długofalowego działania na rzecz unaturalnienia, wzbogacania i wzmocnienia ekologicznego terenów o obniżonym przez rolnictwo potencjale przyrodniczym i krajobrazowym,
- ochrona funkcji i walorów przyrodniczych dolny rzecznej jako korytarza ekologicznego.

W dotychczas obowiązującym „Studium” największy nacisk położono na analizę środowiska naturalnego, określając podstawowe, wymienione niżej, elementy systemu przyrodniczego gminy:

- przyrodniczy obszar węzłowy, który stanowi „jądro” systemu,
- leśne węzły ekologiczne,
- obszary łącznikowe – korytarz ekologiczny i sięgacze ekologiczne.

Sformułowano ogólne zasady gospodarki przestrzennej, służące podkreśleniu wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań środowiskowo-ekologicznych oraz zachowaniu formalno-prawnych unormowań odnoszących się do obszaru gminy. Są to:

- zasada ciągłości walorów i zasobów środowiskowych,
- ochrona gleb,
- ochrona wód – zakaz lokalizacji i szczyrpywania wód w dolinie, zakaz zrzutu nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do gruntu i rzeki, rozbudowa systemu kanalizacyjnego we wszystkich jednostkach osadniczych,
- ochrona szaty roślinnej,
- ochrona litosfery i krajobrazu.

Ustalenia związane z ochroną środowiska kulturowego opracowano na podstawie materiałów uzyskanych w Wojewódzkim Oddziale Służby Ochrony Zabytków w Lublinie. Wyznaczone zostały następujące strefy ochrony konserwatorskiej: obszary i obiekty ścisłej ochrony konserwatorskiej; obszary i obiekty pośredniej ochrony konserwatorskiej; obszary i obiekty nie ujęte rejestrem i ewidencją zabytków; obszary obserwacji archeologicznej. Wyznaczono obszar chronionego krajobrazu kulturowego. Stwierdzono, że ogólną Zasadą kształtowania zabudowy powinno być szarmonizowanie jej z tradycyjnym krajobrazem kulturowym gminy.

Formułując kierunki kształtowania struktury przestrzennej obszarów otwartych, zwrócono szczególną uwagę na funkcję przyrodniczą terenów rolnych, które stanowią największe areale w przestrzeni gminy. Wskazano takie działania jak: zachowanie umiaru w chemizacji rolnictwa, racjonalizację melioracji wodnych, ochronę oczek wodnych i doliny rzeki, tworzenie małej retencji, rozwój zalesień i zadrzewień, promocję rolnictwa ekologicznego. Zgodnie z dotychczasowym „Studium” funkcja rolnicza powinna być zachowana i rozwijana w oparciu o programy dostosowane do lokalnych uwarunkowań i tendencji makroregionalnych. Tereny rolne są dobrem ograniczonym, podlegają ochronie przed nieracjonalną, rozrzutną zabudową. Powinny możliwie trwale pozostać obszarami otwartymi, pełniąc podstawowe funkcje produkcyjne, przyrodnicze i krajobrazowe.

W zakresie kształtowania terenów leśnych stwierdzono, że utrzymana powinna być tendencja do zalesiania gruntów rolnych, zwłaszcza zagrożonych erozją lub niskich klas; w doborze gatunków winny być uwzględnione predyspozycje siedliskowe; właściciele lasów są zobowiązani do trwałego utrzymania lasów, nie umniejszania ich wartości ekologicznych oraz funkcji ochronnych oraz do zapewnienia ciągłości użytkowania; funkcja wypoczynkowa lasów powinna być planowana w dostosowaniu ilościowym i jakościowym do ich chłonności turystycznej.

Wskazano rozwój turystyki jako istotne wyzwanie i szansę w zróżnicowaniu lokalnej gospodarki. Wymieniono następujące formy wypoczynku: turystyka piesza i rowerowa, wypoczynek sobotnio-niedzielny mieszkańców pobliskich miast, agroturystyka, krajoznawstwo, zielone szkoły, działki rekreacyjne.

W celu zaspokojenia przewidywanych potrzeb inwestycyjnych wydzielono z terenów otwartych wybrane obszary przeznaczone do urbanizacji:

- rezerwy rozwojowe dla bazy rekreacyjno-turystycznej w dolinie Poru, w oparciu o projektowany zalew w Wólce Batorskiej i w Kolonii Batorz oraz o planowaną bazę agroturystyczną w Batorzu, Stawcach, Kolonii Stawce i Woli Studzieńskiej;
- rezerwy rozwojowe dla osadnictwa i infrastruktury rolnej – ośrodek gminny w Batorzu; ośrodki obsługi rolnictwa w Błażku, Stawcach i ew. Aleksandrówce; strefa biznesu w Błażku;
- strefy rozwojowe dla inwestycji komunikacyjnych i innych.

W dotychczasowym „Studium” nie określono parametrów i wskaźników dotyczących terenów zabudowy.

Poza wydzieleniem nowych terenów produkcyjnych w Batorzu i Błażku w zasadzie założono adaptację istniejącego układu osadniczego. Stwierdzono, że niewielkie natężenie ruchu na drogach powiatowych, nie stwarza przesłanek konieczności budowy nowych dróg. Zaadaptowano istniejący system wodociągowy oparty o lokalne ujęcia wody oraz istniejący układ linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych, a także istniejące wysypisko odpadów. Zaplanowano układ oczyszczania ścieków wyznaczając trasy kolektorów mających prowadzić ścieki do planowanej oczyszczalni ścieków w Wólce Batorskiej. Wyznaczono także rejon oczyszczalni ścieków w Nowych Moczydłach i Węglinku. Wskazano trasę planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia i planowanej stacji redukcyjnej gazu w Batorzu.

Prawie cały teren gminy jest objęty Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego:

- 1) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Batorz (Uchwała nr X/82/2003 Rady Gminy Batorz z dnia 12 grudnia 2003 r.); plan obowiązujący na większości obszaru gminy;
- 2) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Batorz (Uchwała nr VI/26/07 Rady Gminy Batorz z dnia 27 marca 2007 r.); plan obowiązujący w niewielkich częściach miejscowości Batorz Pierwszy i Batorz Drugi w rejonie stoku narciarskiego;

Powyższe dokumenty zachowują ważność do dziś, jednak Rada Gminy Batorz w 2011 roku podjęła uchwały dotyczące zmiany wyżej wymienionych obowiązujących planów miejscowych (uchwały nr VI/28/11 i VI/29/11 z dnia 14 czerwca 2011 roku).

Rada gminy przystąpiła także do sporządzenia planu miejscowego na około 30 działkach ewidencyjnych w miejscowości Samary, tuż przy zachodniej granicy gminy, gdzie w chwili obecnej nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr VI/27/11 z dnia 14 czerwca 2011 roku).

Na podstawie złożonych do studium wniosków można stwierdzić, że plany miejscowe wymagają aktualizacji głównie w zachodniej części gminy:

Terenów rolnych pomiędzy miejscowościami Aleksandrówka i Błażek oraz po południowej stronie miejscowości Błażek dotyczy wniosek złożony przez Firmę „Farma Wiatrowa Szastarka Sp. z o.o.”, która planuje budowę elektrowni wiatrowych.

W miejscowości Samary, na terenie na którym nie obowiązuje plan miejscowy, złożony został wniosek dotyczący usunięcia barier inwestycyjnych, a w szczególności możliwości realizowania na poszczególnych działkach będących własnością wnioskodawców m.in.: zabudowy zagrodowej i usług nieuciążliwych, obiektów budowlanych związanych z produkcją rolną, zabudowy agroturystycznej, usług turystyczno-sportowo-rekreacyjnych, wyciągów narciarskich, elektrowni wiatrowych (do wysokości 30m),

Ruch budowlany w gminie, w ostatnich latach nie jest wysoki. Utrzymuje się na poziomie 2-5 budynków oddanych do użytkowania rocznie. Więcej jest wydawanych pozwoleń na budowę – około 10 rocznie. W większości są budowane nowe budynki mieszkalne jednorodzinne. Spośród 32 pozwoleń na budowę wydanych w ciągu ostatnich 3 lat (2010, 2011 i 2012), 21 dotyczyło budynku jednorodzinnego. Najwięcej pozwoleń na budowę budynku jednorodzinnego wydano w tym okresie w Batorzu Pierwszym (5), Aleksandrówce (4), Stawcach (4), Batorzu Drugim (2). Wskazuje to na dominującą rolę tych miejscowości w gminie. Po jednym pozwoleniu na budowę budynku jednorodzinnego wydano w Błażku, Nowych Moczydłach, Węglinku, Wólce Batorskiej, Wólce Batorskiej Kolonii i Woli Studzieńskiej Kolonii. W 2012 roku wydano pozwolenie na budowę stacji diagnostycznej w Błażku, który staje się bardzo atrakcyjnym miejscem dla lokalizacji inwestycji związanych z działalnością gospodarczą.

Budynki nowe oddane do użytkowania

Oddane w poszczególnych latach do użytku:		2008	2009	2010	2011
ogółem	bud.	3	5	3	2
mieszkalne	bud.	3	5	2	1
niemieszkalne	bud.	0	0	1	1

Wydane pozwolenia na budowę

Wydane w poszczególnych latach:	2010	2011	2012
ogółem	11	12	9
mieszkalne	6	9	6
niemieszkalne	5	3	3

Wnioski:

- Użytkowanie terenu i zabudowa większości obszaru gminy jest podporządkowana dominującej, funkcji rolniczej.
- Prawie cały teren gminy jest pokryty obowiązującymi planami miejscowymi, które wymagają aktualizacji, przede wszystkim w zakresie ustalenia możliwości lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW.
- Niewielki ruch budowlany powoduje, że nie ma potrzeby znacznego zwiększania terenów przeznaczonych do zainwestowania w obowiązujących planach miejscowych.

Rozdział 2

STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Tereny zainwestowane

Tereny zainwestowane tworzą dość spójny układ, zasadnicza przestrzeń zurbanizowana rozciąga się w pasie Kolonia Batorz – Batorz – Wólka Batorska, w oparciu o dolinę rzeki Por. Inne istniejące strefy zabudowy skupione są również przy głównych ciągach komunikacyjnych gminy, w miejscowościach Aleksandrówka, Węglinek, Wola Studzieńska, Wola Studzieńska Kolonia, Stawce, Kolonia Stawce, Błazek, Moczydła Nowe i Samary. Lokalnie w gminie występuje zabudowa rozproszona, jednak jest to zjawisko wyjątkowe.

Fot. Zabudowa wzdłuż głównej drogi w Batorzu Drugim

Fot. Zabudowa nad rzeką Por w Wólce Batorskiej

Fot. Zabudowa w Woli Studzieńskiej

Fot. Część Stawiec położona w Dolinie

Fot. Zabudowa nad stawem w Błażku

Fot. Widok Błażka od strony pól

W Istniejących terenach zainwestowanych występuje zabudowa przede wszystkim wolnostojąca, ze spadzistymi dachami o nachyleniu pości około 30-45 stopni. Zabudowa drewniana, zwykle parterowa jest stopniowo zastępowana przez budynki murowane. We wszystkich miejscowościach ilość murowanych budynków mieszkalnych przeważa nad ilością drewnianych domów mieszkalnych. Od lat 70-tych XX wieku systematycznie wzrasta także liczba murowanych budynków gospodarczych i inwentarskich. W szczególności przewaga nowej zabudowy występuje w największych miejscowościach gminy: Batorzu Pierwszym i Drugim, Wólce Batorskiej, Aleksandrówce, Błażku i Stawcach. Więcej budynków starszych i w gorszym stanie technicznym znajduje się w mniejszych miejscowościach, bardziej oddalonych od głównych dróg. Rejonem ze znacznym udziałem takiej zabudowy są także południowe części Stawiec, Woli Studzieńskiej i Woli Studzieńskiej Kolonii położone w dolinie. Zauważalna jest różnica stanu tych zabudowań z niektórymi, bardzo dobrze utrzymanymi zabudowaniami tych samych miejscowości położonymi na wysoczyźnie, przy drodze Studzianki-Stawce.

Wysokość budynków w zasadzie nie przekracza 12 m. Budynki mieszkalne mają przeważnie 2 lub 3 kondygnacje, przy czym ostatnia jest prawie zawsze poddaszem użytkowym. Budynki o większych gabarytach związane z usługami, oświatą czy administracją występują przede wszystkim w centrum Batorza, który jest największą jednostką osadniczą gminy, ale także w centrum Aleksandrówki, Błażka i Stawiec. Najpiękniejszymi obiektami architektonicznymi gminy są: zabytkowy kościół w Batorzu z dzwonnica i plebania oraz licznie rozlokowane we wszystkich miejscowościach kaplice i krzyże o zróżnicowanych formach i wykonane z różnych materiałów budowlanych. Charakterystycznymi obiektami o modernistycznej bryle i płaskim dachu są, powstałe w II połowie XX wieku budynki szkolne w Batorzu i Aleksandrówce oraz 4 kondygnacyjny blok w centrum Błażka. Z kolei interesujące formy przestrzenne, ale nawiązujące do lokalnej tradycji spadzistych dachów nadano nowym kościołom w Aleksandrówce, Błażku i Stawcach. Także zespół szkół w Błażku charakteryzuje się tradycyjną bryłą ze spadzistym dachem.

Fot. Kościół w Aleksandrówce

Fot. Kościół w Błazku

Fot. Kościół w Stawcach

Fot. Muzeum i Urząd Gminy w Batorzu

Fot. Szkoła w Batorzu

Fot. Budynek wielorodzinny w Batorzu

Fot. Szkoła w Aleksandrówce

Fot. Ośrodek narciarski w Batorzu

Fot. Budynek wielofunkcyjny w Błażku

Tereny zainwestowane gminy Batorz charakteryzują się dużym udziałem zieleni towarzyszącej zabudowie, w tym drzew, które poprawiają walory przestrzeni zurbanizowanej. Duża część posesji nie ma ogrodzeń, co jest bardzo korzystne ze względów przyrodniczych, a także nadaje specyficzny charakter poszczególnym rejonom gminy.

Szczególną przestrzenią zainwestowaną w gminie jest stok narciarski, pełniący głównie rolę rekreacyjno-gospodarczą. Jego działanie nie powinno nieść znaczących negatywnych oddziaływań środowiskowych, należy jednak podejmować prace zmierzające do pokrycia jego powierzchni zielenią (darnią) utrzymywaną stale w sezonie wiosenno-letnim. Obecność obiektu przynosząc korzyści ekonomiczne i promocyjne gminie, nie może prowadzić do rozwoju procesów erozyjnych zachodzących na stoku.

Wskazania

- **Nowe inwestycje powinny się realizować jako uzupełnienie istniejących przestrzeni zainwestowanych, w celu eliminacji zabudowy rozproszonej.**
- **Nowe inwestycje nie powinny być lokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Por oraz granicy lasów, tak aby w dolinie rzeki i w otoczeniu lasów dominowały naturalnie zachodzące procesy ekologiczne**
- **Korzystne dla ładu przestrzennego jest stosowanie tradycyjnych form architektonicznych, materiałów i kolorystyki zharmonizowanej z otaczającą zabudową i krajobrazem, jednak nie jest wykluczona lokalizacja obiektów o nowoczesnych kształtach i detalu architektonicznym, ale wyłącznie w wybranych, szczególnych rejonach gminy.**

Tereny upraw rolnych i nieużytków

Grunty orne, sady, łąki i pastwiska przeważają w udziale powierzchniowym i dominują w krajobrazie gminy. Tereny te pełnią funkcję wspomagającą w stosunku do głównych struktur przyrodniczych, jednak ich użytkowanie może rodzić negatywne konsekwencje środowiskowe ze względu na potencjalne wzmocnienie procesów erozyjnych oraz ewentualne zanieczyszczenia nadmiernym lub niewłaściwym stosowaniem nawozów i środków ochrony roślin. Na terenach rolnych możliwa jest lokalizacja urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych pod warunkiem spełnienia szeregu wymagań wynikających z ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych.

Wskazania

- **Z uwagi na pełnione funkcje krajobrazowo-przyrodnicze oraz wartości gospodarcze (w gminie przeważają gleby wysokich klas bonitacyjnych) wskazuje się pozostawienie jak największej części omawianych terenów w dotychczasowej formie użytkowania.**
- **W celu ochrony zboczy przed nadmierną erozją należy między innymi wprowadzać zadrzewienia śródpolne tam gdzie to możliwe zamieniać monokulturowe uprawy rolne w łąki, pastwiska lub lasy.**
- **Dominujące w krajobrazie wysokie obiekty, takie jak elektrownie wiatrowe powinny być lokalizowane w zachodniej części gminy, poza obszarem chronionego krajobrazu w otoczeniu doliny Poru.**

Tereny leśne

W obrębie gminy należy wyróżnić trzy główne kompleksy leśne: rozległe kompleksy leśne po wschodniej stronie doliny Poru, las Knieja na zachód od Aleksandrówki, las Choina-Buczyna na południe od Błażka i Las Stawiecki na północy gminy. Pozostałe arealy leśne są niewielkie i towarzyszą przeważnie zboczom wąwozów i dolin, ale ich znaczenie jest także istotne dla stanu krajobrazu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego gminy.

Wskazania

- **Tereny leśne nie powinny podlegać przekształceniom i zabudowywaniu.**
- **Gospodarkę leśną należy tu prowadzić zgodnie z planami zagospodarowania i urządzania lasów oraz stopniowo zmniejszać udział sosny i wprowadzać buk oraz inne gatunki właściwe dla warunków siedliskowych, klimatycznych i terenowych.**
- **Powinno się zwiększyć powierzchnię leśną, szczególnie powiększać i łączyć rozdrobnione fragmenty lasów i zalesiać zbocza dolin i wąwozów.**

Dolina Poru

Rzeka Por stanowi jedyny (poza lokalnymi rowami) ciek wodny w granicach gminy. Utrzymanie w dobrym stanie ekologicznym doliny rzecznej w znacznym stopniu warunkuje zachowanie bioróżnorodności i walorów krajobrazowych. Rzeka stanowi swoisty łącznik (korytarz ekologiczny) terenów o zróżnicowanym zagospodarowaniu.

Wskazania

- **Dolina Poru nie powinna być dalej zabudowywana ze względu na pełnione funkcje ekologiczne.**
- **Należy dążyć do przywrócenia naturalnych cech doliny poprzez właściwe kształtowanie szaty roślinnej – w najbliższym otoczeniu rzeki pożądana jest sukcesywna zamiana pól uprawnych w użytki zielone, wprowadzanie zadrzewień lub umożliwienie ich naturalnego wzrostu.**
- **Wszelkie zbiegi prowadzone w omawianym cieku winny uwzględniać potrzebę zachowania zróżnicowanej szaty roślinnej.**
- **Należy utrzymać zakaz zrzutu nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do gruntu i rzeki,**
- **Należy dążyć do skanalizowania terenów zainwestowanych z pełnym oczyszczaniem, które powinno objąć w pierwszym rzędzie zurbanizowany pas przydolinny.**
- **Dopuszczona powinna być retencja wodna powierzchniowa w celu zatrzymania wód wezbraniowych w zbiornikach wodnych.**

Rozdział 3

STAN ŚRODOWISKA W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Klasyfikacja fizyczno-geograficzna i geomorfologia

Gmina, według podziału fizycznogeograficznego Jerzego Kondrackiego położona jest niemal w całości na obszarze makroregionu Roztocza, mezoregionu Roztocza Zachodniego (343.21), choć jej najbardziej północno-wschodnia część wchodzi już w granice makroregionu Wyżyny Lubelskiej, mezoregionu Padół Zamojski (343.19).

Większa część gminy położona jest na obszarze subregionu Roztocza Gorajskiego, które razem z Roztoczem Szczepczyńskim tworzą Roztocze Zachodnie. Przez gminę przebiega północna krawędź wału roztoczańskiego. Analizowany obszar ma charakter wyżynny, zbudowany jest generalnie ze skał górnokredowych, wzniesienia są pokryte dość grubą pokrywą utworów lessowych. Rzeźba terenu jest bardzo urozmaicona i składa się z trzech głównych form:

- zrównań wierzchowinowych – zbudowanych ze skał kredowych i trzeciorzędowych, nadbudowanych osadami czwartorzędowymi, mają postać silnie rozczłonkowanych płatów, wąskich grzbietów rozciętych jarami, występują także wąskie spłaszczenia przecięte suchymi dolinami;
- doliny – wyróżnić tu należy doliny ze stałymi ciekami, z odpływem epizodycznym oraz młode rozcięcia erozyjne;
- krawędzi – przez gminę przebiega północna krawędź wału roztoczańskiego.

W gminie czytelne są dwa poziomy zrównań:

- średni 300-320 m – obejmuje południowe i centralne fragmenty gminy,
- niższy 280-290 m n.p.m. – północna krawędź Roztocza Gorajskiego.

Średni poziom wierzchowinowy tworzą garby, wąskie grzbiety lub silnie rozczłonkowane płaty. Wierzchowina tego poziomu jest płaska, monotonna, porożciniana suchymi dolinami i wąwozami. Lokalnie urozmaicają ją zagłębienia różnej genezy, przeważnie krasowe. Niższy poziom tworzą wąskie spłaszczenia rozcięte mocno rozwiniętym i rozgałęzionym systemem równoleżnikowej doliny rozpoczynającej się w okolicach Woli Studziańskiej i rozcięciami bocznymi dolinek i wąwozów doliny Poru.

Zróznicowana rzeźba terenu decyduje o przyrodniczo-krajobrazowych walorach rejonu. Istnieje tu wiele punktów widokowych oraz malownicze jary z fragmentami rzadkich zbiorowisk roślinnych takich jak buczyna typu karpackiego.

Budowa geologiczna i surowce mineralne

Historia geologiczna terenów analizy i jego otoczenia przyczyniła się do wykształcenia korzystnych warunków życiowych i ponadprzeciętnych walorów przyrodniczych.

Omawiany obszar wchodzi w skład synklinorium lubelskiego. Na podłożu paleozoicznym, które znajduje się na głębokości 1000 – 1500 m, leżą niezgodnie twory jury i kredy dolnej, nieodslaniające się na powierzchni, znane jedynie z głębokich otworów. Na nich zalega gruby kompleks (około 800 – 1000 m) skał węglanowych górnej kredy.

Kreda górna występuje w postaci osadów santonu, kampanu i mastrychtu. Są to najstarsze osady ukazujące się na powierzchni w rejonie gminy. Budują je głównie opoki i opoki margliste, spękane poziomo i pionowo, z górnego mastrychtu. Skały kredowe przykryte są utworami czwartorzędowymi. Zachowały się gliny zwałowe zlodowceń południowopolskich, przykryte płatami przez piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz żwiry i piaski rezydualne z glazami. Na glinach oraz tam gdzie występują, piaskach i żwirach leżą lessy – osady zlodowceń północnopolskich. Do osadów, których wieku nie można jednoznacznie określić, należą piaski deluwialne, wypełniające doliny i lokalne depresje (Objaśnienia do mapy geologiczno-gospodarczej Polski 1 : 50 000, Arkusz Zakrzówek, PIG, Warszawa 2005 r.).

Osady holoceniowe występują w dolinie rzeki Por. Są to głównie piaski i mułki deluwialne (Objaśnienia do mapy geologiczno-gospodarczej Polski 1 : 50 000, Arkusz Wysokie, PIG, Warszawa 2005 r.).

Na obszarze gminy nie udokumentowano żadnych złóż kopalin.

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Batorz jest ubogi pod względem wód powierzchniowych. Analizowane tereny odwadnia rzeka Por, która ma tu swoje źródła. Uzupełnieniem „sieci” rzecznej są rowy pełniące funkcje melioracyjne.

Źródła Poru są stosunkowo wydajne i znajdują się na wysokości około 235 m n.p.m. Rzeka uchodzi do Wieprza w miejscowości Nawóz. Dolina rzeki rozciąga się w zachodniej części Kotliny Zamojskiej, u podnóża północno – wschodniej strefy krawędziowej Roztocza Środkowego. Większość terenów przez które przepływa stanowią grunty rolne – łąki, pastwiska, uprawy polowe.

Obecność tylko jednej rzeki powoduje dużą koncentrację funkcji w jej dolinie. Z uwagi na ten fakt dolina Poru wraz ze źródłiskami wymaga szczególnego planowania urbanistycznego.

Gleby

Charakter gleb determinuje rodzaj materiału skalnego, na których się rozwinęły i budującego ich podłoże (skała macierzysta). Wychodniom piasków i żwirów odpowiadają gleby o niskich klasach przydatności rolniczej, lepsze powstają na terenach gdzie dominują gliny zwalowe, ility, oraz żwiry, piaski lodowcowe i wodno-lodowcowe.

W gminie Batorz gleby powstały z utworów lessowych i lessopodobnych. Występują tu gleby brunatne właściwe i wylugowane, lokalnie pseudobielicowe, czarne ziemie i rędziny, w dolinie Poru występują mady. Cechuje je generalnie duża przydatność rolnicza i niewątpliwie stanowią walor analizowanego obszaru. Gleby orne klasy IIIa - dobre i IIIb - średniodobre, stanowią 69% powierzchni gruntów ornych. Gleby orne klasy IVa - średniej jakości lepsze i IVb - średniej jakości gorsze – stanowią 25% powierzchni gruntów ornych. Tylko 2% powierzchni gruntów ornych stanowią gleby V i VI - słabe i najslabsze. Na użytkach zielonych przeważają gleby klasy III i IV.

Struktura gruntów rolnych (Bank Danych Regionalnych GUS 2005 r.)

powierzchnia użytków rolnych [ha]	grunty orne	sady	łąki	pastwiska
5056	4764	218	11	63

Klimat

Gmina Batorz leży w strefie klimatu umiarkowanego o wpływach klimatu kontynentalnego, w klimatycznym Regionie Niziny Sandomierskiej. Charakterystyczne dla niego wartości to:

- średnia roczna temperatura wynosi 7,4 - 7,6 °C;
- okres wegetacyjny (temp. dobowa $\geq 5^{\circ}\text{C}$) należy sięga 220 dni;
- zachmurzenie: 6,4 – 6,5;
- średni roczny opad atmosferyczny wynosi > 650 mm;
- długość okresu zalegania pokrywy śnieżnej: 70 dni.

Ponadto obszar charakteryzuje się dość dużymi średnimi rocznymi prędkościami wiatrów (3,0 – 3,5 m/sek.) oraz krótkim okresem trwania przedzimia (poniżej 32 dni). Najczęściej (średnio w roku przez 21 dni) obserwuje się występowanie pogody bardzo ciepłej, słonecznej, bez opadu, lecz również charakterystyczne jest częste pojawianie się dni przymrozkowych umiarkowanie zimnych (średnio w roku 31).

Ważnym modyfikatorem klimatu na analizowanym terenie jest rzeźba terenu. Obecność wzniesień i dolin wpływa na dużą zmienność warunków klimatycznych na stosunkowo niewielkim obszarze. Wiąże się to z różnicami w nasłonecznieniu, modyfikacji siły wiatrów, możliwością zalegania zimnego powietrza. Na mikroklimat w bardzo niewielkim stopniu oddziałują tu różnice wysokości. Wzrost wysokości nad poziomem morza powoduje spadek temperatury średnio o około 0,6°C na 100 m. Różnice wysokości w gminie Batorz z całą pewnością wpływają na lokalne warunki klimatyczne.

Kolejnym, bardzo istotnym modyfikatorem klimatu, jest las. Łagodzi on bodźcowość klimatu oraz zwiększa jego walory zdrowotne również w strefie dochodzącej nawet do kilkuset metrów od swojego brzegu. Dzieje się tak poprzez:

- zmniejszeni zanieczyszczeń mikrobiologicznych i wzrost fitoaerozoli leczniczych,
- wywoływanie ruchów turbulencyjnych powietrza w strefie przyleśnej (wzrasta wówczas ilość aerozoli w powietrzu) oraz hamowanie prędkość wiatru na polanach śródleśnych,
- zmniejszenie suchości powietrza, ograniczenie parowania potencjalnego,
- zwiększenie zawartość w powietrzu jonów o ładunku ujemnym.

Powiązania przyrodnicze z otoczeniem

Ważny korytarz ekologiczny w gminie stanowi dolina Poru. Wynika to z jej liniowego przebiegu i „łączenia” różnorodnych środowisk. Umożliwiając migrację gatunkową przyczynia się do wymiany genetycznej, wzbogacania poszczególnych ekosystemów oraz do zachowania swoistej dynamiki procesów ekologicznych. Warto zauważyć, że rzeka przepływa przez teren zurbanizowany – miejscowości Batorz Pierwszy i Drugi, Wólka Batorska. W Batorzu Kolonii i Batorzu Pierwszym ma swoje źródła. Rzeka przyczynia się do wzbogacenia gatunkowego tej przestrzeni, a także podnosi jej walory krajobrazowe. Na nieco dalszych odcinkach przepływa przez pola, łąki i obrzeża lasów gdzie współtworzy zróżnicowane środowiska o zauważalnych cechach naturalnych.

Drugi, oznaczony na rysunku „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” korytarz ekologiczny przebiega od rzeki Por przez leśny położony na wschód od Batorza, w którym występuje duża różnorodność występującej fauny i flory i prowadzi do lasów będących częścią rozległego kompleksu, ciągnącego się znacznie poza granice gminy. sąsiedztwo doliny Poru, pozwala na daleko sięgającą wymianę gatunkową i zasilanie biologiczne pozostałych przestrzeni gminy.

Inne obszary leśne także są częścią powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, jednak ich areale są znacznie mniejsze i nie mają już tak dużego potencjału ekologicznego. Znaczenie ich dla funkcjonowania lokalnego środowiska jest jednak ogromne. Przeważnie są one otoczone terenami rolnymi, współtworzącymi system przyrodniczy i stwarzającymi warunki do bytowania wielu zwierząt. Otwarte tereny rolne umożliwiają migrację zwierząt pomiędzy poszczególnymi terenami leśnymi. Warto docenić tu znaczną rolę jaką w „obiegu gatunków” spełniają przestrzenie rolne, które choć są często ubogie pod względem gatunków roślin (monokulturowe uprawy) to stanowią areale polowań, gniazdowania, „wyjścia” z zadrzewień i lasów, umożliwiają wędrówki, stanowią bazę pokarmową i wiele innych funkcji. Dzięki znaczącemu skupieniu zabudowy funkcjonowanie środowiska, w tym utrzymanie powiązań ekologicznych, nie jest na chwilę obecną zagrożone.

Obszary i obiekty prawnie chronione

W granicach gminy zlokalizowany jest obszar chronionego krajobrazu, powołany rozporządzeniem Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 roku w sprawie *Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu*. Obejmuje on tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Powierzchnia jego wynosi 20 000 ha i jest położony w powiecie janowskim, w gminach: Batorz, Chrzanów, Dzwola, Godziszów, Modliborzyce. Nadzór nad Obszarem sprawuje Dyrektor Zarządu Parku Krajobrazowego "Lasy Janowskie" w Janowie Lubelskim.

W granicach gminy znajdują się także drzewa uznane za pomniki przyrody. Ustanowiono je zarządzeniem nr 34 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie *uznania tworów przyrody za pomnik przyrody* (Dz. Urz. Woj. Tarob. z 1989 r. Nr 1, poz. 2).

Lp	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Wysokość [m]	Miejscowość	Opis lokalizacji
1	Klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	285	26	Batorz	przy schodach i ogrodzeniu kościelnym
2	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	335	24	Batorz	przy ogrodzeniu terenu kościelnego od strony północnej
3	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	420	20	Batorz	przy drodze z Batorza do Stawcy, przy wjeździe do posesji nr 90

4	Klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	220	20	Stawce	w północno-zachodnim narożniku terenu przyszkolnego
5	3 Lipy drobnolistne <i>Tilia cordata</i>	530, 360	22-25	Stawce	w północnej części terenu Ośrodka Zdrowia i Szkoły, na wprost dworu
6	3 buki pospolite <i>Fagus sylvatica</i> , jeden z buków uszkodzony, na drzewach liczne grzyby	270, 315, 560	22	Wola Studzieńska	na skraju lasu i północnej części ogrodzenia
7	Lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i> , z dwoma odnogami, jedna odnoga uszkodzona	290, 320	26	Wola Studzieńska	przy wjeździe do gospodarstwa Anny Król
8	Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>	175	20	Stawce	w obrębie zabudowań w sąsiedztwie głównej drogi
9	Wiąz górski <i>Ulmus glabra</i>	330	25	Stawce	w sąsiedztwie głównej drogi, naprzeciwko remizy
10	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	250	10	Wólka Batorska	w obrębie zabudowań
11	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	485	20	Batorz II	na wzgórzu
12	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	345	25	Batorz I	w pn. części działki przy szosie przez Batorz

Granice Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz rejonu lokalizacji pomników przyrody oznaczono na planszy „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Projektowane formy ochrony w przyrodzie

Zgodnie z wnioskiem złożonym do studium przez Zarząd Województwa Lubelskiego i Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie planowane jest:

- utworzenie Gorajskiego Parku Krajobrazowego (obszary położone na wschód od rzeki Por);
- powiększenie Roztoczańskiego obszaru Chronionego Krajobrazu (docelowo Zachodnioroztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu).

Granice projektowanych form ochrony przyrody oznaczono na planszy „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Do czasu powiększenia Roztoczańskiego obszaru Chronionego Krajobrazu, na obszarze mającym być objętym tą formą ochrony przyrody, zgodnie z wnioskiem Zarządu Województwa Lubelskiego i BPP w Lublinie, powinna być wprowadzona zapisami studium ochrona polegająca na:

- a) szczególnej dbałości o estetykę krajobrazu, w tym: ochronie punktów i panoram widokowych, ochronie krajobrazu naturalnych ekosystemów,
- b) szczególnej dbałości o harmonię użytkowania gospodarczego z wartościami przyrodniczo-krajobrazowymi,
- c) zachowaniu przestrzennej zwartości oraz przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej,
- d) zakazie lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko i wymagających opracowania oceny oddziaływania na środowisko.

Najbliższe obszary chronione położone poza granicami gminy

Od strony północno-zachodniej z terenami gminy bezpośrednio graniczy Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu, utworzony rozporządzeniem Wojewody Lubelskiego z dnia 02.06.1998 r. Obejmuje on powierzchnię 29 274 ha, położoną w zasięgu 5 gmin i rozciągającą się od zachodniego skłonu Roztocza po ujście Wyżnicy do Wisły pod Józefowem. Jest to obszar o dużej atrakcyjności krajobrazowej, głównie dzięki bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu. Szata roślinna jest tu wyjątkowo bogata. Wąwozy od południa od Kraśnika są miejscem występowania wielu rzadkich gatunków, m.in.

obuwika. Bardzo bogate florystycznie są zachowane fragmenty torfowisk w dolinie Wyżnicy. Występuje tu m.in. pełnik europejski. W drzewostanach leśnych występują m.in. buk i jodła w pobliżu swojego naturalnego zasięgu. Bogata jest także fauna obszaru m.in. jedyne w województwie stanowisko żołą.

Tereny włączone do sieci Natura 2000 są dość znacznie oddalone od granic gminy Batorz. Poniżej zostały przedstawione najbliższe obszary naturowe.

- Staw Boćków obszar specjalnej ochrony (OSO) o kodzie PLB060016. Jest zdecydowanie najbliżej położony – ok 4,4 km na wschód od granic gminy.
- Polichna obszar mający znaczenie dla wspólnoty (OZW) o kodzie PLH060078. Leży ponad 8 km na zachód od granic gminy w środkowo-zachodniej części Wyżyny Lubelskiej.
- Guzówka obszar mający znaczenie dla wspólnoty (OZW) o kodzie PLH060071. Położony ponad 10 km na wschód od granicy gminy.
- Lasy Janowskie obszar specjalnej ochrony (OSO) o kodzie PLB060005. Położony ponad 12 km na południe od gminy.
- Uroczyska Lasów Janowskich obszar mający znaczenie dla wspólnoty (OZW) o kodzie PLH060031, Położony ponad 12 km na południe od gminy i pokrywający się częściowo z obszarem Lasy Janowskie.

Charakterystyka poszczególnych ekosystemów oraz ocena ich odporności na degradację oraz zdolności do regeneracji

EKOSYSTEMY WODNE I NADWODNE – DOLINA PORU, ZBIORNIKI WODNE

W skali gminy ostoję fauny i flory stanowi rzeka Por wraz z przylegającymi terenami. Jest to jedyny ciek wodny analizowanego obszaru, dlatego wymaga wprowadzenia specjalnych zasad ochrony. Rzeka ma tu swoje źródła, co powinno dodatkowo wpływać na dbałość w projektowaniu zagospodarowania ich najbliższego otoczenia, gdyż może ono silnie wpływać na jakość wód i ekosystemy doliny Poru. Rzekę w granicach gminy charakteryzuje niewielki przepływ i wielkość koryta. Wizualnie może być ona odbierana jako rów, jednak to właśnie w jej korycie i otoczeniu występuje największe zróżnicowanie gatunkowe roślin. Rzeka na znacznej części swojego biegu porośnięta jest zakrzewieniami i zadrzewieniami. Bardzo dobrze rozwinęły się niższe piętra, w tym roślinność zbiorowisk wilgotnych. Oprócz rzeki Por w gminie występują także zbiorniki wodne w Błazku i Węglinku. Okresowo potoki płyną także w suchych na ogół dolinach.

Ekosystemy wodne i nadwodne pełnią znaczącą rolę w funkcjonowaniu całego środowiska gminy Batorz. Na wyjątkowość ich w skali lokalnej wpływa przede wszystkim skromność zajmowanych przez nie przestrzeni. Środowiska tu powstałe są miejscem występowania roślin i zwierząt związanych tylko z nimi, w związku z czym mogą tworzyć swoiste enklawy fauny i flory nie występującej na pozostałych terenach. Niestety są one wrażliwe na zanieczyszczenia, a tym samym wykazują słabą odporność na degradację. Woda jest elementem warunkującym ich przetrwanie dlatego jej niedobory lub zły stan bardzo bezpośrednio wpływa na jakość środowiska, jego odporność oraz zdolność do regeneracji. W przypadku dopływu zanieczyszczeń, woda z jednej strony staje się medium częściowo niwelującym czynnik degradacyjny poprzez jego rozcieńczenie, z drugiej strony przenosi zanieczyszczenia na znaczne odległości doprowadzając do obniżenia jakości środowiska wodno-gruntowego na terenach gdzie bezpośrednio czynnik degradacyjny nie występuje. Przy stałym negatywnym oddziaływaniu, nawet na niskim poziomie (np. niewielkim, ale regularnym dopływie ścieków), może dochodzić do trwałej degradacji całego układu. Przywrócenie stanu pierwotnego może być długotrwałe lub w ręcz niemożliwe, co szczególnie dotyczy zbiorników o znikomym przepływie wody, gdzie procesy samooczyszczania zachodzą niezwykle powoli. W przypadku rzeki Por bardzo istotna jest także wielkość przepływu. W granicach gminy jest on niewielki, a rzeka ma charakter niewielkiego kanału. Nawet mały dopływ zanieczyszczeń może wyraźnie negatywnie wpłynąć na wytworzone środowiska. Wyniki oceny jakości wód wskazują na zanieczyszczenie pochodzenia rolniczego – azot i fosfor

Fot. Dolina Poru

Fot. Oczko wodne w sołectwie Węglinek

Ekosystemy wodne i nawodne w gminie Batorz ze względu na swoje ograniczone wielkości, i co za tym idzie dość uproszczony skład, mają dość niską dolność do regeneracji. Gdy środowisko wodne degradowane jest przez długi okres czasu, ich odrodzenie może być niemożliwe. Ekosystemy, w których występuje przepływ wód szybciej się regenerują na skutek zachodzących w nich procesów samooczyszczania. Lokalnie zdolność do regeneracji jest hamowana w dolinie Poru głównie na skutek działań pielęgnacyjnych oraz zabiegów wpływających na stan bezpieczeństwa powodziowego.

LASY

W granicach gminy Batorz lasy zarządzane są przez Nadleśnictwo Janów Lubelski, obręb Janów. Powierzchnia lasów całego obrębu wynosi 7508 ha, natomiast w gminie zajmują one 1398 ha. Aktualny wskaźnik lesistości gminy wynosi 19,7% i jest zdecydowanie niższy niż średni dla całego Nadleśnictwa - 43,45% (Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzania lasu nadleśnictwa Janów Lubelski na lata 2010 – 2019, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie, 2009 r.). Mniejszy udział lasów wynika z dobrych właściwości produkcyjnych gleb i wykorzystania gruntów pod uprawę rolną.

Pozostałości drzewostanów świadczą o wysokich niegdyś walorach leśnych gminy. Analizowany obszar porastają lasy na żyznych siedliskach z dużym udziałem buka. Niestety gospodarka prowadzona przed laty przyczyniła się do wprowadzenia znacznego udziału sosny, dla której tutejsze siedliska nie są właściwe. Wyjątkowo cenne fragmenty przestrzeni leśnej stanowi buczyna typu karpackiego. W drzewostanach tego typu gatunkiem panującym jest buk i jodła. Ponad to, w ich skład wchodzi świerk, jawor, wiąz górski, dąb i grab. Warstwa krzewów i runa rozwija się bardzo słabo z uwagi na niewielki dostęp światła. W całym Nadleśnictwie Janów siedliska w tym typie zajmują areał wynoszący 253,21 ha.

Fot. Tereny rolne z zadrzewieniami

Fot. Lasy liściaste w gminie

Fot. Tereny leśne w Gminie Batorz

W granicach gminy Batorz można wyróżnić dwa największe kompleksy leśne zlokalizowane przy zachodniej i wschodniej granicy gminy. Skład gatunkowy ich jest stosunkowo zróżnicowany, zależny od prowadzonej dotychczas gospodarki leśnej. Część drzewostanów bukowych została przebudowana na sosnowe, co należy uznać za działania niekorzystne. Pomimo tego drzewostany z udziałem sosny wzrastają dobrze. Świadczą o tym ich cechy morfologiczne – wykształcone strzały, niewielki udział drzew obumierających lub w złej „kondycji”. Ponadto, w granicach gminy nie występują duże powierzchnie monokultur sosnowych. Drzewostany są stosunkowo zróżnicowane gatunkowo, przynajmniej w piętrze podszytu występuje dużo gatunków liściastych.

Odporność na degradację i zdolność do regeneracji drzewostanów zależna jest od ich wieku, składu gatunkowego i występujących presji. Generalnie są to ekosystemy wysoce odporne na czynniki degradacyjne. Obszary leśne wykształcały się przez wieloletnia, więc nawet jeżeli skład gatunkowy w okresie nasadzeń nie był do końca zgodny warunkami siedliskowymi, to na skutek wieloletniego rozwoju ekosystemu, roślinność zaadaptowała się do panujących warunków tworząc struktury dość odporne. Zagrożeniem dla tutejszych lasów są czynniki naturalne (silne wiatry, osuwiska, gradacje owadów, infekcje grzybowe) oraz działalność człowieka (niekontrolowana wycinka, nieprawidłowy dobór gatunków w stosunku do siedlisk). Czynniki antropogeniczne ma tu małe znaczenie nawet jeżeli prowadzi do całkowitego zniszczenia fragmentu lasu – wycinki. Ogólny kierunek zagospodarowania przestrzeni leśnej raczej idzie w kierunku zwiększenia arealów leśnych. Istotnym zagrożeniem może być gradacja owadów choć i tu szkody nie obejmą raczej całego ekosystemu leśnego. Ze względu na zróżnicowanie gatunkowe, prawdopodobnie szkody wyrządzone przez owady byłyby ograniczone. Masowy pojaw brudnicy mniszki np. oznacza szkody wyrządzone wśród gatunków iglastych, a drzewa liściaste mogłyby pozostać w stanie niemal nienaruszonym. Uznaje się, iż drzewostany w granicach gminy są dość odporne na degradację i zdolne do regeneracji. Tworzą struktury trwałe w czasie, mogące ulegać przekształceniu w okresie wieloletni na skutek naturalnych tendencji odnowieniowych (obecnie powszechnie wykorzystuje się samosiew jako nowe pokolenie drzew, nasadzenia stają się sztucznym uzupełnieniem struktury gatunkowej wynikającej z potrzeby ukierunkowania produkcji surowca drzewnego).

EKOSYSTEMY ŁĄKOWE I PASTWISKA, ZADRZEWINIA ŚRÓDPOLNE O CECHACH NATURALNYCH

Są to tereny łąk i pastwisk z licznymi, zadrzewienia użytkowane ekstensywnie. Łąki i pastwiska reprezentują najwyższe wartości przyrodnicze wśród terenów rolnych. Wynika to przede wszystkim z ich stosunkowo ekstensywnego użytkowania i stosunkowo wysokiego zróżnicowania gatunkowego. Urozmaicone zadrzewieniami i zakrzaczeniami tworzą lokalnie bardzo ważne dla zwierząt tereny - płyty ekologiczne. Zadrzewienia śródpolne otoczone łąkami cechować może skład gatunkowy zgodnym z siedliskiem, znaczne bogactwo gatunkowe, duże zagęszczenie osobników, intensywność i wielopoziomowość obiegu materii oraz przepływu energii. Te niewielkie, na pozór nieistotne, struktury pełnią dużą rolę w zasilaniu biologicznym otoczenia, w tym przestrzeni zurbanizowanej. Stanowią lokalne ostoje zasobów genetycznych, miejsca rozrodu i zdobywania pokarmu, stabilizują ekosystemy sąsiednie. Mają w zasadzie charakter ekotonu.

Roślinność łąk jest stosunkowo ekspansywna i szybko zajmuje nowe stanowiska. Jest to cecha korzystna, umożliwiająca regenerację środowiska w przeciągu kilku okresów wegetacyjnych. Nawet w

przypadku silnej presji np. wysypywania odpadów, zbyt intensywnego wykaszenia czy fizycznej dewastacji, ekosystemy łąkowe odradzają się stosunkowo szybko, choć pierwotny skład gatunkowy nie zawsze zostaje zachowany. W przypadku zadrzewień śródpolnych sytuacja jest podobna. Budują je głównie gatunki lekkonasienne, zazwyczaj szybko wzrastające i zdolne do zajmowania nowych przestrzeni. Łąki graniczące także z lasami, budują krajobraz o bardzo wysokich walorach.

Fot. Pastwisko i uprawy polowe

Fot. Łąka z zadrzewieniami

Ekosystemy łąkowe z zadrzewieniami cechują się dobrymi zdolnościami regeneracyjnymi, wykazując też wysoką odporność na degradację. Przeznaczenie łąk na grunty rolne lub inne formy zagospodarowania doprowadza do całkowitego zniszczenia półnaturalnej szaty roślinnej, a więc sytuacji, w której regeneracja jest bardzo trudna. Należy nadmienić, że omawiane struktury przyrodnicze cechują korzystne właściwości ekologiczne ze względu na dobre warunki glebowe. Jakość gleby, jej zasobność w składniki pokarmowe, zawartość próchnicy i inne właściwości zapewniają warunki wzrostowe stymulując procesy regeneracyjne.

POLA UPRAWNE

Największe arealy zajmują w gminie powierzchnie rolne o stosunkowo zróżnicowanej intensywności użytkowania. Występują tu monokulturowe uprawy polowe, niewielkie fragmenty sadów, uprawy owoców i warzyw, a także łąki i pastwiska. Najmniejsza liczba gatunków charakteryzuje grunty przeznaczone pod uprawę zbóż. Tutaj na danej kwaterze występuje praktycznie jeden gatunek, często o niekorzystnych właściwościach ekologicznych – dość niskiej odporności na degradację i niewielkiej zdolności do regeneracji. Nieco bogatsze struktury tworzą uprawy krzewów i drzew. W odróżnieniu od monokulturowych upraw występuje tu zdecydowanie więcej zbiorowisk trawiastych. Wieloletnia roślinność chroni wierzchnią warstwę gleby przed erozją, a większa ilość gatunków stwarza lepsze warunki do bytowania zwierząt. W sadach i uprawach występują ptaki, gryzonie, sporadycznie większe ssaki np. samy (w przypadku sąsiedztwa z zadrzewieniami i łąkami). Możliwość ich przebywania tutaj, w tym rozmnażania się jest jednak ograniczona ze względu na częstą obecność oraz znaczną ingerencję człowieka w przedmiotowe struktury przyrodnicze.

Przestrzenie rolne są na terenie gminy intensywnie użytkowane. Ich funkcja środowiskowa wynika z aktywności biologicznej i bezpośredniego sąsiedztwa ze strukturami przyrodniczymi wyższego rzędu tj. łąkami o cechach naturalnych, zadrzewieniami i lasami. Stanowią one niejako uzupełnienie i bufor dla środowisk o wyższej randze przyrodniczej. W aspekcie odporności na degradację i zdolności do regeneracji, pola uprawne są ogniwem niezwykle słabym. Decyduje o tym przede wszystkim bardzo ograniczony skład gatunkowy - zazwyczaj jeden gatunek. Monokultury rolne są narażone na infekcje grzybowe i bakteryjne, spustoszenie na uprawach mogą czynić szkodniki owadzie. Stąd wynika potrzeba stosowania środków ochrony roślin. Skład gatunkowy jak i liczebność osobników monokulturowych upraw podyktowana jest przez człowieka. Roślinność uprawiana niekiedy ma inne wymagania siedliskowe niż panujące na danym terenie, co wymusza stosowanie zabiegów agrotechnicznych i nawożenia. Prawdopodobnie w gminie pola uprawne nie wymagają intensywnego nawożenia ze względu na dobre właściwości produkcyjne gleb, co wpływa także na odporność agroekosystemu. Czynnikiem osłabiającym omawiane właściwości jest narażenie poszczególnych terenów na wzmożone procesy erozyjne – jeden z czynników istotnie wpływających na degradację gleb. Przeciwdziałać temu można stosując stopniowanie stoków, uprawę w poprzek stoków, stosowanie przeciwoerozyjnych płodozmianów. Niestety nie zawsze stosuje się ww. przeciwdziałania, w takich wypadkach z każdym kolejnym rokiem intensywniej uprawy na

stokach gleba traci swoje korzystne właściwości produkcyjne i ulega stopniowej degradacji. Proces ten może być szczególnie nasilony na uprawach zbożowych i warzywnych, gdzie grunt jest poddawany intensywnym zabiegom technicznym. W okresie wzrostu roślin znaczna część gleby pozostaje odkryta (pozbawiona jakiegokolwiek okrywy roślinnej). Sytuacja jest nieco odmienna na arenach upraw owoców takich jak porzeczki, maliny itp. Jest ich stosunkowo dużo w granicach analizowanej gminy. Systemy korzeniowe roślin wieloletnich czasem rosnących między nimi traw „wiążą” strukturę glebę redukując skalę zjawisk erozyjnych.

Fot. Pola uprawne

Fot. Uprawa porzeczki

Fot. Uprawy owoców

Fot. Uprawy polowe na stokach – zagrożenie erozją

Odporność na degradację upraw polowych może być „stymulowana” przez działania człowieka. Właściwości ekologiczne uprawianych roślin są niekorzystne, dlatego rolnicy podejmują działania mające na celu ochronę przed patogenami. Bez tych czynności istnieje potencjalne ryzyko np. masowego pojawu szkodników. W przypadku radykalnego ograniczenia działań człowieka, miejsce danej uprawy szybko zajęłyby zbiorowiska trawiaste, następnie leśne, które są zdecydowanie bardziej zdolne do zajmowania nowych przestrzeni, „odbudowy”.

Z powyższego wynika, że odporność na degradację i zdolności do regeneracji ekosystemów pól uprawnych zależy w głównej mierze od działań rolników. Właściwości ekologiczne roślin są raczej niekorzystne, a przynajmniej odbiegają od pożądaných. Agroekosystem jest strukturą powstałą na skutek działalności człowieka i na jego potrzeby, a więc stanowi środowisko sztuczne, które w danej przestrzeni oraz czasie nie powstałoby naturalnie. Zatem niska odporność na degradację i zdolność do regeneracji nie powinny być w tym przypadku rozpatrywane jako właściwości negatywne ze względu na antropogeniczny charakter upraw. Tu należy raczej podkreślić dobre warunki glebowe, korzystnie wpływające na rozwój rolnictwa w gminie. Wysoka przydatność rolnicza gruntów rolnych pozwala na ograniczenie ilości stosowanych zabiegów i środków.

ZIELEŃ TERENÓW ZURBANIZOWANYCH

Zieleń towarzysząca zabudowie jest niezwykle zróżnicowana - zależy od lokalizacji nieruchomości i zagospodarowania działki. Na niektórych posesjach zbiorowiska roślinne mają charakter typowo ozdobny, dominują tu trawniki, niewielkie krzewy, kwiaty (poszczególne gatunki dobierane są na podstawie wyglądu, a ich nadrzędną funkcją jest poprawa estetyki). Często spotykana jest zieleń wysoka w zróżnicowanej formie – od gatunków iglastych sztucznie nasadzonych po gatunki występujące w najbliższej okolicy, charakterystyczne dla rejonu. Istnieją także fragmenty terenów zainwestowanych, na których człowiek praktycznie nie ingeruje, a roślinność rozwija się spontanicznie. Jest to przejawem zaniedbania przestrzeni, lecz z ekologicznego punktu może być to zjawisko korzystne. Pod warunkiem, że teren nie jest silnie zdegradowany i nie obejmuje znacznych przestrzeni uprzednio prowadzona działalność inwestycyjna zostaje stopniowo niwelowana dzięki naturalnym procesom regeneracyjnym/odnowy.

Fot. Zieleń urządzona

Fot. Zieleń towarzysząca zabudowie

W aspekcie odporności na degradację i zdolności do regeneracji tereny zurbanizowane to przestrzenie problemowe, dla których trudno jest jednoznacznie określić analizowane cechy środowiska. Trzeba tu jednak zauważyć, iż inwestycje budowlane zrealizowane w gminie Batorz są stosunkowo mało inwazyjne w stosunku do środowiska. Dominuje zabudowa jednorodzinna, z dużym udziałem powierzchni aktywnej biologicznie oraz bardzo zróżnicowaną w charakterze zielenią przydomową. Jednak choć w granicach poszczególnych posesji zaszła znaczna ingerencja w środowisko (zmiana rzeźby terenu, warunków wodno-gruntowych, szaty roślinnej) to powstałe tu środowiska funkcjonują dobrze. Ich odporność na degradację i zdolność do regeneracji w dużym stopniu jest kształtowana przez człowieka np. poprzez dobór gatunków, czy zabiegi pielęgnacyjno-porządkowe. Warto zauważyć, iż dzięki ograniczonej „inwazyjności” zabudowy struktury zieleni jej towarzyszącej pozostają w więzi ekologicznej z otaczającymi terenem tj. lasami, zadrzewieniami, polami, łąkami.

Fauna

Fauna gminy Batorz jest charakterystyczna dla terenów rolniczych jednak jednocześnie jest stosunkowo bogata. Przyczynia się do tego dość znaczne zróżnicowanie siedlisk. Warto tu również zwrócić uwagę na korzystne formy użytkowania przestrzeni, pozwalające na utrzymanie lokalnych powiązań ekologicznych. Na analizowanym obszarze nie ma rozwiniętego przemysłu oraz usług uciążliwych dla środowiska i warunków życia mieszkańców. Zabudowa jest ekstensywna, a na znacznej ilości działek ogrodzenia zrealizowano w formie umożliwiającej migrację małych zwierząt.

Najbardziej widocznym elementem fauny są ptaki. Na terenie Nadleśnictwa Janów Lubelski stwierdzono występowanie rzadkich gatunków objętych ochroną ścisłą: bielik, bocian czarny, głuszec, orlik krzykliwy. Obecność któregośkolwiek z nich w obrębie gminy jest jednak wysoce wątpliwa. W granicach analizowanego obszaru występują następujące gatunki objęte ścisłą ochroną: bogatka, czarnogłówka, czubatka, drozd śpiewak, dzięcioł duży, dzięcioł średni, dzięcioł zielono siwy, dzięcioł zielony, gil, kowalik, krogulec, modraszka, pełzacz leśny, pierwiosnek, pleszka, sikora uboga, sójka, strzyżyk, świergotek drzewny, świstunka leśna, trzmielojad, zięba, żuraw. Ponadto, spotykane są gatunki występujące

powszechnie w terenach rolnych, lasach i wsiach: kos, kwiczoł, trznadel, bażant, kuropatwa, przepiórka, skowronek polny, słowik, pliszka siwa, szpak, wrona siwa, kawka, gawron, skowronek polny, rudzik, wilga i inne. Nie wyklucza się sporadycznej obecności gatunków rzadkich np. w okresie przelotów.

Dokładne rozpoznanie ornitofauny wymaga przeprowadzenia szczegółowych badań. W ramach przygotowania inwestycji związanej z produkcją energii wiatrowej, wykonano opracowanie *Awifauna gminy Batorz w kontekście planowanej budowy elektrowni wiatrowej w miejscowości Batorz* (Grabowski, 2012). Obserwacje ptaków prowadzono w okresie lipiec 2011 – styczeń 2012. Zgodnie z ww. opracowaniem „notowano wszystkie widziane i słyszone osobniki stwierdzone w czasie badań transektowych oraz osobniki obserwowane na terenie całej gminy przy okazji przemieszczania się w jej obrębie”.

Fot. Bocian biały w okolicach Batorza I

Również na potrzeby inwestycyjne wykonano opracowanie *Wpływ potencjalnych elektrowni wiatrowych w gminie Batorz na chiropterofaunę (prognoza oddziaływania na środowisko)*, (Janiak, 2012). Obserwacje (nasłuch) przeprowadzono w miejscach atrakcyjnych dla nietoperzy – las, zadrzewienie, latarnie. W trakcie monitoringu rocznego stwierdzono występowanie nietoperzy: mroczek późny, borowiec wielki, nocek rudy, nocek Natterera, karliki większy/malutki/drobny, gacek brunatny.

Na obszarze opracowania można spotkać również większe zwierzęta: lisy, sarny, jelenie, dziki, zające szaraki, borsuki. O występowaniu dużych ssaków decyduje przede wszystkim powiązanie analizowanych terenów z pasmem terenów leśnych rozciągających się w kierunku wschodnim od gminy.

Zmiany wpływające niekorzystnie na środowisko

Na obszarze gminy Batorz nie pojawiła się tu działalność trwale degradująca znaczne przestrzenie. Należy jednak zwrócić uwagę na dokonywane przez działalność ludzi zmiany wpływające niekorzystnie na środowisko.

Ze względu na intensywny rozwój rolnictwa doszło do odlesienia dużej części obszaru gminy. Może to przyspieszać erozję gleb i erozję wąwozową. Na obszarach wyżynnych, o zróżnicowanej rzeźbie, znaczenia nabiera erozja powierzchniowa, będąca sumą procesów niszczenia terenu przez wodę, wiatr, słońce, siłę grawitacji i działalność organizmów żywych, w tym człowieka. Efektem ich są zmiany struktury podłoża, obniżenie wartości gleby, a w skrajnych wypadkach jej degradacja oraz przekształcenie ukształtowania powierzchni. Siła procesów erozyjnych zależy w znacznym stopniu od nachylenia terenu, rodzaju gruntu i jego użytkowania. Występujące w gminie grunty są niestety bardzo podatne na niekorzystne przekształcenia, a dodatkowo duża część powierzchni analizowanego obszaru jest też pozbawiona trwałej ochrony związanej z całoroczną pokrywą roślinną. Systemy korzeniowe zabezpieczają powierzchnię gleb dlatego wycinka drzewostanów, dolesianie przyspiesza radykalnie procesy erozyjne. Znaczenie narażony na zjawiska erozyjne jest stok narciarski w Batorzu. W trakcie wizji terenowej w kwietniu 2012 roślinność trawiasta porastała tylko część tras zjazdowych. Obsianie całego stoku z pewnością zabezpieczyłoby glebę przed erozją i jednocześnie nie miałoby negatywnego wpływu, a nawet poprawiło warunki narciarskie.

Fot. Stok narciarski i rzeka Por

Fot. Nieczynne gminne składowisko odpadów

Lokalne środowisko zostało poddane znaczącym przekształceniom na skutek funkcjonowania gminnego składowiska odpadów. Obecnie obiekt jest nieczynny lecz nadal są tu wyrzucane odpady. Niezależnie od dotychczas podejmowanych działań w zakresie rekultywacji przedmiotowego terenu i przywrócenia jego aktywności biologicznej, konieczna jest dalsza interwencja na obiekcie celem poprawy istniejącego stanu oraz przeprowadzenia jego odpowiedniej rekultywacji. Deponowanie odpadów bez w obecnym stanie grozi dalszą dewastacją lokalnego środowiska i krajobrazu szczególnie mając na uwadze niekontrolowany skład odpadów.

Przekształceń środowiska należy się także spodziewać w rejonie zabudowy. Wznoszenie nowych obiektów budowlanych zawsze skutkuje zmianami w środowisku wodno-gruntowym. Dochodzi do izolacji gleby przez powierzchnie nieprzepuszczalne oraz dewastacji „pierwotnej” szaty roślinnej. Do przedmiotowych zjawisk doszło na przełomie wielececi, a nawet setek lat. Skutki środowiskowe stopniowej urbanizacji jednak nie wpłynęły istotnie na stan środowiska w gminie, między innymi dzięki zachowaniu stosunkowo małej intensywności i inwazyjności zabudowy. W pewnym sensie powstał stan równowagi ekologicznej, co jest zjawiskiem korzystnym dla środowiska, jego funkcjonowania oraz warunków i jakości życia ludzi.

Dotychczas w Gminie Batorz nie zbudowano systemu kanalizacyjnego. Poszczególne gospodarstwa odprowadzają ścieki do bezodpływowych zbiorników. W związku z powyższym istnieje niewielkie ryzyko przedostawania się zanieczyszczeń bytowych bezpośrednio do gruntu i wód gruntowych na skutek nieszczelności instalacji ściekowej. Do czasu wybudowania systemu kanalizacyjnego należy się liczyć z przedmiotowym problemem.

Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych oraz stanu zachowania walorów krajobrazowych i możliwości ich kształtowania

Zasoby przyrodnicze oraz wartości krajobrazowe są na analizowanym obszarze wysokie i raczej dobrze zachowane. Walorem gminy są gleby o wysokich klasach bonitacyjnych, pozwalające na rozwój rolnictwa. Rolne użytkowanie terenów oraz ich specyficzne ukształtowanie tworzą tu bardzo malownicze pejzaże. Ważną funkcję w budowaniu krajobrazu spełnia tradycyjny układ długich, dość niewielkich pól. Widok ich urozmaicają czasem dość szerokie i zakrzewione miedze oraz zadrzewienia śródpolne i lasy, które pełnią również ważną rolę przyrodniczą oraz częściowo zapobiegają rozwojowi erozji gleb. Ze względu na zapobieganie erozji jak i względy krajobrazowe, powinno się dążyć do lokalnego zwiększenia udziału zadrzewień śródpolnych i areałów leśnych.

Istniejąca zabudowa jest dosyć zróżnicowana pod względem gabarytów, stanu zachowania, walorów krajobrazowych. Generalnie można tu wyróżnić współczesne budynki jednorodzinne oraz gospodarcze oraz obiekty o dużych walorach krajobrazowych jakimi są stare drewniane chaty. Choć „domki” te nie są objęte bezpośrednią formą ochrony (część ulega naturalnemu starzeniu i pozbawiona jest opieki) to pełnią ogromną funkcję w kształtowaniu wysoce estetycznej i swoistej dla tych terenów przestrzeni. Lokalnie np. w południowej części Woli Studziańskiej i w Stawicach tworzą specyficzny klimat - krajobraz kulturowy. Zabudowa w sposób harmonijny wkomponowuje się tu w krajobraz naturalny do czego przyczynia się również brak grodzienia gospodarstw. Przedmiotowe obiekty winny zostać objęte szczególną troską właścicieli przy współudziale władz lokalnych. Krajobraz kulturowy jest niezwykle cennym potencjałem dla

rozwoju turystyki i winien podlegać ochronie przed niekorzystną zmianą. Pewną ochronę stanowią ustalenia sporządzone dla Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w przyszłości jednak mogą się one okazać niewystarczające – pewnym zagrożeniem może być tu wzrost presji inwestycyjnej. Wskazuje się na konieczność ochrony krajobrazu kulturowego oraz potrzebę przeprowadzenia waloryzacji krajobrazowej z uwzględnieniem obiektów o wartościach historycznych i kulturowych.

Do terenów o niekorzystnych przekształceniach pod względem krajobrazowo-ekologicznym należy obecnie stok narciarski oraz nieczynne składowisko odpadów. Obszary te powinny ulec przekształceniom - wymagają uporządkowania i zabezpieczenia. Stok pozbawiony niemal szaty roślinnej powinien zostać obsiany i ewentualnie dodatkowo wzmocniony przed ewentualnym osuwaniem. W okresie zimowym nie ma to dużego znaczenia jednak latem pozbawione roślinności zbocze jest nieestetyczne. Składowisko odpadów powinno zostać odpowiednio zrehabilitowane.

Wnioski

Za podstawowe uwarunkowania przyrodnicze gminy Batorz należy uznać:

- urozmaiconą geomorfologię i związane z nią bardzo wysokie walory krajobrazowe,
- obecność wartościowych przyrodniczo lasów i doliny Poru,
- powiązanie ekologiczne z otoczeniem – fragment Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dolina Poru (korytarz migracyjny o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym).
- wysoki udział chronionych gleb dobrej jakości, przydatnych do produkcji rolnej;

ale także:

- rozproszenie obszarów leśnych i dość niska lesistość,
- rozwijające się procesy erozji powierzchniowej,
- zainwestowanie w cennych pod względem przyrodniczym terenach doliny Poru,
- lokalne ubożenie krajobrazu,
- zmiany ilościowe stosunków wodnych w obszarze źródłiskowym.

Z uwagi na specyfikę terenów gminy jako główne cele w zakresie kształtowania struktury przyrodniczej należy określić:

- powiększanie kompleksów leśnych i obszarów zadrzewień, szczególnie na zboczach dolin i wąwozów,
- utrzymanie otwartych przestrzeni, głównie terenów rolniczych, jako struktur współbudujących powiązania środowiskowe oraz krajobraz,
- utrzymanie i wzmocnienie ekologicznych funkcji doliny Poru,
- zachowanie równowagi w układzie człowiek - środowisko (równowagi ekologicznej),
- wykorzystanie specyficznej rzeźby terenu jako potencjału do kształtowania warunków przyrodniczych, krajobrazowych oraz rekreacyjno-wypoczynkowych,
- wprowadzanie zieleni do przestrzeni zainwestowanych.

Aby umocnić funkcje przyrodnicze korytarza ekologicznego doliny Poru konieczne jest:

- zachowanie wokół cieku otuliny w postaci pasów łąk, pastwisk, terenów zadrzewień,
- odstąpienie od monokulturowych form uprawy na przestrzeniach bezpośrednio sąsiadujących z rzeką,
- ograniczenie do niezbędnego minimum wycinki istniejących tu drzew i krzewów.

Na terenach przestrzeni zurbanizowanych należy:

- **określić duże areale działek dla nowych inwestycji,**
- **określić wysokie wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej,**
- **propagować urządzenie zieleni przydomowej z wykorzystaniem gatunków rodzimych,**
- **odstąpić od realizacji ogrodzeń pełnych,**
- **utrzymać i wprowadzać zielenią wysoką na tereny zainwestowane,**
- **strefować zabudowę, utrzymywać mniejszą intensywność od strony rzeki.**

Rozdział 4

STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Historia Gminy

Tereny gminy mają bogatą historię. Na przełomie VIII i IX wieku w Batorzu, na miejscu dzisiejszego cmentarza, istniał gród otoczony fosą i drewnianą palisadą. U jego podnóża skupione były zabudowania zamieszkałe przez ludność. Prawdopodobnie był on również miejscem tzw. pogańskiego kultu. Podobną rolę pełnić mogły grody zlokalizowane w pobliskim Guciowie i Chodliku. Archeolodzy zlokalizowali w Batorzu także pozostałości trzech kurhanów z grobami całopalnymi.

W 1445 r. biskup Zbigniew Oleśnicki erygował w Batorzu parafię. Miejscowość w zapisach z 1531 roku występuje jako wieś kościelna Batorz. W 1604 r. dobra krańcicze z Batorzem kupił Jan Zamoyski włączając majątek do Ordynacji Zamoyskiej. Batorz został siedzibą klucza dóbr. W 1781 r. proboszcz parafii ufundował we wsi szpital ubogich. W 1827 roku Batorz liczył 111 domów i 539 mieszkańców, ok. 100 lat później, w 1921 r. było 167 domów i 1017 mieszkańców. Rozwój przestrzenny spowodował podział wsi i wyodrębnienie kilku jednostek administracyjnych.

6 września 1863 roku na Sowiej Górze pod Batorzem doszło do krwawej bitwy pomiędzy powstańczym oddziałem Marcina Borelowskiego „Lelewela”, a Rosjanami. Poległych, w tym płk. Borelowskiego pochowano na miejscowym cmentarzu. W 1933 roku w miejscu bitwy usypano symboliczny kopiec, na którym stanął kamienny pomnik i drewniany krzyż. W czasie okupacji hitlerowcy dokonywali w Batorzu rozstrzeliwań Żydów i Polaków. W kwietniu 1943 roku przeprowadzili pacyfikację wsi, podczas której zamordowali 13 osób i wiele aresztowali. W 1989 roku wzniesiono ku czci ofiar terroru pomnik obok kościoła parafialnego.

Poniżej przedstawiono najważniejsze fakty historyczne związane z miejscowościami położonymi w gminie (dane oficjalna strona gminy: www.batorz.gmina.pl).

Batorz I - sołectwo to jest kontynuacją Batorza Poduchownego - części wsi, która od XV wieku stanowiła uposażenie proboszcza batorskiego. Ślady wspomnianego już wczesnosłowiańskiego drewniano - ziemnego zamczyska z VIII lub IX w. oraz znaleziska narzędzi krzemienych wskazują, że istniało tu osadnictwo już w epoce kamienia.

W 1905 roku miał miejsce strajk służby folwarcznej. W 1920 kilkunastu mieszkańców wsi brało udział w walkach o niepodległość w Legionach J. Piłsudskiego. Poległym wystawiono pomnik z popiersiem J. Piłsudskiego, przeniesiony w 2008 roku pod Muzeum Wiejskie. Po utworzeniu gminy Batorz w 1926 roku nastąpiła aktywizacja gospodarcza, społeczna i kulturalna.

W listopadzie 1942 r. Niemcy rozstrzelali 83 Żydów z Batorza i okolicy, w kwietniu 1943 r., za przynależność do Narodowych Sił Zbrojnych (NSZ) aresztowali i wywieźli na zamek lubelski 83 mieszkańców (większość z nich wróciła w lipcu tegoż roku). W 1943 i 1944 r. we wsi miały miejsce potyczki oddziału NSZ „Cichego” z Niemcami.

Aleksandrówka - poprzednia nazwa wsi Aleksandrówka i Błazek to Majdan Batorski. Epidemia cholery w roku 1711 spowodowała śmierć prawie całej ludność Majdanu Batorskiego i zniszczenie wsi - aby zapobiec rozprzestrzenieniu choroby spalono zabudowania. W Aleksandrówce (przez pewien czas nazywanej Nowy Majdan lub Majdan Batorski) osadnictwo pojawiło w 1765 roku. Problemem był tu dostęp do wody pitnej, znajdującej się na głębokości 60 – 70 metrów. Po zawaleniu ostatniej studni podworskiej wodę czerpano z sadzawek lub dowożono z rzek w Batorzu lub Sulowie. W 1890 roku zamożni gospodarze wybudowali studnię gromadzką w pobliżu obecnego kościoła. Z upływem czasu wybudowano kolejne trzy studnie.

W czasie I – ej wojny światowej w okolicy Aleksandrówki toczyły się waliki pomiędzy Austriakami i Rosjanami. Wieś została w tym czasie ograbiona przez stacjonujące wojska austriackie.

Na początku XX wieku wykonano nasyp pod linię kolejową, mająca biec od Wysokiego do Janowa Lubelskiego. Po I - ej wojnie światowej istniała już we wsi Szkoła Powszechna, mieszcząca się w budynku dworskiej karczmy, jednak brak zainteresowania kształceniem wymusił jej zamknięcie. Dopiero w 1925 uruchomiono Publiczną Szkołę Podstawową. Ze względu na przeludnienie część rolników z końcem XIX wieku oraz po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku wyjechała ze wsi w celach zarobkowych lub na stałe. Również po II – ej wojnie światowej nastąpił duży odpływ mieszkańców na ziemie zachodnie i do miast. W 1955 roku powstała Ochotnicza Straż Pożarna, która do dziś jest wizytówką Aleksandrówki. We wsi funkcjonuje także własna szkoła oraz parafia.

Błazek - po epidemii cholery w Majdanie Batorskim, który był utożsamiany z Błazkiem, w 1711 roku osadnictwo w obawie przed nawrotem choroby zostało zaniechane, a zapowietrzone zagrody spalone. Obecny układ wsi jest przesunięty około 2-3 km na południowy wschód od starej osady. Zmiany osadnicze potwierdzają także wcześniej funkcjonujące nazwy: „Majdan Batorski” przemienienie „Majdan” i „Jarowy grunt” oraz „Majdan Błazek” używany już powszechnie po roku 1800. W 1765 roku we wsi istniała duża potażernia, a później, po zaniechaniu produkcji z powodu braku drewna, prawdopodobnie browar. W 1787 roku wieś liczyła 701 mieszkańców, następnie jednak liczba osób zmalała i w 1827 r. wynosiła tylko 375. Przyczyną były przede wszystkim choroby (zwłaszcza febra, dziesiątkująca dzieci w latach 1801-1814). Pod koniec XIX w. liczba osób ponownie przekroczyła 700.

W czerwcu i lipcu 1915 roku pomiędzy lasem a wsią toczyły się boje Rosjan i Austriaków, w których zginęło około 100 żołnierzy. W 1931 roku powstała ochotnicza straż pożarna w Błazku. Przed II wojną światową istniały dwie orkiestry dęte, z których po stopniowej zmianie składu wyłoniły się ” już nie istniejące orkiestry „Małków” i „Panków”.

W okresie II wojny i okupacji w Błazku nie istniały organizacje o charakterze narodowo – wyzwolenczym natomiast wieś była atakowana przez grupy zwane „bandami”. Największa jednak tragedia rozegrała się w dniach 4-5 listopada 1942 r. W tym czasie Niemcy złapali i wywieźli do obozów koncentracyjnych dwa wagony ludzi 50-60 osób. Na miejscu zastrzelili również około 30 osób.

W Błazku przed II wojną istniało kilka wiatraków. Zapotrzebowanie na olej jadalny z lnu wymusiło podczas okupacji budowę olejarni, istniejącej do lat 50 -tych XX wieku. Przed wojną pracowała także cegielnia polowa, zlikwidowana ze względu na słabą jakość cegieł. W latach 60 – tych rozwinęła się produkcja cegły dobrej jakości, funkcjonowały trzy cegielnie. Od połowy lat 90-tych pracuje tartak. Istnieje młyn z walcami do produkcji mąki pyłkowej (obecnie nieczynny). Po 2000 roku we wsi rozwija się niewielka produkcja (doniczki na kwiaty, cukierki, przetwórstwo mięsne), funkcjonują małe firmy handlowo-usługowe.

Błazek od początku lat 80 – tych jest jedną z zamożniejszych wsi w gminie dzięki dobrym glebom do produkcji owoców miękkich – malina, aronia, porzeczka czarna.

Nowe Moczydła - wieś niegdyś rozdzielona na Moczydła Górne i Dolne, należała do ordynacji zamojskiej. W 1973 r. została włączona do gminy Batorz.

Samary - sołectwo powstało w 1985 roku z podziału Moczydeł Nowych. Początkowa nazwa Moczydła Nowe - Kolonia Samary.

Stawce - najwcześniejsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1417 roku. Pierwszym dziedzicem tutejszego majątku był Marcin ze Stawiec. W czasie wojny północnej (1700 – 1720) wieś została spustoszona przez wojska saskie. Nowy dwór i karczmę zbudował Mikołaj Mordyński przyczyniając się w ten sposób do odbudowy Stawiec. W 1827 roku we wsi istniały już 32 domy, mieszkało 224 ludzi. Podczas powstania styczniowego, w rejonie wsi miała miejsce potyczka powstańców z oddziałem rosyjskim. W czasie dwudziestolecia międzywojennego powstała szkoła podstawowa. W latach okupacji hitlerowskiej Stawce były silnym ośrodkiem partyzantki BCh.

Stawce Kolonia - wieś istniała już w 1939 r. Folwark stawiecki, którego ostatnim właścicielem był Kamiński ostatecznie rozparcelowano w 1944 r. Obecnie to niewielka osada, założona na gruntach folwarcznych. Należy do najbardziej malowniczo położonych miejscowości gminy.

Węglinek - osadnicy którzy zasiedlili te tereny pochodzili z okolic Goraja. Pierwotnie miejscowość nazywała się Majdan Węglinek i powstała na gruntach wsi Studzianki należących do Józefa Brodowskiego około 1781 roku. Mieszkańcy w zamian za użytkowaną ziemię płacili czynsz, składali darowizny w naturze i świadczyli sześciodniowa robociznę na rzecz dworu w okresie żniw.

W czasie odwetu Niemców 24 lipca 1944 roku okupanci podpalili wieś i splądrowali 8 zagród w zemście za odmowę dostarczania żywności żołnierzom Wehrmachtu.

W 1969 roku zbudowano cegielnię z dużym piecem typu „Hoffman”, w której powstały znaczne ilości bardzo dobrej cegły na budynki mieszkalne i gospodarskie dla całej gminy, a zwłaszcza Aleksandrówki i Węglinka. Na początku I. 90-tych produkcja ustała.

Wólka Batorska - powstała pod koniec XVI wieku jako przysiółek Batorza. Pierwotnie była nazywana Żabia Wólka. W roku 1604 wraz z Batorzem i Majdanem Batorskim weszła w skład włości ordynackich. W 1626 roku zamieszkiwało ją 20 zagrodników, 3 kmieci oraz kowal i bednarz. Dzięki korzystnemu położeniu wsi przy rzece od 1695 roku działał tu młyn wodny o dwóch kamieniach, zniszczony w czasie wojny północnej w 1715 r.

Podczas I wojny światowej w okolicy przebiegał front austriacko – rosyjski, w wyniku czego 36 zagród zostało spalonych. Dodatkowo, Rosjanie zmuszali ludność do wyjazdu wraz z dobytkiem i zapasami w głąb Rosji. Wyjechało w tym czasie 12 rodzin, większość nie wróciła do Wólki. W 1921 roku wieś liczyła 66 zagród i 408 mieszkańców. W 1927 roku nastąpiła komasacja lasu, w roku 1928 wieś podjęła uchwałę o klasyfikacji gruntów, która umożliwiła dwa lata później komasację wsi.

W czasie okupacji i bezpośrednio po niej w Wólce Batorskiej i okolicy ukrywał się w ks. Stefan Wyszyński, późniejszy biskup lubelski.

Wola Studzieńska - w pierwszej połowie XV wieku, w 1676 roku wieś dawała w parafii Batorz pogłówne od 123 poddanych. W roku 1827 było tu 27 domów, 191 mieszkańców. W drugiej połowie XIX wieku wieś należała do Szymona Radziejewskiego, posiadającego folwark liczący ok. 1000 morgów. Zasłynął on z wielkoduszności, bowiem w czasie uwłaszczenia, obejmującego chłopów odrabiających we dworze pańszczyznę, dodawał on „od siebie” dodatkowo od 3 do 15 morgów. Gospodarstwo było wielokierunkowe, posiadało własną gorzelnię i browar. Po śmierci Szymona majątek przejął jego syn przebywający głównie we Francji. Majątkiem w tym czasie zarządzał Piskorski, który gospodarował rozrzutnie i doprowadził do licytacji części majątku, a pozostałą część ziemi wraz z zabudowaniami sprzedano. W 1936 roku wskutek zaprószenia ognia z lokomobili zabudowania dworskie zostały spalone. W 1937 r. nastąpiła parcelacja majątku.

W 1915 r. w okolicy toczyły się zażarte walki pomiędzy oddziałami austriackimi i rosyjskimi. Zginął wówczas czeski generał w służbie austriackiej i został pochowany na cmentarzu w Bożej Woli.

W latach 1932 - 1935 wybudowano szkołę dla miejscowych dzieci, która stoi do dziś. W okresie międzywojennym i po wojnie wieś należała do gminy Zakrzew, następnie do gromady Stawce. Z dniem 15 stycznia 1969 r. weszła w skład gromady Batorz w powiecie kraśnickim.

Obecnie liczba w dużej mierze działki orne są zalesione, szczególnie te bardziej strome. W latach 60. i 70. funkcjonowała tu cegielnia, Wieś zmienna charakter, coraz mniej produkuje, natomiast stanowi atrakcyjny teren dla osób, które chcą żyć w ciszy i spokoju, w urozmaiconym krajobrazie Roztocza. Kilka rodzin już zakupiło opuszczone zagrody z myślą o powrocie z miasta na wieś.

Wola Studzieńska Kolonia - wieś powstała w latach 30. XX w. na gruntach rozparcelowanego folwarku Janowskich. osadzona w bardzo malowniczym pejzażu, posiadająca warunki do rozwoju agroturystyki.

Zabytki

W granicach gminy znajdują się 2 zabytki nieruchome wpisane do rejestru obwieszczeniem Lubelskiego wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 3/2010 z dnia 25.06.2010 r.

- Batorz Kolonia - Mogiła żołnierza czeskiego z armii austro-węgierskiej – Nr rejestru A/292
- Batorz Pierwszy - Zbiorowa mogiła z powstania styczniowego z 1863 r. – Nr rejestru A/479

Wojewódzka Ewidencja Zabytków (WEZ) objętych jest 259 obiektów, w tym:

- 3 zabytki architektoniczne (kościół, dzwonnica i plebania w Batorzu);
- zespół pałacowo-parkowy w Stawcach;
- zespół parkowy w Woli Studzieńskiej Kolonii;
- 2 cmentarze w Batorzu (w tym 1 czynny);
- 5 mogił oznakowanych (w tym 2 wpisane do rejestru zabytków);
- 14 mogił zatartych, nie oznakowanych w terenie, dla których lokalizacja jest określona na podstawie ustnych informacji mieszkańców i wskazana jest ich weryfikacja;
- 233 stanowiska archeologiczne.

Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ) jest w trakcie opracowywania. Będzie ona zawierać zabytki objęte Wojewódzką Ewidencją Zabytków, w tym zabytki wpisane do rejestru. Na etapie tworzenia GEZ-u nie przewiduje się włączenia do tej ewidencji innych zabytków z terenu gminy. Jeżeli wyniknie taka potrzeba, będzie możliwość wpisania innych obiektów do Gminnej Ewidencji Zabytków w przyszłości, po stwierdzeniu ich wysokich wartości historycznych, kulturowych, krajobrazowych lub estetycznych.

Fot. Kościół i dzwonnica w Batorzu

Fot. Plebania w Batorzu

Fot. Dawny dwór w Stawcach

Fot. Pozostałości parku dworskiego w Woli Studzieńskiej - Kolonii

Fot. Mogiły Powstańców z 1863 roku na cmentarzu w Batorzu

Fot. Zbiorowa mogiła z powstania styczniowego 1863 r. w Batorskim Lesie

Fot. Mogiła żołnierza czeskiego w Batorzu Kolonii

Fot. Mogiła choleryczna w Woli Studzińskiej - Kolonii

Fot. Mogiła żołnierzy radzieckich w Aleksandrówce

Poniżej zamieszczono aktualną listę zabytków, które mają być objęte Gminną Ewidencją Zabytków Gminy Batorz, z podaniem numeru kart Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, a dla zabytków ujętych w rejestrze – numerem rejestru:

ALEKSANDRÓWKA

1. Mogiła 4 żołnierzy rosyjskich z 1914 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 600
2. Mogiła 2 żołnierzy armii radzieckiej z 1944 roku – karta WEZ nr 490
3. Mogiła żołnierza niemieckiego z 1944 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 491
4. Mogiła żołnierza armii radzieckiej z 1944 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 492
5. Mogiła partyzantów z 1943 roku – karta WEZ nr 492
6. Mogiła żołnierza armii radzieckiej z 1944 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 494

BATORZ

7. Kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa męczennika z 1883 roku – karta WEZ nr 3498
8. Dzwonnica przy kościele parafialnym z 1908 roku – karta WEZ nr 3499
9. Plebania z 1926 roku – karta WEZ nr 3500
10. Mogiła ludności żydowskiej z 1942 r. – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 487
11. Dawny cmentarz parafialny rzymsko-katolicki – karta WEZ nr 488

12. Mogiła z powstania styczniowego z 1863 r. – Nr rejestru A/479 – karty WEZ nr 489, 495
 13. Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki – karta WEZ nr 496

BATORZ DRUGI

14. Mogiła żołnierzy niemieckich z 1944 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 486 (w karcie WEZ podano miejscowość: Batorz)

BATORZ KOLONIA

15. Mogiła żołnierza czeskiego z armii austro-węgierskiej z 1915 roku – Nr rejestru A/292 – karta WEZ nr 485

NOWE MOCZYDŁA

16. Mogiła 3 żołnierzy armii radzieckiej z 1944 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 480
 17. Mogiła żołnierza niemieckiego z 1944 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 481

SAMARY

18. Mogiła partyzanta – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 480

STAWCE

19. Zespół dworsko-parkowy – karty WEZ nr 24, 4512
 20. Mogiła ludności żydowskiej z 1943 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 496

WOLA STUDZIŃSKA

21. Mogiły z 1863 roku lub z I wojny światowej – *mogiły zatarte, nie oznakowane* – karta WEZ nr 478
 22. Mogiła żołnierza niemieckiego z 1944 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 483 (w karcie WEZ podano miejscowość: Kolonia Wola Studziańska)

WOLA STUDZIŃSKA KOLONIA

23. Park dworski – karta WEZ nr 31
 24. Mogiła ludności żydowskiej z 1942 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 479 (w karcie WEZ podano miejscowość: Wola Studziańska)
 25. Mogiła choleryczna – karta WEZ nr 498

WÓLKA BATORSKA

26. Mogiła ludności żydowskiej z 1942 roku – *mogiła zatarta, nie oznakowana* – karta WEZ nr 497

oraz 233 wymienione w poniższej tabeli stanowiska archeologiczne zlokalizowane na terenie Gminy Batorz (AZP- Archeologiczne Zdjęcie Polski):

Lp.	Miejscowość	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP	Nr stanowiska w miejscowości
1.	Aleksandrówka	85-80	89	1
2.	Aleksandrówka	85-80	90	2
3.	Aleksandrówka	85-80	98	3
4.	Aleksandrówka	85-80	99	4
5.	Aleksandrówka	85-80	100	5
6.	Aleksandrówka	85-80	107	4 (numeracja w miejscowości Węglinek)
7.	Batorz	86-80	117	2 (numeracja w miejscowości Batorz Kolonia)
8.	Batorz	86-81	1	1
9.	Batorz	86-81	13	22
10.	Batorz	86-81	14	23
11.	Batorz	86-81	15	24
12.	Batorz	86-81	16	25
13.	Batorz	86-81	17	26
14.	Batorz	86-81	19	28
15.	Batorz	86-81	21	30
16.	Batorz	86-81	22	31
17.	Batorz	86-81	25	34

18.	Batorz	86-81	26	35
19.	Batorz	86-81	27	36
20.	Batorz	86-81	28	37
21.	Batorz	86-81	29	38
22.	Batorz	86-81	38	39
23.	Batorz	86-81	39	40
24.	Batorz	86-81	40	41
25.	Batorz	86-81	49	50
26.	Batorz	86-81	50	51
27.	Batorz	86-81	51	52
28.	Batorz	86-81	56	53
29.	Batorz	86-81	57	54
30.	Batorz	86-81	58	55
31.	Batorz	86-81	59	56
32.	Batorz	86-81	60	57
33.	Batorz	86-81	61	58
34.	Batorz	86-81	64	61
35.	Batorz	86-81	65	62
36.	Batorz	86-81	66	63
37.	Batorz	86-81	67	64
38.	Batorz	86-81	68	65
39.	Batorz	86-81	69	66
40.	Batorz	86-81	70	67
41.	Batorz	86-81	73	70
42.	Batorz	86-81	100	74
43.	Batorz Drugi	86-80	115	2
44.	Batorz Drugi	85-81	1	3
45.	Batorz Drugi	85-81	2	4
46.	Batorz Drugi	85-81	3	5
47.	Batorz Drugi	85-81	4	6
48.	Batorz Drugi	85-81	5	7
49.	Batorz Drugi	85-81	6	8
50.	Batorz Drugi	85-81	7	9
51.	Batorz Drugi	85-81	8	10
52.	Batorz Drugi	86-81	2	11
53.	Batorz Drugi	86-81	3	12
54.	Batorz Drugi	86-81	4	13
55.	Batorz Drugi	86-81	5	14
56.	Batorz Drugi	86-81	6	15
57.	Batorz Drugi	86-81	7	16
58.	Batorz Drugi	86-81	8	17
59.	Batorz Drugi	86-81	9	18
60.	Batorz Drugi	86-81	10	19
61.	Batorz Drugi	86-81	11	20
62.	Batorz Drugi	86-81	12	21
63.	Batorz Drugi	86-81	41	42
64.	Batorz Drugi	86-81	42	43
65.	Batorz Drugi	86-81	43	44
66.	Batorz Drugi	86-81	44	45
67.	Batorz Drugi	86-81	45	46
68.	Batorz Drugi	86-81	46	47
69.	Batorz Drugi	86-81	47	48
70.	Batorz Drugi	86-81	48	49
71.	Batorz Drugi	86-81	62	59
72.	Batorz Drugi	86-81	63	60
73.	Batorz Drugi	85-81	46	32 (numeracja w miejscowości Wólka Batorska)
74.	Batorz Kolonia	86-81	18	27 (numeracja w miejscowości Batorz)
75.	Batorz Kolonia	86-81	20	29 (numeracja w miejscowości Batorz)
76.	Batorz Kolonia	86-81	23	32 (numeracja w miejscowości Batorz)
77.	Batorz Kolonia	86-81	24	33 (numeracja w miejscowości Batorz)

78.	Batorz Kolonia	86-81	71	68 (numeracja w miejscowości Batorz)
79.	Batorz Kolonia	86-81	72	69 (numeracja w miejscowości Batorz)
80.	Batorz Kolonia	86-81	74	71 (numeracja w miejscowości Batorz)
81.	Batorz Kolonia	86-81	75	72 (numeracja w miejscowości Batorz)
82.	Batorz Kolonia	86-81	76	73 (numeracja w miejscowości Batorz)
83.	Batorz Kolonia	86-80	116	1
84.	Batorz Kolonia	86-80	118	3
85.	Batorz Kolonia	86-81	30	37
86.	Batorz Kolonia	86-81	31	38
87.	Batorz Kolonia	86-81	32	39
88.	Batorz Kolonia	86-81	33	40
89.	Batorz Kolonia	86-81	34	41
90.	Batorz Kolonia	86-81	35	42
91.	Batorz Kolonia	86-81	36	43
92.	Batorz Kolonia	86-81	37	44
93.	Batorz Kolonia	86-81	52	45
94.	Batorz Kolonia	86-81	53	46
95.	Batorz Kolonia	86-81	54	47
96.	Batorz Kolonia	86-81	55	48
97.	Błażek	86-80	34	1
98.	Błażek	86-80	35	2
99.	Błażek	86-80	36	3
100.	Błażek	86-80	37	4
101.	Błażek	86-80	55	5
102.	Błażek	86-80	56	6
103.	Błażek	86-80	57	7
104.	Błażek	86-80	58	8
105.	Błażek	86-80	72	9
106.	Błażek	86-80	73	10
107.	Błażek	86-80	74	11
108.	Błażek	86-80	76	13
109.	Błażek	86-80	77	14
110.	Błażek	86-80	78	15
111.	Błażek	86-80	80	16
112.	Błażek	86-80	81	17
113.	Błażek	86-80	82	18
114.	Błażek	86-80	83	19
115.	Błażek	86-80	84	20
116.	Błażek	86-80	85	21
117.	Błażek	86-80	86	22
118.	Błażek	86-80	87	23
119.	Błażek	86-80	88	24
120.	Błażek	86-80	89	25
121.	Błażek	86-80	90	26
122.	Błażek	86-80	91	27
123.	Błażek	86-80	92	28
124.	Błażek	86-80	93	29
125.	Błażek	86-80	94	30
126.	Błażek	86-80	95	31
127.	Błażek	86-80	96	32
128.	Błażek	86-80	97	33
129.	Błażek	86-80	31	4 (numeracja w miejscowości Samary)
130.	Błażek i Samary	86-80	71	11 (numeracja w miejscowości Nowe Moczydła)
131.	Nowe Moczydła	86-80	4	1
132.	Nowe Moczydła	86-80	5	2
133.	Nowe Moczydła	86-80	14	3
134.	Nowe Moczydła	86-80	15	4
135.	Nowe Moczydła	86-80	19	5
136.	Nowe Moczydła	86-80	38	6

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Batorz

137.	Nowe Moczydła	86-80	39	7
138.	Nowe Moczydła	86-80	68	8
139.	Nowe Moczydła	86-80	69	9
140.	Nowe Moczydła	86-80	70	10
141.	Nowe Moczydła	86-80	3	3 (numeracja w miejscowości Blinów Pierwszy)
142.	Nowe Moczydła	86-80	33	13 (numeracja w miejscowości Stare Moczydła)
143.	Samary	86-80	28	1
144.	Samary	86-80	29	2
145.	Samary	86-80	30	3
146.	Samary	86-80	32	5
147.	Samary	85-80	37	6
148.	Samary	85-80	40	7
149.	Samary	85-80	42	8
150.	Samary	85-80	43	9
151.	Samary	85-80	38	1 (numeracja w miejscowości Blinów Kolonia)
152.	Stawce	85-81	74	2
153.	Stawce	85-81	75	3
154.	Stawce	85-81	76	4
155.	Stawce	85-81	77	5
156.	Stawce	85-81	78	6
157.	Stawce	85-81	79	7
158.	Stawce	85-81	81	9
159.	Stawce	85-81	82	10
160.	Stawce	85-81	83	11
161.	Stawce	85-81	84	12
162.	Stawce	85-81	85	13
163.	Stawce	85-81	86	14
164.	Stawce	85-81	87	15
165.	Stawce	85-81	88	16
166.	Stawce	85-81	98	4 (numeracja w miejscowości Stawce Kolonia)
167.	Stawce	85-81	72	35 (numeracja w miejscowości Wólka Batorska)
168.	Stawce	85-81	73	36 (numeracja w miejscowości Wólka Batorska)
169.	Stawce Kolonia	85-81	97	3
170.	Stawce Kolonia	85-81	115	5
171.	Węglinek	85-80	84	1
172.	Węglinek	85-80	85	2
173.	Węglinek	85-80	86	3
174.	Wola Studzieńska	85-80	94	1
175.	Wola Studzieńska	85-80	95	2
176.	Wola Studzieńska	85-80	96	3
177.	Wola Studzieńska	85-81	32	4
178.	Wola Studzieńska	85-81	33	5
179.	Wola Studzieńska	85-81	34	6
180.	Wola Studzieńska	85-81	35	7
181.	Wola Studzieńska	85-81	36	8
182.	Wola Studzieńska	85-81	50	9
183.	Wola Studzieńska	85-81	90	10
184.	Wola Studzieńska	85-81	91	11
185.	Wola Studzieńska	85-81	92	12
186.	Wola Studzieńska	85-81	93	13
187.	Wola Studzieńska	85-81	94	14
188.	Wola Studzieńska	85-80	97	1 (numeracja w miejscowości Gwizdów)
189.	Wola Studzieńska	85-81	49	1 (numeracja w miejscowości Stawce)
190.	Wola Studzieńska	85-81	80	8 (numeracja w miejscowości Stawce)
191.	Wola Studzieńska	85-81	89	17 (numeracja w miejscowości Stawce)

192.	Wola Studzieńska	85-81	95	1 (numeracja w miejscowości Stawce Kolonia)
193.	Wola Studzieńska	85-81	96	2 (numeracja w miejscowości Stawce Kolonia)
194.	Wola Studzieńska	85-81	37	4 (numeracja w miejscowości Wola Studzieńska Kolonia)
195.	Wola Studzieńska	85-81	48	5 (numeracja w miejscowości Wola Studzieńska Kolonia)
196.	Wola Studzieńska	85-81	51	6 (numeracja w miejscowości Wola Studzieńska Kolonia)
197.	Wola Studzieńska	85-81	52	7 (numeracja w miejscowości Wola Studzieńska Kolonia)
198.	Wola Studzieńska Kolonia	85-80	91	1
199.	Wola Studzieńska Kolonia	85-80	92	2
200.	Wola Studzieńska Kolonia	85-80	93	3
201.	Wólka Batorska	85-81	9	1
202.	Wólka Batorska	85-81	10	2
203.	Wólka Batorska	85-81	11	3
204.	Wólka Batorska	85-81	12	4
205.	Wólka Batorska	85-81	13	5
206.	Wólka Batorska	85-81	14	6
207.	Wólka Batorska	85-81	15	7
208.	Wólka Batorska	85-81	16	8
209.	Wólka Batorska	85-81	17	9
210.	Wólka Batorska	85-81	18	10
211.	Wólka Batorska	85-81	19	11
212.	Wólka Batorska	85-81	20	12
213.	Wólka Batorska	85-81	21	13
214.	Wólka Batorska	85-81	22	14
215.	Wólka Batorska	85-81	23	15
216.	Wólka Batorska	85-81	24	16
217.	Wólka Batorska	85-81	25	17
218.	Wólka Batorska	85-81	26	18
219.	Wólka Batorska	85-81	27	19
220.	Wólka Batorska	85-81	28	20
221.	Wólka Batorska	85-81	29	21
222.	Wólka Batorska	85-81	30	22
223.	Wólka Batorska	85-81	31	23
224.	Wólka Batorska	85-81	38	24
225.	Wólka Batorska	85-81	39	25
226.	Wólka Batorska	85-81	40	26
227.	Wólka Batorska	85-81	41	27
228.	Wólka Batorska	85-81	42	28
229.	Wólka Batorska	85-81	43	29
230.	Wólka Batorska	85-81	44	30
231.	Wólka Batorska	85-81	45	31
232.	Wólka Batorska	85-81	47	33
233.	Wólka Batorska	85-81	53	34

Na obszarze gminy znajdują się stanowiska położone w obszarach AZP (Archeologicznego Zdjęcia Polski) nr 85-80, 85-81, 86-80, 86-81. Dokumentują one licznie występujące ślady osadnictwa ze wszystkich epok – od epoki kamiennej po okres nowożytny.

Poza zabytkami objętymi formami ochrony prawnej na terenie gminy Batorz elementami zagospodarowania istotnymi ze względu na zagadnienia dziedzictwa kulturowego są:

- liczne jeszcze budynki drewniane,
- relikty dawnych zakładów produkcyjnych,
- kapliczki i krzyże przydrożne

Dawne drewniane domy mieszkalne, zabudowania gospodarcze i inwentarskie znajdują się w każdej miejscowości. Część z nich jest obecnie częściowo przekształcana, ale nawet po obmurowaniu, zachowana jest przeważnie forma parterowego budynku o niewielkich gabarytach i dwuspadowym dachu.

Budynki te choć raczej nie kwalifikują się do objęcia ochroną prawną, nadają specyficzny „klimat” kulturowy i bardzo dobrze wpisują się w pagórkowaty krajobraz i dobrze „współgrają” z otaczającą zielenią.

Fot. Budynek drewniany w Batorzu Drugim nad rzeką Por

Fot. Budynek drewniany w Batorzu na wzgórzu, przy wyciągu narciarskim

Fot. Dawna szkoła w Woli Studzieńskiej

Fot. Dawna szkoła w Wólce Batorskiej

Szczególnymi obiektami architektury drewnianej są dawne budynki szkolne w Woli Studzieńskiej i Wólce Batorskiej oraz dawny młyn w Batorzu Drugim. Ze względu jednak na ich zły stan techniczny i brak wysokich wartości architektonicznych nie narzuca się żadnych form ochrony prawnej, także dla tych obiektów. Zaleca się, aby były one gruntownie odremontowane lub, gdyby wystąpiła taka konieczność, zastąpione nowymi budynkami, przy czym przy projektowaniu i budowie nowych obiektów powinny być wykorzystane dawne formy lub detale architektoniczne.

W kilku miejscach gminy zachowane są jeszcze relikty dawnych zakładów produkcyjnych (np. tartaku w Batorzu Drugim lub Węglińku oraz wymienionego wyżej młynu w Batorzu Drugim). Istnieje szansa, że budynki te zostaną zmodernizowane, zaleca się aby także w ich przypadku przy wymianie lub modernizacji zabudowy wykorzystywać dawne formy lub detale architektoniczne.

Osobną, bardzo liczną grupą obiektów, są kapliczki i krzyże przydrożne. Ich powstanie jest często związane z pamiętnym wydarzeniem historycznym lub tragiczną śmiercią, ukazywaniem się duchów lub strachów. Miały one zapewniać ochronę, wypraszać łaski lub zbawienie dla zmarłych, strzec przed niebezpieczeństwem. Są one nadal otaczane czcią i bardzo troskliwą opieką mieszkańców. Niestety w wielu przypadkach zatraciły ludowy charakter, ponieważ zostały pozbawione rzeźb i malunków miejscowych twórców i zastąpione nowszymi dekoracjami. Kapliczki i krzyże wykonane są z różnego tworzywa, w zależności od czasu powstania. Najczęściej używane było drewno i kamień, a następnie metal, cement i inne materiały. Krzyże drewniane mają najczęściej daszek ochraniający pasyjkę. Krzyże kamienne, cementowe i metalowe stoją na cokołach. Kapliczki mają formy bardzo proste, umocowane na słupkach lub są rozbudowane, nawet do gabarytów małych drewnianych lub murowanych domków z drzwiami, często są jeszcze dodatkowo ogrodzone niewielkimi płótkami. Zdarzają się także formy nietypowe, np. kapliczka wydrążona w pniu topoli w Batorzu Kolonii.

Oprócz, wymienionych wcześniej, kapliczek i mogił objętych rejestrem zabytków lub wojewódzką i gminną ewidencją zabytków, na szczególną uwagę zasługują:

- kapliczka drewniana z figura św, Antoniego w Batorzu, z I poł. XX wieku;
- 2 krzyże kamienno-metalowe w Błażku, z I poł. XX wieku;
- kapliczka drewniana z figurą św. Tekli w Błażku, z I poł. XX wieku;
- kapliczka murowana z figurą Chrystusa Frasobliwego w Błażku, z I poł. XX wieku;
- kapliczka murowana w Nowych Moczydłach, z I poł. XX wieku;
- 2 kapliczki drewniane w Stawcach, z II poł. XIX wieku;
- kapliczka drewniana w Stawcach, z I poł. XX wieku;
- 2 kapliczki murowane w Stawcach, z I poł. XX wieku;
- kapliczka drewniana w Woli Studzieńskiej, z przełomu XIX i XX wieku;
- kapliczka drewniana w Woli Studzieńskiej, z I poł. XX wieku;

Fot. Kapliczka przy szkole w Wólce Batorskiej

Fot. Kapliczka w Stawcach przy rozstaju dróg

Fot. Kapliczka wydrążona w pniu topoli w Batorzu Kolonii

Fot. Kapliczka przy drodze pomiędzy Stawcami i Wolą Studzieńską

Fot. Kapliczka wśród zabudowań miejscowości Stawce

Wnioski

- **Większość obiektów zabytkowych na terenie gminy stanowią dawne mogiły i cmentarze, będące pamiątkom po toczonych na tym terenie walkach.**
- **Większość mogił jest obecnie zatartych i nieoznakowanych; ich lokalizacja opiera się na ustnych informacjach mieszkańców i wymaga weryfikacji, która powinna być sukcesywnie przeprowadzona przez wykwalifikowane służby konserwatorskie.**
- **Wiele budynków i obiektów, nie będących zabytkami, szczególnie liczne kapliczki i krzyże, współtworzy charakterystyczny, tradycyjny, krajobraz kulturowy gminy.**

Rozdział 5

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

Demografia

Gminę zamieszkiwało pod koniec 2010 roku 3345 osób, przy czym ilość mieszkańców zameldowanych na pobyt stały wynosiła w tym samym czasie 3467 osób. W okresie ostatnich kilkunastu lat liczba ludności na terenie gminy systematycznie spadała. Od roku 1995 zmniejszyła się o około 500 osób. Stała była tendencja, wyższej o ponad 100 osób liczby mieszkańców zameldowanych niż zamieszkałych na terenie gminy. Wynika z tego, że spora część osób zameldowanych w gminie Batorz, na stałe zamieszkuje poza jej terenem. Tendencję spadkową liczby mieszkańców gminy obrazują dane z poniższej tabeli.

Liczba ludności (na podstawie danych GUS)

	1995	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Liczba ludności zameldowanej na stałe	3962	3847	3718	3647	3637	3602	3524	3467
Liczba ludności faktycznie zamieszkującej	3836	3726	3616	3569	3540	3491	3400	3345

Na spadek liczby ludności miały wpływ:

- występujący przeważnie ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego – w 2010 roku wynosił -7 osób; najniższa wartość w ciągu kilkunastu lat wyniosła -27 w roku 2009; najwyższy wskaźnik wynoszący +7 zanotowano w 1999 roku; (dane GUS)
- ujemne saldo migracji – w 2010 roku wyniosło -17; bardzo duży odpływ ludności z terenu gminy, wynoszący -52 osoby, nastąpił w 1996 roku; dodatnie saldo migracji, wynoszące +7, zanotowano w 2005 roku; (dane GUS)

Według najnowszych danych, którymi dysponuje z urząd gminy dnia 31.03.2013 r. liczba osób zameldowanych na pobyt stały wynosiła w gminie 3520 osoby. Liczba mężczyzn nieznacznie przeważa nad liczbą kobiet.

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w poszczególnych miejscowościach, według danych urzędu gminy na dzień 31.03.2013 r., przedstawia się następująco:

miejscowość	Liczba mieszkańców ogółem
Aleksandrówka	396
Batorz Drugi	352
Batorz Pierwszy	451
Batorz - Kolonia	124
Błazek	694
Nowe Moczydła	133
Samary	157
Stawce	251
Stawce - Kolonia	121
Węglinek	143
Wola Studzieńska	82
Wola Studzieńska - Kolonia	197
Wólka Batorska	378
Wólka Batorska - Kolonia	41

Rozkład liczby ludności w poszczególnych częściach gminy rozkłada się następująco:

- część północno-zachodnia (Aleksandrówka, Węglinek) – 539 osób;
- część południowo-zachodnia (Samary, Nowe Moczydła, Błazek) – 984 osób;
- część północno-wschodnia (Stawce, Stawce - Kolonia, Wola Studzieńska, Wola Studzieńska – Kolonia) – 651 osób;
- część południowo-wschodnia (Batorz I, Batorz II, Batorz - Kolonia, Wólka Batorska, Wólka Batorska – Kolonia) – 1346 osoby.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku (na podstawie danych GUS)

	1995	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Ludność zamieszkała ogółem	3836	3726	3616	3569	3540	3491	3400	3345
Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 14 lat i mniej	886	847	789	752 24,5 %	714 23,3%	664 22,3%	603 21,6%	561 19,7%
Ludność w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni	2097	2044	1979	1976 51,9%	2023 54,0%	2035 55,0%	2035 56,0%	2011 57,2%
Ludność w wieku poprodukcyjnym	853	835	848	841	803 22,7%	792 22,7%	762 22,4%	773 23,1%

Główne zmiany struktury wiekowej w społeczności zamieszkałej na terenie gminy Batorz dotyczą spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Liczba dzieci i młodzieży do lat 14-tu pod koniec XX wieku wynosiła jeszcze około 25%. W 2010 roku wyniosła już tylko poniżej 20% ogółu ludności. Na stałym poziomie, około 23%, utrzymuje się ilość osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrasta udział procentowy ilości osób w wieku produkcyjnym (od 15 do 59 lub 64 lat).

Dane dotyczące gospodarstw domowych.

(na podstawie danych z „NARODOWEGO SPISU POWSZECHNEGO 2002 GOSPODARSTWA DOMOWE” GUS)

Dane uzyskane w przeprowadzonym w roku 2002 spisie powszechnym pokazują, że głównym źródłem utrzymania gospodarstw domowych jest działalność rolnicza. Gospodarstwa są przeważnie jednorodzinne, przeważa grupa gospodarstw pięcio osobowych. Głównym źródłem utrzymania jest praca na własny rachunek w gospodarstwie rolnym. Poniżej podano wybrane dane szczegółowe :

Gospodarstwa domowe ogółem – 907

Jednorodzinne – 511

Dwurodzinne – 229

Ludność w gospodarstwach

ogółem – 3622

1 osoba – 142

2 osoby – 318

3 osoby – 327

4 osoby – 428

5 osób i więcej – 2407

Gospodarstwa domowe wg tytułu zajmowania mieszkania przez gospodarstwo

Własność – 847

najem mieszkania – 18

pokrewieństwo – 30

Użytkowanie działek rolnych i gospodarstw rolnych oraz posiadanie zwierząt gospodarskich:

Gospodarstwo domowe bez użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego (działki rolnej) – 196

Gospodarstwo domowe z użytkownikiem działki rolnej – 47

Gospodarstwo domowe z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego – 656

Gospodarstwo domowe z właścicielem zwierząt gospodarskich – 8

GŁÓWNE ŹRÓDŁO UTRZYMANIA:

źródło utrzymania praca najemna 108:

- w tym poza rolnictwem w sektorze publicznym – 69 gospodarstw
- w tym poza rolnictwem w sektorze prywatnym – 39 gospodarstw

źródło utrzymania praca na rachunek własny 490:

- w tym poza rolnictwem – 21 gospodarstw
- w tym w swoim gospodarstwie rolnym – 469 gospodarstw (w tym 4 i więcej osobowe – 356)

źródło utrzymania niezarobkowe 305:

- w tym emerytura pracownicza, kombatancka i pochodne – 56 gospodarstw
- w tym emerytura rolna – 177 gospodarstw
- w tym renta z tytułu niezdolności do pracy – 59 gospodarstw
- w tym renta rodzinna – 4 gospodarstw
- w tym zasiłek pomocy społecznej – 4 gospodarstw
- w tym inne niezarobkowe źródło – 5 gospodarstw
- w tym zasiłek dla bezrobotnych – 0

Dane dotyczące pracujących poza rolnictwem

Poniżej zamieszczono dane GUS dotyczące liczby pracujących bez pracujących osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.). Wg faktycznego miejsca pracy (dla lat 1995-2003); wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.)

lata		2000	2002	2004	2006	2008	2010
ogółem	osoba	212	219	228	257	212	216
mężczyźni	osoba	90	101	97	115	76	76
kobiety	osoba	120	118	131	142	136	140

Liczba bezwzględna osób pracujących w tej grupie (poza rolnictwem) do roku 2006 wzrosła, a w okresie 2006-2010 zmalała, przy czym utrzymuje się stała tendencja większej liczby pracujących kobiet niż mężczyzn.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (dane GUS)

lata		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem	%	10,7	10,3	10,7	11,7	9,5	8,7	9,4	9,8
mężczyźni	%	11,7	11,1	12,1	11,8	10,2	9,2	10,0	11,0
kobiety	%	9,4	9,2	9,0	11,6	8,6	8,0	8,7	8,2

Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym spadł w sposób nieznaczny na przestrzeni lat 2003 - 2009 (o 8,4%). Stałą tendencją jest wyższy współczynnik bezrobotnych mężczyzn od bezrobotnych kobiet.

Szkolnictwo

W Gminie Batorz funkcjonują obecnie 3 szkoły:

- Szkoła Podstawowa w Aleksandrówce, Aleksandrówka 28;
- Zespół Szkół w Batorzu, Batorz 80;
- Zespół Szkół w Błażku, Błażek 196.

Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół i oddziałów zerowych na terenie gminy Batorz w ostatnich latach nieznacznie się zmniejsza:

- 459 osób uczęszczało do szkół i oddziałów zerowych w roku szkolnym 2009/2010
- 454 osoby uczęszczały do szkół i oddziałów zerowych w roku szkolnym 2010/2011
- 452 osoby uczęszczały do szkół i oddziałów zerowych w roku szkolnym 2011/2012
- 430 osób uczęszcza do szkół i oddziałów zerowych w roku szkolnym 2012/2013

Rozwój systemu szkolnictwa w Gminie Batorz w latach 2008-2012 przedstawiono szczegółowo w poniższej tabeli, wg danych którymi dysponuje Urząd Gminy:

Rok szkolny	2010-2011			2011-2012			2012-2013		
	Liczba dzieci w „zerówkach”	Liczba uczniów szkoły podstawowej	Liczba uczniów gimnazjum	Liczba dzieci w „zerówkach”	Liczba uczniów szkoły podstawowej	Liczba uczniów gimnazjum	Liczba dzieci w „zerówkach”	Liczba uczniów szkoły podstawowej	Liczba uczniów gimnazjum
Szkoła w Aleksandrówce	12	41	0	17	33	0	7	38	0
Zespół szkół w Batorzu	47	137	103	42	136	109	36	137	105
Zespół szkół w Błażku	10	68	36	12	64	35	11	61	35

Do końca XX wieku, na terenie gminy funkcjonowały szkolne Punkty Filialne w Wólce Batorskiej i Stawcach. Uległy one likwidacji na skutek zmniejszającej się liczby uczniów. Niefunkcjonujący budynek szkolny istnieje także w południowej części Woli Studziańskiej. Z miejscowości, w których nie ma szkół dzieci dowożone są na zajęcia szkolne minibusami utrzymywanymi przez gminę.

Istniejące szkoły są modernizowane i rozbudowywane, szczególnie dotyczy to budynku szkoły w Batorzu, przy której m.in. zbudowano w 2009 halę sportową. Ze względu na małą liczbę uczniów utrudnione jest samodzielne funkcjonowanie szkoły w Aleksandrówce

Kultura

Zadania z zakresu Kultury realizuje na terenie gminy Batorz Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Batorzu. Funkcjonują również świetlice w Błażku, Woli Studziańskiej (– Kolonii ?) i Samarach oraz kilka remiz OSP spełniających funkcje świetlic. W 2012 roku przeprowadzona została adaptacja pomieszczeń świetlicy w Stawcach.

Gmina wspólnie z organizacjami działającymi na jej terenie wykorzystuje ogromny potencjał kulturowy tkwiący w zabytkach i historii regionu. Władze gminy otwarte są na wszelkie formy aktywności mieszkańców, wspólnie organizują liczne imprezy, festyny i spotkania kulturalne. Chlubą Gminnego Ośrodka Kultury jest młodzieżowa orkiestra dęta, kapela ludowa, dziecięce Zespoły Artystyczne. Przy Gminnym Ośrodku Kultury funkcjonuje tzw. „wioska internetowa” – pomieszczenie ze stanowiskami komputerowymi działające dzięki wsparciu finansowemu „Unii Europejskiej”

Na terenie Gminy znajduje się również Muzeum Wiejskie w Batorzu otwarte w 2008 roku, które obrazuje historię, kulturę, tradycję i obyczaje społeczności Batorza i okolic.

Sport i Wypoczynek

W 2009 roku w Batorzu oddano do użytku Halę Sportową z dwukondygnacyjnym zapleczem.

Planowana jest budowa nowoczesnego kompleksu sportowego w skład, którego wejdą: pełnowymiarowe boisko piłkarskie (wymiary ~105 m. x ~68 m.), zespół boisk wielofunkcyjnych, zaplecze techniczne, budynek rekreacyjny oraz duża zadaszona estrada o powierzchni 100 m².

W gminie Batorz działa Klub Sportowy Roztocze (ul. Batorz 52).

W Batorzu mieści się także Ośrodek Narciarski prowadzony przez firmę "WOTEX", który posiada dwie trasy zjazdowe, jedną o długości 500 metrów, drugą blisko 700-metrową trasę widokową przez las. Na miejscu znajduje się również wypożyczalnia nart oraz ośla łączka dla początkujących z małym wyciągiem. W 2009 roku został dostawiony wyciąg podporowy.

Bazę noclegową na terenie gminy Batorz zapewniają gospodarstwa agroturystyczne:

- „Ułan Batorz” (Batorz Drugi 44) z 11 miejscami noclegowymi i możliwością uprawiania jeździectwa;
- „Czar Batorego” (Batorz Pierwszy 74) z 10 miejscami noclegowymi, położony naprzeciwko ośrodka narciarskiego;
- Gospodarstwo agroturystyczne w Wólce Batorskiej.

Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna nie jest obecnie finansowana ze środków gminnych. Na terenie Gminy Batorz funkcjonują:

- NZOZ „Zdrowie” Poradnia Medycyny Rodzinnej w Batorzu mieści się w dwóch placówkach Batorz 84. Pacjenci mogą korzystać z następujących usług: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, wykonywania szczepień ochronnych dzieci i młodzieży, zabiegi diagnostyczne, profilaktykę i promocję zdrowia, zabiegi pielęgnacyjne, opiekę nad rodziną, zabiegi pielęgniarskie, EKG, badanie poziomu cukru we krwi.
- Gabinet Stomatologiczny, Batorz Pierwszy 55
- Apteka, Batorz Pierwszy

Gmina Batorz obsługiwana jest przez Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim, który świadczy usługi w zakresie leczenia zamkniętego i specjalistycznej opieki ambulatoryjnej.

Opieka społeczna

Ośrodek pomocy Społecznej w Batorzu realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2012 roku udzielił pomocy 142 rodzinom (liczba osób w rodzinach 531 osób).

Najczęstszym powodem przyznania pomocy w 2012 roku było: bezrobocie (47 rodzin), ubóstwo (43 rodziny), niepełnosprawność (20 rodzin), potrzeba ochrony macierzyństwa (22 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (18 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (1 rodzina), sieroctwo (1 rodzina). W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.

W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objęto dożywieniem 137 uczniów. W roku 2012 udzielono pomocy w formie pracy socjalnej 126 rodzinom.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Batorzu w 2012 roku po raz czwarty realizował projekt systemowy pt. „Program aktywnej integracji Gminy Batorz – Twoja szansa”. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego skierowany był do 10 osób (6 kobiet, 4 mężczyzn) w tym jednej osoby niepełnosprawnej, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, zamieszkujących na terenie Gminy Batorz, będących jednocześnie osobami w wieku aktywności zawodowej (15-64 lat).

Mieszkalnictwo

Zmiany w strukturze zasobu mieszkaniowego w gminie Batorz obrazuje poniższa tabela (dane GUS):

lata		2000	2005	2010
mieszkania	mieszk.	1013	916	918
izby	izba	3116	3486	3499
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	76 664	89 784	90 110

Zasób mieszkaniowy tworzą przede wszystkim indywidualne budynki jednorodzinne lub dwurodzinne w zabudowie zagrodowej. Gmina posiada 3-kondygnacyjny wielorodzinny budynek mieszkalny w Batorzu z mieszkaniami komunalnymi. Liczba budynków mieszkalnych w ostatnich latach zmniejszyła się. Wzrasta z kolei powierzchnia użytkowa i liczba izb w poszczególnych budynkach mieszkalnych. Dane statystyczne odpowiadają zauważalnej w krajobrazie gminy, wzrastającej liczbie opuszczonych budynków. Nowo powstające budynki, z kolei, charakteryzują się wyższym standardem i większymi gabarytami.

Podmioty gospodarcze

W ostatnich latach liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych powoli, ale systematycznie wzrasta, szczególnie dotyczy to sektora prywatnego i przede wszystkim działalności związanej z obsługą rolnictwa. Wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynika między innymi z możliwości skorzystania ze środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Szczegółowe dane dotyczące podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON przedstawiono w poniższej tabeli (dane GUS):

	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2011
Łącznie	132	167	163	166	170	175	169
Sektor publiczny	10	11	13	14	14	13	13
Sektor prywatny	122	156	150	152	156	162	156

Rozdział 6

ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony przed innymi zagrożeniami realizuje w Gminie Batorz 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostka OSP Batorz przydzielona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W Batorzu znajduje się strażnica, a remizy strażackie znajdują się w Aleksandrówce, Błazku, Stawcach, Stawcach – Kolonii, Węglunku, Woli Studzieńskiej i Wólce Batorskiej.

Ochronę w wypadku zagrożeń zapewnia także Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Janowie Lubelskim, ul. Piłsudskiego 56

Na terenie gminy mogą nastąpić w szczególności następujące zagrożenia:

- Pożary;
- powodzią, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w dolinie rzeki Por w miejscowościach Batorz Pierwszy, Batorz Drugi oraz Wólka Batorska;
- osuwania się mas ziemnych, szczególnie na zboczach doliny Poru w Batorzu Pierwszym;
- wichury, huragany i gradobicie;
- silne mrozy i zamiecie śnieżne;

Z uwagi na brak dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych oraz większych zakładów produkcyjnych, małe jest w gminie prawdopodobieństwo wystąpienia wypadków z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Małe jest także prawdopodobieństwo wystąpienia większych katastrof budowlanych, zakłóceń porządku publicznego, terroryzmu i bioterroryzmu.

Rozdział 7

POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

W 2000 roku opracowano „Strategię Rozwoju Gminy Batorz”. Zawarty w dokumencie szczegółowy plan operacyjny zawiera następujące cele i zadania:

- cel główny - wzrost poziomu życia mieszkańców gminy;
- wzrost poziomu gospodarczego gminy;
- poprawienie dochodowości mieszkańców, wzrost opłacalności produkcji rolnej;
- zahamowanie wzrostu bezrobocia, zatrudnienie w zakładach pracy;
- rozwinięcie agroturystyki w gminie
- unowocześnienie bazy dydaktycznej w szkołach;
- uzupełnienie braków w infrastrukturze gminy;
- zorganizowanie zbiórki odpadów;

Wiele, sformułowanych w 2000 roku celów i zadań zostało już zrealizowanych w całości lub części, w szczególności w zakresie:

- modernizacji układu drogowego,
- zwodociągowania gminy w całości,
- stelefonizowania gminy w całości,
- wprowadzenia oświetlenia ulicznego we wszystkich miejscowościach,
- modernizacji sieci ciepłowniczej w Batorzu,
- wdrażania systemu segregacji odpadów,
- modernizacji szkół,
- uruchomienia dopłat z Unii Europejskiej dla rolników,
- dostosowania jakości produktów do norm unijnych,
- uruchomienia ośrodka narciarskiego,
- rozpoczęcia tworzenia bazy agroturystycznej w gminie
- promocji gminy, w tym stworzenia strony internetowej.

Nadal, aktualnymi problemami gminy wymienianymi w strategii z 2000 roku pozostają przede wszystkim:

- brak systemu kanalizacyjnego,
- brak sieci gazowej,
- brak inwestora na terenach komunalnych po byłej bazie Igloopolu w Batorzu,
- duża ilość niezalesianych odłogów,
- brak układu zbiorników małej retencji lub ewentualnie dużego zbiornika na rzece Por.

W dniu 21 marca 2012 roku Rada Gminy Batorz podjęła uchwałę nr XII/63/2012 w sprawie zmiany „Strategii rozwoju gminy Batorz”, polegającą na dodaniu nowego celu strategii pod nazwą: Energia odnawialna – odnawialne źródła energii, spośród których, jako zadania do zrealizowania na terenie gminy wymieniono:

- elektrownie wiatrowe,
- kolektory słoneczne do produkcji ciepła
- źródła wytwarzające energię z biomasy czy biogazu.

Rozdział 8

STAN PRAWNY GRUNTÓW

Struktura własności gminy Batorz charakteryzuje się znaczną przewagą gruntów prywatnych, zajmujących 6818 ha (96% powierzchni gminy), w tym przede wszystkim użytki rolne (grunty orne, sady, łąki, pastwiska, tereny zabudowane, rowy) oraz lasy i zadrzewienia.

Gmina jest właścicielem przede wszystkim terenów dróg. Z terenów będących w posiadaniu gminy, największy kompleks znajduje się w zachodniej części Batorza Pierwszego, przy drodze do Błażka. 5 ha terenów po południowej stronie drogi i 2 ha terenu po stronie północnej pozostaje wolne od zagospodarowania w użytkowaniu rolniczym. Jest to główny potencjalny teren inwestycyjny gminy.

Działki będące własnością Skarbu Państwa są przede wszystkim w użytkowaniu leśnym, w tym przede wszystkim w lesie Knieja w Aleksandrówce. Własnością Skarbu Państwa jest także część dróg.

Poniżej przedstawiono skrócony wykaz gruntów w podziale na właścicieli oraz rodzaje użytków, sporządzany na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii z 1.01.2007 roku:

	Ogółem (ha)	Użytki rolne (bez zabudowań)	Grunty rolne zabudowane	Grunty leśne	Grunty zadrzewione i zakrzaczenia	Tereny zabudowane	Inne tereny zurb. i rekre.-wypoczynk.	drogi	Grunty pod wodami	Nieużytki
Obszar gminy ogółem (ha)	7084	5337	175	1354	7	20	7	153	6	25
Osoby fizyczne	6818	5311	173	1302	7	7	-	1	-	17
Spółdzielnie	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-
Kościoły i związki wyznaniowe	11	1	1	4	-	1	4	-	-	-
Wspólnoty gruntowe	13	3	-	3	-	-	-	-	-	7
Gminy i związki międzygminne	113	8	-	-	-	6	3	95	1	-
Województwa	4	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Skarb Państwa	120	15	1	44	-	2	-	55	2	1
Spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe, inne państwowe osoby prawne, partie polityczne i stowarzyszenia	3	-	-	1	-	1	-	-	1	-

Rozdział 9

WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu

Zgodnie z rozporządzeniem nr 44 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 roku w sprawie *Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu* na znacznej części obszaru gminy obowiązują zakazy:

- „1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.);
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.”

Grunty rolne i leśne

Wszelkie działania inwestycyjne czy planistyczne muszą być zgodne z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 2004 r. nr 121, poz. 1266 z późn. zmianami). Ochrona tych gruntów polega na ograniczaniu przeznaczenia ich na inne cele, zapobieganiu procesom degradacji/dewastacji, zapewnieniu potrzebnej rekultywacji lub przywracaniu, poprawianiu wartości użytkowej, zachowywaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych oraz ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Przeznaczenia tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, wymaga uzyskania specjalnej zgody dla:

- gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I - III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi,
- gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska lub upoważnionej przez niego osoby,
- pozostałych gruntów leśnych – wymaga uzyskania zgody marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

Cmentarze czynne

Na analizowanym terenie istnieją czynne cmentarze, dla których obowiązują strefy sanitarne. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie *określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze* (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności i żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni,

służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 metrów pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 metrów. Przedmiotowe przepisy należy brać pod uwagę zarówno planując lokalizację nowych cmentarzy jak i nowych obiektów w pobliżu cmentarzy. W obowiązującym „Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Batorz” zakazano lokalizacji budynków mieszkalnych w odległości mniejszej niż 50 metrów od granicy cmentarza. Ponad to, dopuszczono budowę lub rozbudowę cmentarzy pod warunkiem jednoczesnego nasadzenia pasa zieleni izolacyjnej wzdłuż granic cmentarzy o szerokości co najmniej 10 metrów.

Pomniki przyrody

W związku z objęciem ochroną niektórych drzew jako pomników przyrody również obowiązują pewne ograniczenia w zagospodarowaniu ich najbliższego otoczenia. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu. Podstawą dla tego są zapisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zmianami).

Tereny szczególnego zagrożenia powodzią

W obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, mające zastosowanie zapisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku *Prawo wodne* (Dz.U. 2001 nr 115 poz. 1229, z późn. zm.), w tym zakazy sformułowane w Art. 88l ustawy:

1. *Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:*

1) *wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;*

2) *sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;*

3) *zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.*

2. *Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od zakazów określonych w ust. 1.*

Na obszarach przyległych do rzeki Por obowiązują zapisy ustawy *Prawo Wodne*, w szczególności dotyczące: konieczności umożliwienia wypełniania przez właścicieli wód obowiązków zapisane w Art. 26 ustawy oraz konieczności umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód wynikające z Art. 34;

Obiekty zabytkowe

W odniesieniu do obiektów zabytkowych obowiązują zapisy zawarte w ustawie z 23 lipca 2003 roku *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.). Ustawa określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków i opieki nad nimi, w tym finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, a także organizację organów ochrony zabytków.

W art. 36 ust.1. sformułowano zakazy dotyczące zabytków wpisanych do rejestru zabytków, w szczególności: *Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga: 1) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;*

W art. 18 zapisano, iż *„ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu.... strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na*

realizację inwestycji drogowej... W ww. dokumentach określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu.

Obiektów zabytkowych dotyczy także art. 39 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku *Prawo budowlane* (Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.). Zgodnie z ust.1: *Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.* Zgodnie z ust.3: *W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.*

Na terenie gminy znajdują się zabytkowe mogiły, przeważnie pochodzące z okresu I i II wojny światowej, które poza ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podlegają także ochronie wynikającej z ustawy z dnia 28 marca 1933 roku o *grobach i cmentarzach wojennych* (Dz.U. 1933 Nr 39, poz. 311 z późn. zm.)

Wszelkie prace ziemne prowadzone w granicach nieruchomości zabytków archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych w formie nadzoru. Na badania te należy uzyskać pozwolenie LWKZ, zgodnie z art. 36. ust.1. pkt 5 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.). Planowane w obrębie ujętych w gminnej ewidencji zabytków nieruchomości zabytków archeologicznych duże zamierzenia inwestycyjne np. związane z budową wielkogabarytowych budynków i inwestycji liniowych i drogowych (drogi, sieci, melioracje, infrastruktura techniczna), którym towarzyszą roboty ziemne i przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu – wymagają wcześniejszego uzgodnienia w celu uzyskania zaleceń konserwatorskich dla przedmiotowej inwestycji.

inne objekty

Ograniczenia dla zabudowy wynikają także z przepisów dotyczących dróg publicznych tj. ustawy o *drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r.* (Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zmianami). Ustawa określa odległości w jakich mogą być usytuowane objekty budowlane od poszczególnych rodzajów dróg.

W gminie sieć hydrograficzna jest niezwykle uboga dlatego priorytetowa jest ochrona rzeki Por, co wiąże się ze znacznymi ograniczeniami w zagospodarowaniu jej doliny. Bezwzględnie należy przestrzegać zapisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2001 r. Nr 115 poz. 1229. z późn. zmianami). W świetle artykułu 27 ust. 1 *zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar.* W stosunku do rejonu źródeł jest to zapis, który należałoby wzmocnić np. w miejscowym planie zagospodarowania bądź studium. Konieczne jest wyznaczenie strefy/otuliny zabezpieczającej dolinę przed jakimkolwiek zainwestowaniem za wyjątkiem wynikającego z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa.

Z ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. *Prawo lotnicze* (Dz. U. 2006 Nr 100, poz. 696 z późn. zm.) i innych przepisów z zakresu prawa lotniczego wynika obowiązek uzgadniania z Szefostwem Służb Ruchu Lotniczego, sytuowania na terenie gminy zabudowy o planowanej wysokości ponad 50m nad poziomem terenu.

Z przepisów dotyczących poszczególnych urządzeń infrastruktury wynikają warunki dotyczące lokalizacji i utrzymania tych urządzeń.

Pozostałe ograniczenia dla zagospodarowywania terenów i lokalizacji zabudowy wynikają z odrębnych, szczegółowych przepisów w tym między innymi:

- rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz.U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku *Prawo Budowlane* (Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie* (Dz.U. z 1997 Nr 132 poz. 877 z późn. zm.),

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz.U. z 2007 Nr 86 poz. 579 z późn. zm.),
- innych przepisów, normy i warunków mających zastosowanie na poszczególnych terenach gminy.

Rozdział 10

WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na obszarze Gminy Batorz występują tereny zagrożone osuwaniem skarp i zboczy, wskazane na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” na terenie Batorza Pierwszego, zgodnie z materiałami przekazanymi w 2005 roku przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie Inspektorat w Lublinie.

Rozdział 11

WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Złóża kopalin

Na terenach gminy nie występują obszary udokumentowanych złóż kopalin, przy czym nie wyklucza się występowania złóż.

Wody podziemne - ogólna charakterystyka

Według Atlasu Hydrogeologicznego gmina leży w obrębie regionu IX - lubelsko-podlaskiego. Na całym obszarze występuje tylko jeden główny górnokredowy poziom wodonośny. Poziom czwartorzędowy występujący w dolinie rzeki nie został uznany za użytkowy.

Wody podziemne poziomu górnokredowego występują w trzech typach skał różniących się znacznie parametrami hydrogeologicznymi. Są to : opoki i margle twarde, margle średnietwarde, kreda pisząca i margle miękkie. Najlepsze parametry hydrogeologiczne posiadają opoki i margle twarde, najgorsze zaś kreda pisząca i margle miękkie. Wodoprzepuszczalność poziomu jest bardzo zróżnicowana zarówno w pionie, jak i poziomie, zależna od zaangażowania tektonicznego skał. Głębokość aktywnej wymiany wód podziemnych w marglach miękkich i ilstych oraz kredzie piszącej dochodzi do około 100 m, w marglach średnietwardych do 120-130 m, natomiast w opokach i marglach twardych do 150 m. Zasilanie warstw wodonośnych odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych, pośrednią poprzez nadkład glin i lessów, których miąższość dochodzi do 20-30 m. zwierciadło wody poziomu górnokredowego jest swobodne lub lokalnie napięte i występuje na głębokości od kilku metrów w dolinach rzecznych do kilkudziesięciu na wysoczyźnie.

Miąższość utworów wodonośnych wynosi około 75 m, a wartość współczynnika filtracji w zlewni Poru wynosi średnio 2,6 m/h.

Wody górnokredowe charakteryzują się bardzo zróżnicowanym składem chemicznym. Są to wody typu wodorowęglanowo-wapniowego, średnietwarde i twarde, o niskiej mineralizacji (sucha pozostałość w granicach 186 – 570 mg/dm³). Wody ujmowane w studniach wierconych zawierają przeciętnie 0,0 – 0,4 Fe/dm³, mangan występuje w stężeniach poniżej 0,1 Mn/dm³. Są to więc wody o dobrej jakości wymagające prostego uzdatniania.

Stopień zagrożenia jakości wód podziemnych, ze względu na izolację warstwy wodonośnej przez dość znaczny nadkład lessowy, jest oceniony jako niski.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Cały obszar gminy leży w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o numerze 107. Jednolite części wód podziemnych obejmują wody w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiającymi pobór znaczący dla zaopatrzenia ludności w wodę lub- przepływ znaczący dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

JCWPd są również jednostkowymi obszarami gospodarowania wodami podziemnymi. Wydzielenie i przeprowadzenie wstępnej oceny ich stanu zostało dokonane w 2004 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny. W granicach obszaru jednostki nr 107 występują warstwy wodonośne w ośrodku porowym oraz warstwy wodonośne w ośrodku szczelinowym. Wody porowo-szczelinowe występują w utworach piaszczystych czwartorzędu oraz utworach węglanowych kredy górnej. JCWPd nr 107 charakteryzuje się nadwyżką zasobów wód podziemnych w doniesieniu do wielkości poboru, wynoszącego około 15% wielkości zasobów. Wody o mineralizacji $>1 \text{ g/dm}^3$ występują w utworach kredy dolnej, jury oraz niektórych ogniw paleozoiku. Strop kredy dolnej występuje na głębokości 450-1100 m.

Główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP)

Cała gmina położona jest na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych nr 406 - Niecka lubelska. Jest to zbiornik wód wysokiej ochrony (OWO), w którego obrębie wyznaczone zostały 3 obszary najwyższej ochrony (ONO). Tylko jeden z nich, tereny zlewni Bystrzyca i Stawka - obszar zasilania wód podziemnych Lubelskiego Zespołu Miejskiego, znajduje się blisko północno zachodnich granic gminy.

Powierzchnia zbiornika sięga $7\,492,5 \text{ km}^2$, posiada zasoby $1052,7 \text{ tys. m}^3/\text{d}$. Jest to zbiornik kredowy, który z uwagi na swój zasięg ma zasadnicze znaczenie w zaspokajaniu potrzeb wodnych regionu. Wody zbiornika cechuje wysoka jakość.

Rozdział 12

WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W gminie nie występują obecnie tereny górnicze wyznaczone w oparciu o ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.).

Rozdział 13

STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STAN STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

Układ drogowy

Drogi powiatowe zapewniają najważniejsze powiązania tranzytowe pomiędzy miejscowościami oraz powiązania z gminami sąsiednimi

Drogi powiatowe klasy zbiorczej pełnią rolę powiązań między miejscowościami, ale miejscami także obsługują przyległą zabudowę. W przeważającej większości są wyasfaltowane, w dobrym lub średnim stanie technicznym, miejscami wyposażone w chodniki.

- Droga Nr 2304L (Zdziłowice-Batorz-Stawce-Stara Wieś) łączy funkcje najważniejszego powiązania północ-południe z funkcją obsługi terenów otaczającej zabudowy. Jest

wyasfaltowana, w dobrym lub średnim stanie technicznym lecz miejscami charakteryzuje się dużą ilością zjazdów i dużą krętością. Poza krótkimi fragmentami wzdłuż drogi brakuje chodników i wydzielonych ścieżek rowerowych. Na wielu odcinkach, m.in. w Batorzu Pierwszym, brak jest możliwości znacznych poszerzeń drogi. Na odcinkach przechodzących przez Batorz Drugi i Wólka Batorska wzdłuż drogi nr 2304L przebiega równoległa gminna droga dojazdowa pełniąca funkcję drogi serwisowej.

- o Drogi Nr: 2314L (Stawce-Ponikwy), Nr 2731L (Studzianki-Stawce), Nr 2736L (Batorz-Błażek-Samary-Blinów), Nr 2804L (Błażek-Pasieka-Wierzchowiska) i Nr 2740L (Błażek-Polichna IV).

Pozostałe drogi będące w Zarządzie Dróg Powiatowych mają znaczenie lokalne, zapewniają dojazd do poszczególnych posesji, w mniejszym stopniu prowadzą ruch tranzytowy pomiędzy miejscowościami, charakteryzują się większą ilością zjazdów, skrzyżowań i mniejszymi szerokościami jezdni i pasów drogowych. Obecnie prowadzone są przez Zarząd Dróg Powiatowych w Janowie Lubelskim, czynności formalne prowadzące do zmiany klasy dróg nr 2305L, 2805L i 2807L ze zbiorczej na lokalną.

- o Droga Nr 2305L (Studzianki- Aleksandrówka-Batorz) jest wyasfaltowana, jest w dobrym stanie technicznym, przy czym na odcinku przebiegającym przez Aleksandrówkę, brak jest możliwości znacznych poszerzeń drogi, a w Batorzu Pierwszym występuje niewielka odległość pomiędzy skrzyżowaniami z drogą 2736L i gminną drogą dojazdową.
- o Droga Nr 2805L (Błażek-Aleksandrówka) jest wyasfaltowana, jest w dobrym stanie technicznym, przy czym na odcinku przebiegającym przez Błażek, brak jest możliwości znacznych poszerzeń drogi
- o Droga Nr 2807L (Batorz-Piłatka) na znacznej długości pozostaje drogą polną stanowiącą dojazd do przyległych terenów rolnych. Miejscami charakteryzuje się dużą krętością.
- o Droga Nr 2306L (Zakrzew-Kolonia Stawce-Boża Wola) ma już klasę drogi lokalnej. Droga jest wyasfaltowana, w średnim stanie technicznym.

Na terenie gminy nie jest planowana żadna nowa droga kategorii krajowej, wojewódzkiej ani gminnej. Rozważana jest zmiana kategorii drogi nr 2304L Zdziłowice-Batorz-Stawce-Stara Wieś na drogę kategorii wojewódzkiej. Jest to najważniejsza z dróg przechodzących przez teren gminy i stanowi alternatywne powiązanie Lublina i Bychawy z Janowem Lubelskim.

Drogi gminne pełnią funkcje dróg lokalnych i dojazdowych stanowią dojazdy do poszczególnych posesji oraz do terenów rolnych. Są sukcesywnie modernizowane, znaczna część jest już wyasfaltowana. Propozycje rozwoju sieci dróg gminnych zostały wyznaczone w obowiązującym studium z 2001 roku i planach miejscowych z 2003 i 2007 roku.

Układ istniejących dróg powiatowych i gminnych oznaczono na planszy „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Drogi wewnętrzne uzupełniają istniejący układ dróg publicznych. Stanowią przede wszystkim dojazdy do terenów rolnych.

Parkowanie pojazdów nie stwarza istotnych problemów na terenie gminy. Największe zgrupowania miejsc parkingowych występują w centrum gminy w Batorzu, w rejonie sklepów, urzędu gminy i ważniejszych instytucji.

Komunikacja kolejowa

Na terenie gminy nie ma linii kolejowych. Najbliższa stacja znajduje się w miejscowości Szastarka na linii kolejowej Lublin-Kraśnik-Stalowa Wola. Odległość do stacji kolejowej z centrum gminy w Batorzu wynosi ok. 13 km, ale z Błażka i Nowych Moczydeł i Samar niecałe 10 km. Stacja w Szastarce ma niestety małe znaczenie dla gminy Batorz, ponieważ nie kursuje do niej linia autobusowa, a na trasie kolejowej Lublin-Stalowa Wola pociągi kursują tylko kilka razy dziennie.

Komunikacja autobusowa

Regularne połączenie autobusowe funkcjonują na trasie Janów Lubelski – Batorz - Lublin. Po całym terenie gminy w godzinach rannych i popołudniowych kursuje minibus gminny dowożący dzieci do szkół w Batorzu i Błażku. We wszystkich miejscowościach znajdują się oznakowane przystanki autobusowe.

Ruch pieszy i rowerowy

Chodniki dla pieszych znajdują się na odcinkach dróg z intensywną zabudową. Na terenie gminy nie ma wydzielonych ścieżek rowerowych. Przez teren gminy przebiega oznakowany „Centralny Szlak Rowerowy Rostocza” o charakterze turystycznym biegnący od Zdziłowic przez Batorz, Błażek i Nowe Moczydła w kierunku Brzozówki i Szastarki. W południowej części gminy, wytyczone jest także turystyczny szlak pieszy – Centralny Szlak Pieszy Rostocza.

Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie miejscowości włączone są do sieci wodociągowej. Zasoby wód podziemnych występujących na terenie gminy uważa się za wystarczające na pokrycie istniejących i prognozowanych potrzeb.

W gminie funkcjonują cztery ujęcia wody, których najważniejsze parametry przedstawiono poniżej (Dane: Operaty wodno-prawne na pobór wody i eksploatację urządzeń służących do jej poboru – materiały uzyskane z Urzędu Gminy)

Miejscowość	Ilość studni	Strefy ochronne
Błażek	2	- bezpośrednia dla obydwu studni wygradzony teren stacji wodociągowej, - pośrednia wewnętrzna – 14,8 m w większości na terenie wygradzonym, - pośrednia zewnętrzna - brak
Kolonia Wola Studziańska	3	- bezpośrednia dla S1 – teren wygradzony stacji wodociągowej, - bezpośrednia dla S2 i S3 –wygradzone strefy o wymiarach 18 x 18 m., - pośrednia wewnętrzna – S1=17,3 m; S2=14,0 m; S3=15,6 m, - pośrednia zewnętrzna - brak
Wólka Batorska	1	- bezpośrednia – wygradzony teren ujęcia wody, - pośrednia - brak
Aleksandrówka	2	- bezpośrednia dla obydwu studni, teren ogrodzony o wymiarach 22,5 x 30,0 m, - pośrednia - brak

Studnie ujęć wody oznaczono na planszy „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Odprowadzanie ścieków

W gminie brak jest systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Tymczasowo ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. W dotychczasowych materiałach planistycznych (studium z 2001 roku i plan miejscowy z 2003 roku) oraz strategii gminy z 2000 roku zakładano się realizację oczyszczalni ścieków w zlewni rzeki Por, w Wólce Batorskiej, a także ewentualnie dodatkowych oczyszczalni ścieków w zachodniej części gminy, poza zlewnią Poru. Aktualnie rozważane jest rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków poprzez propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie tam gdzie nie przewiduje się w najbliższym czasie doprowadzenia systemu kanalizacyjnego. Wyposażenie w kanalizację ścieków bytowo-gospodarczych jest najbardziej potrzebne w stosunku do zabudowy w sąsiedztwie rzeki Por, ze względu na konieczność zachowanie czystości wód rzeki.

Gazownictwo i ciepłownictwo

Na terenie gminy nie ma sieci gazowej, ale Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego z 2002 (z późn. zm.) przewiduje doprowadzenie sieci gazowej wysokiego ciśnienia od strony Janowa Lubelskiego oraz realizację stacji redukcyjno-pomiarowej gazu w Batorzu Pierwszym.

Z uwagi na brak sieci gazowej systemy grzewcze oparte są o tradycyjne nośniki energii tj. węgiel i drewno. Sieć ciepłownicza występuje tylko lokalnie w Batorzu Pierwszym, a jej długość wynosi około 200 metrów.

Elektroenergetyka i teletechnika

Wszystkie miejscowości włączone są do sieci telefonicznej i elektroenergetycznej. Istniejący układ linii elektroenergetycznych średniego napięcia i stacji transformatorowych wskazano na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Zgodnie z wnioskiem złożonym do studium przez PGE Dystrybucja S.A. należy wzdłuż linii elektroenergetycznych 15kV zabezpieczyć pasy ochronne.

- Wyklucza się z zadrzewiania obszary pod liniami elektroenergetycznymi SN w pasie 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii) oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej.
- Wzdłuż trasy napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia należy wyznaczyć pasy techniczne w których, przy dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej, nie może znaleźć się jakikolwiek jej element (w szczególności łopaty siłowni). Oś symetrii pasa technicznego wyznaczać powinny słupy. Szerokość pasów technicznych dla danego typu linii wynosi:
 - o dla linii niskiego napięcia jednotorowych/dwutorowych - 20 m/25 m,
 - o dla linii średniego napięcia jednotorowych/dwutorowych - 25 m/30 m.

Usuwanie odpadów

Odpady są wywożone z terenu gminy zorganizowanym transportem. Teren składowiska odpadów w Batorzu Drugim przy drodze Batorz-Aleksandrówka został zamknięty w 2011 roku. Teren wymaga rekultywacji. Problemem są liczne dzikie wysypiska śmieci i brak zorganizowanego systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Wnioski:

- Drogi utwardzone obsługują wszystkie miejscowości gminy, przy czym gminę omija sieć dróg wojewódzkich i krajowych i nie przebiegają przez nią linie kolejowe.
- Wszystkie miejscowości włączone są do sieci wodociągowej, telefonicznej i elektroenergetycznej. W gminie brak jest kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci gazowej.

Rozdział 14

ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego zatwierdzonym Uchwałą Nr XLV/579/02 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 lipca 2002 r. wraz ze zmianami zatwierdzonymi Uchwałą Nr XXXI/546/09 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 kwietnia 2009 r. oraz Uchwałą Nr VII/85/2011 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 marca 2011 r. na terenie Gminy Batorz przewiduje się realizację:

- sieci gazowej wysokiego ciśnienia od strony Janowa Lubelskiego – przebieg sieci oznaczono na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”;
- stacji redukcyjno-pomiarowej gazu w Batorzu Pierwszym – teren stacji oznaczono na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” symbolem IG.

Na terenie gminy Batorz, nie występują inne tereny służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Rozdział 15

WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na obszarze Gminy Batorz występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią wskazane na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” zgodnie ze „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią dla obszarów nieobwałowanych” rzeki Por przekazanym w 2005 roku przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie Inspektorat w Lublinie

Szczegółowe zasady zagospodarowania dla tych terenów określone powinny być w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.

CZĘŚĆ 2

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Rozdział 1

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Głównymi zasadami dotyczącymi gospodarki przestrzennej gminy Batorz powinny być:

1. Rozgraniczenie terenów, na których możliwe będzie lokalizowanie budynków od terenów, które powinny pozostać w użytkowaniu rolnym, leśnym lub użytków zielonych.
2. Zwiększenie udziału terenów leśnych, szczególnie w południowo-wschodniej części gminy objętej Roztoczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.
3. Zarezerwowanie terenów dla lokalizacji obiektów u funkcjach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych w wybranych rejonach oraz umożliwienie rozwoju funkcji agroturystycznej na obszarze całej gminy.
4. Zwiększenie udziału terenów usługowych i produkcyjnych w strukturze terenów przeznaczonych do zabudowy.
5. Podkreślenie hierarchicznej struktury rozwoju osadniczego poprzez wskazanie lokalnych ośrodków usługowych obsługujących okoliczne miejscowości.
6. Ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów zabytkowych, układu przestrzennego i obecnego charakteru zabudowy: niskiej, nie rozproszonej, skupionej w jednostkach osadniczych i nie dominującej w krajobrazie.
7. Zarezerwowanie terenów dla lokalizacji elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW, w zachodniej części gminy, poza Roztoczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, a także wyznaczenie stref dla lokalizacji innych urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.
8. Propagowanie proekologicznych rozwiązań dotyczących gospodarstw domowych, wykorzystujących energię solarną i wiatrową; umożliwienie realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków.
9. Nie wprowadzanie nowych dróg o charakterze tranzytowym, uzupełnienie układu dróg dojazdowych.

W celu realizacji sformułowanych powyżej głównych zasad wyznacza się na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” następujące „strefy rozwoju funkcji”:

- **strefy zabudowy zagrodowej z udziałem funkcji agroturystycznej (MR)** – obejmują większą część terenów przeznaczonych do zabudowy we wszystkich miejscowościach i są związane z dominującą na obszarze gminy funkcją rolniczą,
- **strefy zabudowy usługowej i mieszkaniowej (UM):**
 - istniejący zespół usługowo-mieszkaniowy w Batorzu Pierwszym obejmujący: siedzibę Urzędu Gminy, zespół szkół, kościół, ośrodek kultury, muzeum, ośrodek zdrowia, obiekty handlowe, wielorodzinny budynek mieszkalny i zespół budynków jednorodzinnych oraz tereny po północnej stronie drogi prowadzącej w kierunku Błażka przewidziane do wprowadzania nowych terenów usługowych i mieszkaniowych;
 - centralna część miejscowości Błażek z Kościołem, remizą strażacką i budynkami usługowymi, zespół szkół oraz obszar pomiędzy kościołem i szkołą przewidziane do wprowadzania nowych terenów usługowych i mieszkaniowych;

- część miejscowości Stawce pomiędzy Kościołem, parkiem podworskim i rozstajami dróg w kierunku Zakrzówka i Starej Wsi przewidziana do wprowadzania nowych terenów usługowych i mieszkaniowych;
- mniejsze zgrupowania zabudowy usługowej lub mieszkaniowej wyznaczone w Batorzu Kolonii i Wólce Batorskiej;
- **strefy zabudowy produkcyjnej i usługowej (PU):**
 - proponowany do rozbudowy zespół zabudowy produkcyjno-magazynowej w Batorzu Pierwszym po południowej stronie drogi w kierunku Błazka;
 - istniejąca ubojnia w Batorzu Drugim;
 - proponowane do rozbudowy i nowe zespoły zabudowy produkcyjno-magazynowej we wschodniej i północnej stronie miejscowości Błazek;
 - proponowany zespół zabudowy produkcyjno-magazynowej po południowej stronie miejscowości Moczydła Nowe;
 - proponowany zespół zabudowy produkcyjno-magazynowej po północnej stronie miejscowości Stawce;
- **strefy zabudowy usługowej o funkcjach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych (UTS):**
 - zabudowa obsługująca istniejący stok narciarski w Batorzu Pierwszym;
 - proponowany ośrodek w Wólce Batorskiej przy wyznaczonej w studium strefie lokalizacji zbiornika wodnego;
 - proponowany zespół turystyczno-sportowo-rekreacyjny w Samarach;
- **strefy obiektów sportowo-rekreacyjnych (US):**
 - rozbudowywany zespół boisk i obiektów sportowych w Batorzu Pierwszym;
 - istniejący stok narciarski w Batorzu Pierwszym;
 - proponowane obiekty sportowo-rekreacyjne w Samarach;
- **strefa lokalizacji zbiornika wodnego (W)** we wschodniej części Wólki Batorskiej nad rzeką Por;
- **strefa lokalizacji oczyszczalni ścieków (IK)** na wschodnim skraju Wólki Batorskiej przy drodze w stronę Ponikw;
- **strefa lokalizacji stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej oraz biogazowni (IG);** w zachodniej stronie Batorza Pierwszego przy drodze do Błazka;
- **strefa lokalizacji powierzchniowej eksploatacji kopalni (PE);** obszar proponowanej kopalni piasku w zachodniej stronie Stawiec po południowej stronie drogi do Woli Studzieńskiej i Studzianek;

Wyznaczone „strefy rozwoju funkcji” wskazują, orientacyjne rejony, w których może rozwijać się zagospodarowanie o danej funkcji. Ich szczegółowy zasięg winien być uszczegółowiony w zależności od warunków lokalnych na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W przypadku części terenów, zmiana funkcji będzie wymagała uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na inne cele.

Zasięg terenów przeznaczonych pod inwestycje (objętych wyznaczonymi strefami rozwoju funkcji) wynosi łącznie ok. 700 ha (ok. 10% powierzchni gminy), w tym:

- ok. 550 ha – strefy zabudowy zagrodowej z udziałem funkcji agroturystycznej (MR);
- ok. 40 ha – strefy zabudowy usługowej i mieszkaniowej (UM);
- ok. 60 ha – strefy zabudowy produkcyjnej i usługowej (PU);
- ok. 12 ha – strefy zabudowy usługowej o funkcjach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych (UTS),
- ok. 14 ha – strefy obiektów sportowo-rekreacyjnych (US);
- ok. 26 ha – strefa lokalizacji zbiornika wodnego (W);
- ok. 2 ha – urządzenia infrastrukturalne;

Założony zasięg terytorialny stref rozwoju funkcji umożliwi wzrost liczby mieszkańców gminy do około 5-6 tys. osób

Poza wyznaczonymi „strefami rozwoju funkcji”, dopuszcza się utrzymanie i lokalizację na terenie gminy, budowli systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej.

Na rysunku studium wyznaczono obszary, na których dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Obszarami tymi objęto:

- ok. 1000 ha gruntów w miejscowościach: Aleksandrówka, Batorz Drugi, Błażek, Samary, Węglinek, Wola Studzieńska, – strefy te powinny pozostać w użytkowaniu rolniczym lub leśnym, przy czym nie powinno się na nich wprowadzać dodatkowych zalesień; na terenie tych stref powinien obowiązywać bezwzględny zakaz lokalizowania budynków; w obrębie tych stref dodatkowo wyznaczono 230 ha obszarów, w których będą mogły powstawać elektrownie wiatrowe, przyjmując, że minimalna odległość turbiny wiatrowej od budynków powinna wynosić 500 metrów, a od najbliższego lasu około 200 metrów; na pozostałej części stref – tam gdzie nie będzie możliwa lokalizacja elektrowni wiatrowej o mocy powyżej 100 kW, będą mogły znaleźć się urządzenia wytwarzające energię odnawialną, nie wymagające ustanawiania tak dużych stref ochronnych, np. solary.
- ok. 60 ha terenów po zachodniej stronie Batorza Pierwszego – wokół strefy IG, w której możliwa jest lokalizacja biogazowni; w strefie tej znajdują się tereny rolne, leśne i zalesienia oraz zabudowa produkcyjna lub usługowa (PU); w obrębie tej strefy nie powinna być lokalizowana zabudowa mieszkaniowa; w strefie tej nie będzie możliwa lokalizacja elektrowni wiatrowych o mocy powyżej 100 kW.

Szacuje się, że zgodnie ze studium w zachodniej części gminy, będzie mogło powstać łącznie do około 10 turbin wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW o wielkości stref ochronnych wynoszących 500 metrów.

Szczególnego omówienia wymaga jeden z obszarów, na których dopuszcza się wyznaczenie elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW, wyznaczony po południowej stronie miejscowości Błażek, w odległości 200 metrów od granicy z gminą Modliborzyce. Jeżeli nie nastąpią zmiany w materiałach planistycznych sąsiedniej gminy, możliwa będzie na tym obszarze realizacja jedynie elektrowni wiatrowej, której strefa ochronna nie będzie wykraczać poza granice gminy Batorz. Lokalizacja turbiny wiatrowej wymagającej strefy ochronnej o promieniu 500 metrów, będzie tam możliwa dopiero po przeprowadzeniu odpowiednich zmian w studium i planach miejscowych obowiązujących na terenie gminy Modliborzyce.

Na rysunku studium wyznaczono następujące elementy struktury usług i przestrzeni publicznych:

- **centrum gminy** – Batorz Pierwszy, który powinien pozostać najbardziej reprezentacyjnym, dominującym w strukturze funkcjonalno-przestrzennej ośrodkiem gminy, wyposażonym w usługi o charakterze społecznym, wyznaniowym i komercyjnym. Obszar przestrzeni publicznych w centrum Batorza Pierwszego powinien objąć tereny istniejących usług oraz towarzyszące im drogi, placówki i skwery;
- **centra lokalne** – Błażek, Aleksandrówka i Stawce, w których powinny być skupione lokalne usługi o charakterze społecznym, wyznaniowym i komercyjnym; także centra lokalne powinny być wyposażone w przestrzenie publiczne związane z ważniejszymi obiektami, takimi jak kościoły, szkoły, obiekty handlowe;
- **rejon lokalizacji obiektów usługowych** – które powinny zostać utworzone lub powstać w każdej z miejscowości, wyposażone co najmniej w obiekt handlowy oraz obiekt integrujący lokalną społeczność taki jak świetlica np. będąca częścią remizy strażackiej;
- **istniejące obiekty usług oświaty** – zespoły szkół obejmujące szkołę podstawową i gimnazjum w Batorzu Pierwszym i Błażku oraz szkoła podstawowa w Aleksandrówce;
- **dawne obiekty usług oświaty** – opuszczone szkoły w Stawcach, Woli Studzieńskiej i Wólce Batorskiej, sugerowane do przekształcania na obiekty oświaty, kultury lub nauki; jeżeli nie będzie

możliwości przekształcenia tych obiektów zgodnie z wytycznymi studium, to należy tereny te zagospodarować zgodnie z ustaleniami dla terenów sąsiednich;

- **Istniejące kościoły** – w Batorzu Pierwszym, Błażku, Aleksandrówce i Stawcach.

Na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” wskazano istniejące tereny otwarte, na których, poza wyznaczonymi „strefami rozwoju funkcji”, nie powinny być lokalizowane budynki. Są to tereny:

- **lasów i zwartych zadrzewień;**
- **upraw polowych i użytków zielonych**, przy czym na części terenów wyznaczono obszary sugerowanych zalesień;
- **wód powierzchniowych** – rzeka Por, istniejące zbiorniki wodne w Batorzu Pierwszym, Błażku (2 zbiorniki), Aleksandrówce i Węglinku;
- **cmentarzy** – w Batorzu Pierwszym, Błażku, Aleksandrówce i Stawcach;
- **parków podworskich** – w Stawcach i Woli Studzieńskiej, przy czym na terenie parku w Stawcach możliwe jest zachowanie istniejących zabytkowych budynków.

Tereny otwarte – nawet w przypadku zajęcia przez inwestycje wszystkich wyznaczonych w studium „stref rozwoju funkcji” - będą zajmowały około 6400 ha (ok 90% powierzchni gminy), przy czym zgodnie z wytycznymi studium powierzchnia terenów zajętych przez lasy powinna wzrosnąć do ok. 2000 ha (ok 25-30% powierzchni gminy).

Jako teren do rekultywacji został wyznaczony na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”, teren nieczynnego składowiska odpadów, który powinien zostać zalesiony.

Rozdział 2

KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.

Zakłada się następujące kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów do stosowania na terenach przeznaczonych pod zabudowę, przy czym wskaźniki są wartościami uśrednionymi, mają charakter orientacyjny i będą szczegółowo określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

1) strefy zabudowy zagrodowej z udziałem funkcji agroturystycznej (MR):

- a) wysokość budynków – do 9-11 m (2-3 kondygnacje);
- b) powierzchnia zabudowy na każdej działce budowlanej – nie większa niż 20-40 %; procentowe wskaźniki powierzchni zabudowy powinny być dostosowywane do wielkości działek budowlanych ustalanych w planach miejscowych dla poszczególnych terenów;
- c) powierzchnia biologicznie czynna na każdej działce budowlanej – nie mniejsza niż 50-70 %;
- d) powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – nie mniejsza niż 1000-1500 m²;
- e) zabudowa mieszkaniowa dopuszczalna w formie budynków jednorodzinnych wolnostojących;
- f) możliwość lokalizowania rozproszonej bazy noclegowej - pensjonaty i kwatery agroturystyczne oraz budownictwa letniskowego oraz przekształcania i dostosowywania zabudowy zagrodowej na zabudowę agroturystyczną, turystyczną;
- g) dopuszczalne wydzielanie terenów o funkcjach usługowych, produkcyjnych lub mieszkaniowych nie związanych bezpośrednio z funkcją rolniczą;

2) strefy zabudowy usługowej i mieszkaniowej (UM):

- a) wysokość budynków – do 9-11 m (2-3 kondygnacje);
- b) powierzchnia zabudowy na każdej działce budowlanej – nie większa niż 20-30 %;
- c) powierzchnia biologicznie czynna na każdej działce budowlanej – nie mniejsza niż 50-60 %;
- d) powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – nie mniejsza niż 1000 m²;
- e) zabudowa mieszkaniowa dopuszczalna w formie budynków jednorodzinnych wolnostojących lub bliźniaczych;
- f) dopuszczalne wydzielanie terenów o funkcjach produkcyjnych lub zagrodowych i agroturystycznych

3) strefy zabudowy produkcyjnej i usługowej (PU):

- a) wysokość budynków – do 9 m (2 kondygnacje);
- b) powierzchnia zabudowy na każdej działce budowlanej – nie większa niż 30 %;
- c) powierzchnia biologicznie czynna na każdej działce budowlanej – nie mniejsza niż 50 %;
- d) dopuszczona lokalizacja składów i magazynów;

4) strefy zabudowy usługowej o funkcjach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych (UTS),

- a) wysokość budynków – do 9-11 m (2-3 kondygnacje);
- b) powierzchnia zabudowy na każdej działce budowlanej – nie większa niż 30 %;
- c) powierzchnia biologicznie czynna na każdej działce budowlanej – nie mniejsza niż 50 %;
- d) możliwość lokalizowania obiektów przystosowanych do turystyki kwalifikowanej, takich jak: campingi, pola namiotowe i biwakowe, zajazdy lub hotele (motele), domki kempingowe z towarzyszącymi usługami z zakresu handlu i gastronomii oraz wypożyczalniami sprzętu sportowego;
- e) dopuszczalne wydzielanie terenów o funkcjach usługowych nie związanych bezpośrednio z turystyką, sportem i rekreacją oraz terenów zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i agroturystycznej;
- f) możliwość lokalizowania boisk do gier, kortów tenisowych, placów zabaw dla dzieci oraz innych terenowych urządzeń sportowych z obiektami małej architektury.

5) strefy obiektów sportowo-rekreacyjnych (US):

- a) możliwość lokalizowania budowli związanych z uprawianiem sportów letnich i zimowych, takich jak: narciarstwo zjazdowe, biegowe, snowboard, biegi, kolarstwo;
- b) możliwość lokalizowania obiektów takich jak: boiska do gier, korty tenisowe, place zabaw dla dzieci oraz inne terenowe urządzenia sportowe z obiektami małej architektury;
- c) możliwość sezonowego użytkowania terenu jako uprawy polowe i użytki zielone;
- d) zakaz lokalizowania budynków;
- e) powierzchnia biologicznie czynna – nie mniejsza niż 70-80 %.

6) strefa lokalizacji zbiornika wodnego (W) - zakaz lokalizowania budynków, możliwość lokalizowania budowli i obiektów małej architektury;

7) strefy lokalizacji urządzeń infrastruktury technicznej (IK, IG) - zakaz lokalizowania obiektów nie związanych z techniczną funkcją terenów;

8) strefa lokalizacji powierzchniowej eksploatacji kopalni (PE) - zakaz lokalizowania obiektów nie związanych z funkcją terenów; wielkość kopalni nie może przekroczyć 0,25 ha

W ramach wszystkich wydzielonych „stref rozwoju funkcji”, możliwe powinno być zachowanie w użytkowaniu rolniczym, użytków zielonych lub lasów, wydzielanie terenów komunikacji, infrastruktury technicznej oraz terenów zieleni urządzonej oraz adaptowanie istniejącej zabudowy zagrodowej, możliwość budowy, rozbudowy obiektów mieszkalnych i gospodarczych;

Wskazane jest utrzymanie, ustalonego w obowiązującym Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego, obowiązku stosowania w zabudowie mieszkaniowej dachów o symetrycznych połaciach, nachylonych pod kątem 60-100%. Regulacje dotyczące spadków połaci dachowych powinny być wprowadzone także dla zabudowy o innych funkcjach. Wskazane jest także ustalenie w planach miejscowych regulacji dotyczących kolorystyki budynków.

Zakaz lokalizacji budynków dotyczy terenów otwartych, poza wyznaczonymi „strefami rozwoju funkcji”, w tym: lasów i zwartych zadrzewień, upraw polowych i użytków zielonych, wód powierzchniowych, cmentarzy, nieczynnego składowiska odpadów oraz parków podworskich (z wyjątkiem istniejących zabytkowych budynków w Stawcach).

Rozdział 3

OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

W granicach gminy zlokalizowany jest Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu. Obejmuje on tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Powierzchnia jego wynosi 20 000 ha i jest położony w powiecie janowskim, w gminach: Batorz, Chrzanów, Dzwola, Godziszów, Modliborzyce. Nadzór nad Obszarem sprawuje Dyrektor Zarządu Parku Krajobrazowego "Lasy Janowskie" w Janowie Lubelskim.

Zgodnie z § 5 Rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 roku w sprawie Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu:

„1. Na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.);
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnołotnych;
 - 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru.
3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody.
4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
5. Zakaz, o którym mowa w ust. 1. pkt 8, nie dotyczy obiektów lokalizowanych w obszarach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin lub w ciągach istniejącej zabudowy. ”

W granicach gminy znajdują się także drzewa uznane za **pomniki przyrody**. Ustanowiono je zarządzeniem nr 34 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Tarob. z 1989 r. Nr 1, poz. 2). Szczegółową listę pomników przyrody zamieszczono w rozdziale 3-cim części I – „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego”

W związku z objęciem ochroną niektórych drzew jako pomników przyrody również obowiązują pewne ograniczenia w zagospodarowaniu ich najbliższego otoczenia. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu. Podstawą dla tego są zapisy ustawy z dnia 16 kwietnia 1004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zmianami).

W przypadku zmiany przepisów szczególnych lub w przypadku, gdy uzyskane jest od nich odstąpienie, należy stosować przepisy zaktualizowane.

Projektowane formy ochrony w przyrodzie

Zgodnie z wnioskiem złożonym do studium przez Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie planowane jest:

- utworzenie Gorajskiego Parku Krajobrazowego (obszary położone na wschód od rzeki Por);
- powiększenie Roztoczańskiego obszaru Chronionego Krajobrazu (docelowo Zachodnioroztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu).

Granice projektowanych form ochrony przyrody oznaczono na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Do czasu powiększenia Roztoczańskiego obszaru Chronionego Krajobrazu i Gorajskiego Parku Krajobrazowego, na obszarze mającym być objętym tymi formami ochrony przyrody, zgodnie z wnioskiem Zarządu Województwa Lubelskiego i BPP w Lublinie, wprowadza się ochronę polegającą na:

- a) szczególnej dbałości o estetykę krajobrazu, w tym: szczególnie widoku na otwarte przestrzenie z dróg, na odcinkach położonych poza zasięgami zabudowy oraz punktów widokowych, które powinny być wyznaczone w planach miejscowych,
- b) ochronie krajobrazu naturalnych ekosystemów poprzez pozostawianie większości terenów w dotychczasowym użytkowaniu leśnym lub rolnym,
- c) szczególnej dbałości o harmonię użytkowania gospodarczego z wartościami przyrodniczo-krajobrazowymi,
- d) zachowaniu przestrzennej zwarteści terenów leśnych i rolnych oraz przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej,
- e) zakazie lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko i wymagających opracowania oceny oddziaływania na środowisko.

Najcenniejsze elementy środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego – System Przyrodniczy Gminy Batorz

Ochrona doliny Poru powinna być priorytetowa z uwagi na unikalność, związanych z nią ekosystemów, w skali gminy. Rzeka Por jest jedynym trwałym ciekim wodnym; pozostałe cieki funkcją okresowo przy większych opadach i roztopach.

Dolina powinna być utrzymana w stanie jak najbardziej zbliżonym do naturalnego poprzez właściwe kształtowanie szaty roślinnej oraz jej koryta. W najbliższym otoczeniu rzeki pożądana jest sukcesywna zamiana pól uprawnych w zdecydowanie bogatsze gatunkowo użytki zielone, wprowadzanie zadrzewień lub umożliwienie ich naturalnego wzrostu na drodze sukcesji, z uwzględnieniem potrzeby zachowania zróżnicowanej szaty roślinnej;

Regulacje rzeki, zmiany koryta, usuwania zarośli i zadrzewień łęgowych ze strefy brzegowej rzeki, mogą służyć jedynie konserwacji i działaniom przeciwpowodziowym.

Teren doliny powinien zachować charakter korytarza ekologicznego, w którym wskazane jest ograniczenie zabudowy nie tylko ze względów konieczności ochrony środowiska naturalnego, ale także ze względu na możliwość wystąpienia powodzi. Zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa i usługowa oraz tereny obiektów związanych ze sportem i rekreacją powinny być ograniczone do terenów wyznaczonych pod inwestycje w obecnie obowiązujących planach miejscowych.

- Na terenach usługowych lub rekreacyjno-sportowych w Batorzu, objętych planem miejscowym z 2007 roku, linie zabudowy zostały wyznaczone w odległości minimum 30 m od rzeki. Na terenach tych, w przypadku zmiany planów miejscowych, nie powinno się zmniejszać wyznaczonej tymi planami odległości linii zabudowy od rzeki.
- Na terenach zabudowy zagrodowej i usługowej wyznaczonych w Batorzu i Wólce Batorskiej w planie z 2003 roku nie zostały w planie wyznaczone linie zabudowy. W przypadku zmiany planów miejscowych na tych terenach, linie zabudowy od strony rzeki powinny być wyznaczane w odległościach nie mniejszych niż obecne odległości pomiędzy istniejącymi budynkami, a rzeką Por.

Szczególnie wskazana jest ochrona przed nadmiernym zainwestowaniem rejonu źródeł rzeki Por.

Dopuszczona jest realizacja zbiorników retencyjnych; na rysunku studium został wyznaczony obszar wskazany do realizacji sztucznego jeziora w Wólce Batorskiej. Korzystnymi aspektami powstania zbiornika są: zwiększanie zasobów wodnych w dolinie, retencja wodna powierzchniowa w celu zatrzymania wód wezbraniowych. Możliwe jest także wytworzenie mniejszych zbiorników w innych miejscach doliny. W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, które planuje się trwale zalać, pożądanym jest rozwiązanie problemu zagospodarowania wód wezbraniowych.

Wskazane byłoby kompleksowe skanalizowanie terenów zainwestowanych, które powinno objąć w pierwszym rzędzie zurbanizowany pas przydoliny, przy czym dopuszczalnym rozwiązaniem problemu oczyszczania ścieków jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tereny leśne i obszary sugerowanych zalesień – Las Poprzeczki w Batorzu Pierwszym po wschodniej stronie rzeki Por, Las Knieja po zachodniej stronie Aleksandrówki, Las Choina-Buczyna po południowej stronie Błażka, Las Stawiecki na północy gminy w Kolonii Stawce, liczne mniejsze kompleksy leśne w środkowej części gminy.

Tereny leśne nie powinny podlegać przekształceniom i zabudowywaniu. Zagospodarowanie rekreacyjne lasów takie jak: urządzenie ścieżek rowerowych, tras spacerowych, tras konnych, szlaków turystycznych, ławek, stolików i zadaszeń oraz parkingów leśnych, powinno być podporządkowane dominującej, przyrodniczej funkcji terenów leśnych. W przypadku wycinki drzewostanów nie wynikającej z prowadzonej gospodarki leśnej konieczne jest przeprowadzenia działań rekompensujących straty środowiskowe (np. zalesienie nowych areałów).

Dopuszcza się i sugeruje zalesianie terenów rolnych, o ile nie będzie to w sprzeczności z innymi funkcjami; w szczególności zaleca się powiększanie istniejących kompleksów leśnych i tworzenie powiązań pomiędzy nimi, co umożliwi wytworzenie na obszarze gminy sieci powiązań ekologicznych; szczególnie istotne jest zalesienie wąwozów w celu zapobieżenia erozji gleb. Na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” wskazano istniejące tereny lasów i zwartych zadrzewień oraz tereny sugerowane do zalesiania w pierwszej kolejności. Zabudowa powinna powstawać w odległości nie mniejszej niż 30 m. od granic lasów i obszarów sugerowanych zadrzewień.

Pozostałe wytyczne dotyczące terenów lasów i obszarów sugerowanych zadrzewień zawarto w rozdziale 10 „Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej”.

Tereny parków podworskich w Woli Studzieńskiej i Stawcach (chronione także jako obiekty zabytkowe) podlegają przepisom odrębnym zarówno z zakresu ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, jak również z zakresu ochrony zabytków. Na terenie parków podworskich powinno się przeprowadzić działania pielęgnacyjno-porządkujące służące wyeksponowaniu wartościowego drzewostanu; w miarę możliwości należy dążyć do odtworzenia elementów pierwotnej kompozycji przestrzennej.

Krajobraz miejscowości Batorz Pierwszy i Drugi, Kolonia Batorz, Wólka Batorska oraz południowe części miejscowości Wola Studzieńska, Kolonia Wola Studzieńska i Stawce powinien zostać objęty szczególną ochroną w zakresie kształtowania krajobrazu oraz stosowanych form architektonicznych. Ochronie powinny podlegać panoramy miejscowości objętych obszarem krajobrazu kulturowego z układem zabudowy nie dominującym w krajobrazie; szczególnie wartościowe są widoki na dolinę rzeki Por z otaczających ją wzgórz. W planach miejscowych obejmujących obszar powinny się znaleźć bardziej szczegółowe wytyczne dotyczące ochrony charakterystycznych cech krajobrazu kulturowego, w tym: form dachów oraz rozwiązań materiałowych i kolorystyki budynków, kształtowania zieleni, a także innych elementów zagospodarowania terenu.

Inne elementy środowiska przyrodniczego wymagające ochrony i kształtowania

- **Tereny rolne i użytki zielone**

Należy pozostawić większą część terenów rolnych, łąk i pastwisk w dotychczasowej formie użytkowania. W celu ochrony zboczy przed nadmierną erozją należy między innymi wprowadzać zadrzewienia śródpolne, tam gdzie to możliwe zamieniać monokulturowe uprawy rolne w łąki, pastwiska lub lasy. Pozostałe wytyczne dotyczące terenów rolnych i użytków zielonych zawarto w rozdziale 10 „Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej”.

- **Tereny zainwestowane i przeznaczone do zabudowy**

Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej powinien wynosić minimum 50% powierzchni działek budowlanych, a na terenach zabudowy zagrodowej i agroturystycznej (przeważających na obszarze gminy) nie powinien być mniejszy niż 70%. Zieleni przydomową należy urządzać z wykorzystaniem gatunków rodzimych.

Nie powinno się dopuszczać od realizacji ogrodzeń pełnych; odpowiednie zapisy dotyczące stopnia ażurowości ogrodzeń powinny zostać wprowadzone do w planów miejscowych. Powinny być utrzymywane lub wprowadzane strefy izolacyjnej zieleni wysokiej i krzewów na granicy terenów produkcyjnych i usługowych oraz wzdłuż dróg.

Wskazane jest strefowanie zabudowy poprzez zmniejszanie intensywności od strony rzeki i lasów.

Do utwardzania powierzchni, w szczególności na parkingach i drogach wewnętrznych, wskazane jest stosowanie materiałów półprzepuszczalnych, umożliwiających infiltrację wód opadowych do gruntu. Dopuszcza się realizację zbiorników wodnych. Wskazane jest wprowadzanie kanalizacji przy czym dopuszcza się stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie w zachodniej części gminy, poza zlewnią rzeki Por.

- **Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 406** – obejmujący cały teren gminy.

Zaleca się wprowadzanie zakazów wznoszenia obiektów oraz wykonywania robót lub innych czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód.

Klimat akustyczny i zanieczyszczenie powietrza

Większość istniejących i proponowanych do wprowadzenia obiektów generujących hałas zlokalizowanych jest i będzie w zachodniej części gminy. Szczególnie nie wskazane byłoby zwiększanie zasięgu zabudowy mieszkaniowej w Błazku, gdzie przewiduje się utrzymanie i powstanie nowych terenów produkcyjnych lub składowych.

Inne tereny produkcyjne mogące generować hałas wyznaczono na rysunku studium na skraju miejscowości Batorz i Stawce tak, aby znalazły się w jak największej odległości istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej. W sąsiadujących ze strefami produkcyjnymi strefach zabudowy usługowo-mieszkaniowej należy tak rozlokowywać zabudowę mieszkaniową, aby znajdowała się jak najdalej od obiektów produkcyjnych (wskazana odległości Powyżej 100 m).

Przez teren gminy nie przebiegają szlaki drogowe generujące znaczne uciążliwości, jednakże w pasach wzdłuż ważniejszych dróg powinno się wprowadzać zieleń izolacyjną – szpalery drzew i krzewów. Także gospodarstwa domowe mogą być rozproszonym, ale lokalnie znaczącym źródłem zanieczyszczeń, największa emisja następuje w okresie zimowym. Należy zmierzać do wyeliminowania spalania odpadów.

Na terenach rolnych w zachodniej części gminy, przewidziano lokalizację elektrowni wiatrowych lub innych urządzeń wytwarzających energię odnawialną. Wokół **obszarów na których dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW** wyznaczono na rysunku studium **strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu**. Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu wyznaczone wokół elektrowni wiatrowych powinny zajmować obszary w promieniu minimum 500 metrów od turbin. W obrębie tych stref zakazana powinna być lokalizacja zabudowy ze względu na ochronę przed hałasem i kwestie bezpieczeństwa. Nie można będzie w ich obrębie także wprowadzać zalesień, ze względu na minimalizację kolizji ptaków z turbinami wiatrowymi i unikanie ewentualnej niekorzystnej modyfikacji warunków wietrznych. Rozporządzenie dotyczące Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz obowiązujące przepisy szczególne z zakresu ochrony środowiska i przyrody wykluczają lokalizację takich obiektów w Obszarze Chronionego Krajobrazu. Obszary na których dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW wyznaczono wyłącznie poza ROChK i poza terenami, na których planuje się powiększenie obszaru chronionego krajobrazu, w sposób, nie zmniejszający walorów krajobrazowych doliny Poru.

Obowiązujące przepisy odrębne mogą stanowić też ograniczenie dla rodzajów i wielkości innych urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, lokalizowanych w tych częściach „obszarów, na których dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wraz z ich strefami ochronnymi”, które znajdują się w granicach Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Ograniczenie takie dotyczy między innymi planowanej biogazowni wyznaczonej w zachodniej części Batorza. Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z dnia 9 listopada 2010 r. i Rozporządzeniem dotyczącym ROChK, możliwa będzie tam jedynie lokalizacja biogazowni o mocy do 0,5 MW. Strefa ochronna wokół biogazowni wyznaczona jest przede wszystkim ze względu na ewentualne zanieczyszczenia powietrza. W odległości do 300 metrów od biogazowni nie powinny być lokalizowane budynki mieszkalne. Nie przewiduje się konieczności wyznaczania stref ochronnych od solarów.

Wprowadzając urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, należy mieć na uwadze, żeby charakteryzowały się one nowoczesną technologią i najwyższymi standardami z punktu widzenia ochrony przed uciążliwościami

Ograniczenia w zagospodarowaniu związane z cmentarzami

Na analizowanym terenie istnieją czynne cmentarze, dla których obowiązują strefy sanitarne. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności i żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródła i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 metrów pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500

metrów. Przedmiotowe przepisy należy brać pod uwagę zarówno planując lokalizację nowych cmentarzy jak i nowych obiektów w pobliżu cmentarzy.

W opracowywanych planach miejscowych należy utrzymać warunki określone w obowiązującym „Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Batorz” z 2003 roku, w którym zakazano lokalizacji budynków mieszkalnych w odległości mniejszej niż 50 metrów od granicy cmentarza. Ponadto, dopuszczono budowę lub rozbudowę cmentarzy pod warunkiem jednoczesnego nasadzenia pasa zieleni izolacyjnej wzdłuż granic cmentarzy o szerokości co najmniej 10 metrów.

Rozdział 4

OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

W granicach gminy znajdują się 2 zabytki nieruchome wpisane do rejestru obwieszczeniem Lubelskiego wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 3/2010 z dnia 25.06.2010 r.

- Batorz Kolonia - Mogiła żołnierza czeskiego z armii austro-węgierskiej – Nr rejestru A/292
- Batorz Pierwszy - Zbiorowa mogiła z powstania styczniowego z 1863 r. – Nr rejestru A/479

Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art.39 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane z późn. zm. oraz art. 36.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Wojewódzka Ewidencja Zabytków

Wojewódzką Ewidencją Zabytków (WEZ) objętych jest 259 obiektów, w tym:

- 3 zabytki architektoniczne (kościół, dzwonnica i plebania w Batorzu);
- zespół pałacowo-parkowy w Stawcach;
- zespół parkowy w Woli Studzieńskiej Kolonii;
- 2 cmentarze w Batorzu (w tym 1 czynny);
- 5 mogił oznakowanych (w tym 2 wpisane do rejestru zabytków);
- 14 mogił zatartych, nie oznakowanych w terenie, dla których lokalizacja jest określona na podstawie ustnych informacji mieszkańców i wskazana jest ich weryfikacja;
- 233 stanowiska archeologiczne.

Gminna Ewidencja Zabytków

Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ) jest w trakcie opracowywania. Będzie ona zawierać zabytki objęte Wojewódzką Ewidencją Zabytków, w tym zabytki wpisane do rejestru. Na etapie tworzenia GEZ-u nie przewiduje się włączenia do tej ewidencji innych zabytków z terenu gminy. Jeżeli wyniknie taka potrzeba, będzie możliwość wpisania innych obiektów do Gminnej Ewidencji Zabytków w przyszłości, po stwierdzeniu ich wysokich wartości historycznych, kulturowych, krajobrazowych lub estetycznych.

Aktualną listę zabytków, które są ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz mają być objęte Gminną Ewidencją Zabytków Gminy Batorz, w tym stanowisk archeologicznych, zamieszczono w rozdziale 4-tym części I – „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego”

W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru, a ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ), pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (art.39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane z późn. zm. oraz art. 7 i 8.3 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz zmianie niektórych innych ustaw), a do czasu jej założenia w odniesieniu do zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji.

W planach miejscowych powinny być określone szczegółowe warunki zagospodarowania terenów i form budynków lokalizowanych w otoczeniu obiektów zabytkowych, szczególnie ważna jest ochrona widoku zabytków od strony dróg i od strony wzgórz otaczających dolinę rzeki Por i mniejsze doliny przyległe.

Wszelkie prace ziemne prowadzone w obrębie wyznaczonych stanowisk archeologicznych wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych w formie nadzoru. Na badania te należy uzyskać pozwolenie Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Planowane w obrębie stanowisk archeologicznych duże zamierzenie inwestycyjne, m.in. związane z budową nowych budynków i inwestycji liniowych (drogi, sieci, melioracje, infrastruktura techniczna), którym towarzyszą prace ziemne i przekształcenia naturalnego ukształtowania – wymagają wcześniejszego uzgodnienia w celu uzyskania zaleceń konserwatorskich dla przedmiotowej inwestycji.

W stosunku do obiektów posiadających wartości kulturowe i historyczne, takich jak:

- liczne jeszcze budynki drewniane,
- relikty dawnych zakładów produkcyjnych,
- kapliczki i krzyże przydrożne,

nie powinno się wprowadzać szczególnych form ochrony prawnej. Zaleca się jednak, aby były one gruntownie odremontowane lub, gdyby wystąpiła taka konieczność, zastąpione nowymi budynkami, przy czym przy projektowaniu i budowie nowych obiektów powinny być wykorzystane dawne formy lub detale architektoniczne. Charakterystykę tych obiektów przedstawiono w rozdziale 4-tym części I – „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego”

Dobra kultury współczesnej

W Gminie Batorz nie stwierdzono obiektów dóbr kultury współczesnej, które powinny być objęte ochroną.

Rozdział 5

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Układ drogowy.

Układ drogowy gminy Batorz powinien tworzyć zhierarchizowany system, składający się z układu podstawowego i układu obsługującego.

- **Podstawowy układ drogowy - drogi klasy zbiorczej – tworzony przez część dróg powiatowych.** Drogi zapewniające najważniejsze powiązania tranzytowe pomiędzy miejscowościami oraz powiązania z gminami sąsiednimi. Wskazane ograniczenie liczby nowych zjazdów na drogi z otaczających terenów zabudowy, ograniczenie liczby skrzyżowań, większe szerokości jezdni, pasów drogowych i odległości do otaczających budynków. Wskazane wprowadzanie zieleni wysokiej i niskiej w otoczeniu drogi.

Niewielkie obecnie natężenie ruchu samochodowego na terenie gminy nie stwarza przesłanek konieczności budowy nowych odcinków dróg układu podstawowego, a wręcz wskazana jest redukcja klas części dróg powiatowych (Omówiona poniżej potrzeba redukcji klas drogi 2807L i odcinka drogi 2305L na lokalną).

- Nr 2304L – droga Zdziłowice-Batorz-Stawce-Stara Wieś. Droga powinna zachować klasę drogi zbiorczej. Droga łączy funkcje najważniejszego powiązania północ-południe z funkcją obsługi terenów otaczającej zabudowy, charakteryzuje się dużą ilością zjazdów. Na wielu odcinkach, m.in. w Batorzu Pierwszym, brak jest możliwości znacznych poszerzeń drogi. Miejscami charakteryzuje się dużą krętością. Na odcinkach przechodzących przez obszary intensywnej zabudowy wskazane jest zachowanie lub realizacja jezdni serwisowych.
 - Nr 2314L – droga Stawce-Ponikwy. Droga powinna zachować klasę drogi zbiorczej.
 - Nr 2731L – droga Studzianki-Stawce. Droga powinna zachować klasę drogi zbiorczej.
 - Nr 2736L – droga Batorz-Błażek-Samary-Blinów. Droga powinna zachować klasę drogi zbiorczej.
 - Nr 2804L – droga Błażek-Pasieka-Wierzchowiska. Droga powinna zachować klasę drogi zbiorczej.
 - Nr 2740L – droga Błażek-Polichna IV. Droga powinna zachować klasę drogi zbiorczej.
- **Obsługujący układ drogowy - drogi klasy lokalnej i dojazdowej tworzone przez część dróg powiatowych oraz drogi gminne.** Drogi zapewniające dojazd do poszczególnych posesji, w mniejszym stopniu prowadzące ruch tranzytowy pomiędzy miejscowościami, charakteryzujące się większą ilością zjazdów, skrzyżowań i mniejszymi szerokościami jezdni i pasów drogowych.
 - Droga powiatowa Nr 2305L Studzianki-Aleksandrówka-Batorz. Obecnie droga ma klasę drogi zbiorczej. Wskazane jest obniżenie klasy drogi na lokalną. Droga pełni obecnie funkcje obsługujące tereny otaczającej zabudowy, charakteryzuje się dużą ilością zjazdów. Na odcinku przebiegającym przez Aleksandrówkę, brak jest możliwości znacznych poszerzeń drogi. Miejscami charakteryzuje się dużą krętością. Obniżenie klasy drogi na lokalną jest wskazane także ze względu na potrzebę obsługi z drogi planowanego niewielkiego terenu zabudowy usługowo-mieszkaniowej w Batorzu Pierwszym, gdzie występuje niewielka odległość pomiędzy skrzyżowaniami z drogą 2736L i kształtowaną drogą dojazdową.
 - Droga powiatowa Nr 2805L Błażek-Aleksandrówka. Obecnie droga ma klasę drogi zbiorczej. Wskazane jest obniżenie klasy drogi na lokalną. Na odcinku przebiegającym przez Aleksandrówkę, brak jest możliwości znacznych poszerzeń drogi.
 - Droga powiatowa Nr 2807L Batorz-Piłatka. Obecnie droga ma klasę drogi zbiorczej. Wskazane jest obniżenie klasy drogi na lokalną. Droga stanowi obecnie na znacznej długości przede wszystkim dojazd do przyległych terenów rolnych. Miejscami charakteryzuje się dużą krętością.
 - Droga powiatowa Nr 2306L Zakrzew-Kolonia Stawce-Boża Wola. Droga powinna zachować klasę drogi lokalnej.
 - Istniejące drogi gminne, które powinny mieć klasę drogi lokalnej lub dojazdowej.
 - Nowe drogi gminne uzupełniające układ dróg dojazdowych, szczególnie w terenach nowej zabudowy.

Zasady kształtowania układu drogowego przedstawiono na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”. Dopuszcza się zmiany przebiegu poszczególnych dróg, ich klas technicznych i lokalizacji skrzyżowań wyznaczonych w studium, pod warunkiem zachowania zgodności z warunkami technicznymi jakim powinny odpowiadać drogi publiczne. Jednocześnie dopuszcza się możliwość realizacji innych dróg lokalnych, dojazdowych i dróg wewnętrznych, w tym dróg dojazdowych do elektrowni wiatrowych. Szczegółowe ustalenie przebiegu dróg układu obsługującego zostanie rozwiązane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Parkowanie

Minimalna ilość miejsc parkingowych powinna wynosić:

- 2 miejsca na 1 mieszkanie w zabudowie jednorodzinnej,
- 3 miejsca na 100 m² powierzchni użytkowej funkcji usługowej,

- 3 miejsca postojowe na 10 zatrudnionych w obiektach produkcyjnych.

Parkingi należy realizować na terenie własnym inwestycji. Dopuszczalna jest także realizacja dodatkowych miejsc postojowych w liniach rozgraniczających ulic w formie zatok i pasów postojowych. Należy przewidywać miejsca dla przechowywania (postojów) rowerów w ilości dostosowanej do indywidualnych potrzeb. Wskaźniki parkingowe zostaną szczegółowo określone w planach miejscowych.

Ruch pieszcy

Należy dążyć do stworzenia dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych. W czasie budowy i modernizacji dróg należy je wyposażać w chodniki i przejścia dla pieszych. Zaleca się adaptację i rozwój sieci oznakowanych szlaków turystycznych, szczególnie w najbardziej wartościowej krajobrazowo, kulturowo i przyrodniczo wschodniej części gminy.

Ruch rowerowy

Proponowany układ ścieżek rowerowych wyznaczono w oparciu o trasy biegnące wzdłuż dróg oraz trakty leśne lub biegnące przez tereny rolne, tak aby łączył wszystkie miejscowości gminy i obiekty o wysokich wartościach krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych. Poza układem ścieżek rowerowych wyznaczonym na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, zapewniającym także powiązania z gminami sąsiednimi zakłada się realizację dodatkowych ścieżek rowerowych. Szczegółowy układ dróg rowerowych zostanie wyznaczony w planach miejscowych.

Przez teren gminy przebiega „Centralny Szlak Rowerowy Roztocza” o charakterze turystycznym biegnący od Zdziłowic przez Batorz, Błazek i Nowe Moczydła w kierunku Brzozówki i Szastarki.

Komunikacja zbiorowa

Podstawowym środkiem komunikacji pozostanie na terenie gminy komunikacja autobusowa. Wskazane jest rozszerzenie sieci regularnych połączeń, z funkcjonujących połączeń z Janowem Lubelskim, Bychawą i Lublinem, na połączenia we wszystkich kierunkach do okolicznych gmin oraz miast, w tym Kraśnika. Dopuszcza się rozbudowywanie infrastruktury przystankowej, m.in. wiat i zatok oraz tworzenie ewentualnych pętli autobusowych.

Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie miejscowości włączone są do sieci wodociągowej. Zakłada się utrzymanie i rozwój sieci w oparciu o istniejące cztery ujęcia wody wraz ze studniami w Błazku, Kolonii Wola Studzieńskiej, Wólce Batorskiej i Aleksandrowce. Zasoby wód podziemnych występujących na terenie gminy uważa się za wystarczające na pokrycie istniejących i prognozowanych potrzeb.

Odprowadzenie ścieków

W gminie brak jest systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Do czasu realizacji systemu kanalizacji dopuszcza się gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych. Docelowo zakłada się realizację oczyszczalni ścieków w zlewni rzeki Por, w Wólce Batorskiej na terenie oznaczonym na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” symbolem IK, a także ewentualnie dodatkowych oczyszczalni ścieków w zachodniej części gminy, poza zlewnią Poru. Wyposażenie w kanalizację ścieków bytowo-gospodarczych jest najbardziej potrzebne w stosunku do zabudowy w sąsiedztwie rzeki Por, ze względu na konieczność zachowania czystości wód rzeki. Wskazane jest propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie tam gdzie nie przewiduje się w najbliższym czasie doprowadzenia systemu kanalizacyjnego.

Gazownictwo

Przewiduje się zastosowanie gazu ziemnego do celów grzewczych i bytowych po zrealizowaniu sieci gazowej wysokiego ciśnienia od strony Janowa Lubelskiego oraz stacji redukcyjno-pomiarowej gazu w Batorzu Pierwszym na terenie oznaczonym na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” symbolem IG. Na terenie tym dopuszcza się także realizację biogazowni rolniczej.

Elektroenergetyka i teletechnika

Wszystkie miejscowości włączone są do sieci telefonicznej i elektroenergetycznej. Istniejący układ linii elektroenergetycznych średniego napięcia i stacji transformatorowych wskazano na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”. Przy zagospodarowaniu terenów należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów. W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do nowych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci. Dopuszcza się budowę nowych oraz przebudowę istniejących sieci i urządzeń elektroenergetycznych i teletechnicznych

W szczególności rozwój sieci elektroenergetycznej będzie dotyczył zachodniej i północnej części gminy, w której dopuszczone będzie lokalizowanie elektrowni wiatrowych. Zakłada się połączenie turbin wiatrowych z ogólną siecią elektroenergetyczną liniami średniego napięcia. Na terenie gminy dopuszcza się lokalizację linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia (110 kV). Gdyby doprowadzenie takich linii okazało się konieczne, to powinno się dążyć do ich realizacji w formie podziemnych linii kablowych. Budowa napowietrznych linii elektroenergetycznych będzie wykluczona, na terenach objętych Obszarami Chronionego Krajobrazu.

Dopuszcza się lokalizację stacji elektroenergetycznych 110/SN, z wyjątkiem Obszarów Chronionego Krajobrazu. Obecnie najbliższe stacje elektroenergetyczne 110kV/SN znajdują się od strony południowej i zachodniej w Janowie Lubelskim i Kraśniku, planowana jest stacja elektroenergetyczna „Polichna” w gminie Szastarka. Najbliższe stacje od strony północnej i wschodniej znajdują się w Bychawie i Żółkiewce.

Przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych, teleinformatycznych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, w tym infrastrukturę światłowodową.

Energetyka odnawialna

W zakresie energetyki odnawialnej dopuszcza się na terenie gminy realizację obiektów takich jak elektrownie wiatrowe, biogazownie, elektrownie na biomasę, kolektory słoneczne (solary). Na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wyznaczono **obszary, na których dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu:**

- tereny w zachodniej i północnej części gminy – w których możliwa będzie lokalizacja elektrowni wiatrowych (wyłącznie w wyznaczonych na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” obszarach, na których dopuszcza się rozmieszczanie elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW) lub innych urządzeń wytwarzających energię odnawialną, np. solary;
- tereny wokół strefy IG w Batorzu Pierwszym, przy drodze do Błażka, w której możliwa będzie lokalizacja urządzeń wytwarzających energię odnawialną innych niż elektrownie wiatrowe, w szczególności biogazowni (z uwzględnieniem minimum 300 metrowej odległości biogazowni od budynków mieszkalnych) lub kolektorów słonecznych.

Poza wyznaczonymi obszarami możliwa będzie na całym obszarze gminy lokalizacja urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy do 100 kW, jeżeli ich lokalizacja nie będzie utrudniała realizacji innych funkcji przewidzianych w studium i jeżeli nie będzie wykluczona innymi przepisami odrębnymi. Szczególnie Wskazane jest wprowadzanie proekologicznych rozwiązań dotyczących indywidualnych gospodarstw domowych, takich jak wykorzystanie energii słonecznej czy wiatrowej.

Usuwanie odpadów

Zakłada się wprowadzenie na terenie gminy selektywnej zbiórki odpadów i utrzymanie wywożenia odpadów stałych na miejsca składowania znajdujące poza terenem gminy. Teren nieczynnego składowiska odpadów w Batorzu Drugim przy drodze Batorz-Aleksandrówka wskazuje się jako teren do rekultywacji przez zalesienie. Konieczna jest także likwidacja dzikich wysypisk sieci.

Rozdział 6

OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Obszarami, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, wyznaczone w studium:

- drogi i ścieżki rowerowe;
- strefa lokalizacji oczyszczalni ścieków oznaczona symbolem IK;
- strefa lokalizacji stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej oraz biogazowni oznaczona symbolem IG;
- obiekty infrastruktury technicznej, w tym m.in. studnie ujęć wody, linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe,
- obszary przestrzeni publicznych;
- obiekty usług oświaty (funkcjonujące i obecnie niefunkcjonujące);
- tereny wód powierzchniowych oraz strefa lokalizacji zbiornika wodnego o charakterze rekreacyjnym oznaczona symbolem W;
- strefy obiektów sportowo-rekreacyjnych oznaczone symbolem US, oraz towarzyszące im strefy zabudowy usługowej o funkcjach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych oznaczone symbolem UTS;
- cmentarze;
- obszary i obiekty zabytkowe;
- obszary i obiekty ochrony przyrody.

Lokalizacja inwestycji celu publicznego powinna być dopuszczona na obszarze całej gminy, także poza wymienionymi wyżej obszarami

Rozdział 7

OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM Z DNIA 27 MARCA 2003R. (DZ. U. NR 80, POZN. 717 Z PÓŻ. ZM.)

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego zatwierdzonym Uchwałą Nr XLV/579/02 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 lipca 2002 r. wraz ze zmianami zatwierdzonymi Uchwałą Nr XXXI/546/09 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 kwietnia 2009 r. oraz Uchwałą Nr VII/85/2011 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 marca 2011 r. na terenie Gminy Batorz przewiduje się realizację:

- sieci gazowej wysokiego ciśnienia od strony Janowa Lubelskiego – przebieg sieci oznaczono na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”;
- stacji redukcyjno-pomiarowej gazu w Batorzu Pierwszym – teren stacji oznaczono na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” symbolem IG.

Na terenie gminy Batorz, nie ma konieczności rezerwowania innych terenów służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Rozdział 8

OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 400 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

W Gminie Batorz nie występują uwarunkowania formalno-prawne wynikające z przepisów odrębnych, które narzucałyby obowiązek sporządzenia planów miejscowych.

Istniejąca struktura własnościowa i przestrzenna gruntów pozwala na rozwój wyznaczonych w studium „stref rozwoju funkcji” bez narzucania obowiązkowego przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Niemniej jednak w indywidualnych przypadkach pojedynczych inwestorów, jeśli zaistnieje taka potrzeba podyktowana rodzajem przedsięwzięcia scalenia i podział nieruchomości zawsze może nastąpić na wniosek zainteresowanych zgodnie z Ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. (Tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późn. zm.).

W Gminie Batorz nie przewiduje się lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m².

Za obszary przestrzeni publicznych (przez co należy rozumieć obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne) uznaje się następujące tereny wyznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”:

- W centrum Batorza Pierwszego: tereny istniejących usług (siedzibę Urzędu Gminy, zespół szkół, kościół, ośrodek kultury, muzeum, ośrodek zdrowia, obiekty handlowe) oraz towarzyszące im drogi, placyki i skwery;
- w centrach lokalnych (Błazek, Aleksandrówka i Stawce) przestrzenie związane z ważniejszymi obiektami, takimi jak kościoły, szkoły, obiekty handlowe;

Rozdział 9

OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” nie wyznaczono obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Plany miejscowe mogą być sporządzane zarówno jednocześnie dla obszaru całej gminy, jak i stopniowo dla mniejszych obszarów, na których wystąpi konieczność zmiany przeznaczenia terenów

W ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych, na cele nierolnicze i nieleśne.

Rozdział 10

KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Należy pozostawić większą część terenów rolnych, łąk i pastwisk w dotychczasowej formie użytkowania. W celu ochrony zboczy przed nadmierną erozją należy między innymi wprowadzać zadrzewienia śródpolne, tam gdzie to możliwe zamieniać monokulturowe uprawy rolne w łąki, pastwiska lub lasy. Dodatkowymi czynnikami przeciwdziałającymi erozji gleb są: stopniowanie stoków, uprawy w poprzek stoków, stosowanie przeciwoerozyjnych płodozmianów.

Gospodarkę leśną należy prowadzić zgodnie z planami zagospodarowania i urządzania lasów oraz stopniowo zmniejszać udział sosny i wprowadzać buk oraz inne gatunki właściwe dla warunków siedliskowych, klimatycznych i terenowych. Dopuszcza się i sugeruje zalesianie terenów rolnych, o ile nie będzie to w sprzeczności z innymi funkcjami.

Na części terenów rolnych po północnej i południowej stronie Błazka i po południowej stronie Aleksandrówki, na wyznaczonych na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” obszarach, dopuszcza się rozmieszczanie elektrowni wiatrowych lub innych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW wraz z ich strefami ochronnymi.

Na terenach rolnych dopuszcza się lokalizowanie obiektów budowlanych związanych bezpośrednio z produkcją rolną, warzywną, sadowniczą. Dopuszcza się także na obszarze całej gminy wprowadzanie na terenach rolnych innych form zagospodarowania, takich jak kopalnie piasku, jeżeli nie będzie to sprzeczne z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

Na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazano istniejące tereny upraw polowych i użytków zielonych, lasów i zwartych zadrzewień oraz tereny sugerowane do zalesiania w pierwszej kolejności.

Wszelkie działania inwestycyjne czy planistyczne muszą być zgodne z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. nr 121, poz. 1266 z późn. zmianami). Ochrona tych gruntów polega na ograniczaniu przeznaczenia ich na inne cele, zapobieganiu procesom degradacji/dewastacji, zapewnieniu potrzebnej rekultywacji lub przywracaniu, poprawianiu wartości użytkowej, zachowywaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych oraz ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Rozdział 11

OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na obszarze Gminy Batorz występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią wskazane na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” zgodnie ze „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią dla obszarów nieobwałowanych” rzeki Por przekazanym w 2005 roku przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie Inspektorat w Lublinie

Szczegółowe zasady zagospodarowania dla tych terenów określone powinny być w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.

Na obszarze Gminy Batorz występują tereny zagrożone osuwaniem skarp i zboczy, wskazane na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” na terenie Batorza Pierwszego, także zgodnie z materiałami przekazanymi przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie Inspektorat w Lublinie.

Rozdział 12

OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na obszarze Gminy Batorz nie występują złoża kopalni, których eksploatacja wymagałaby wyznaczenia w złożu kopaliny filaru ochronnego dla jakichkolwiek obiektów lub obszarów.

Rozdział 13

OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412 ORAZ Z 2002R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271)

Na obszarze Gminy Batorz nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

Rozdział 14

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIA, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Jako teren przeznaczony do rekultywacji został wskazany teren nieczynnego składowiska odpadów w Batorzu Drugim przy drodze Batorz-Aleksandrówka. Formą rekultywacji powinno być zalesienie.

Przekształceń wymaga przede wszystkim nieużytkowany teren produkcyjno-usługowy w zachodniej części Batorza Pierwszego, po południowej stronie drogi w kierunku Błażka. W studium wyznaczono wprowadzenie na tym terenie nowych funkcji produkcyjno-usługowych. Przekształceniom mogą ulegać również wszystkie inne tereny gminy, zgodnie z wyznaczonymi „strefami rozwoju funkcji”.

Rozdział 15

GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze Gminy Batorz nie występują tereny zamknięte.